

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 4 juli 1859

Öhrträsk d. 4 Juli 59

Goda Broder Alfred!

Nu med Jacob Jansson, som reser nu i afton, för vår räkning vill jag skriva till dig jag tror till och med att det är min tur att skriva. Jag lefver bra äfven alla där hemma. Calle reste Måndagen efter Midsommardagen till Umeå hos Martin. Och du som måste fara ut och excersera det var mycket ledsamt. Så att du inte fick komma hem, men du måtte väl slippa nästa år! Calle läste nu i år Nattvardsläsningen jemte Agatha. Båda fick stå öfverst. Nu har varit här mycket främmande.

Ingeneur Sandström & Ågrén. Den förre, Sandström, fick fallsjuka då han var här 1sta gången. Det skall blifva landsväg härifrån och till Vi ska äfven härifrån och till Grahnön och åt Lyckse Bjurholm, så att Öhrträsk blir medelpunkten. Engelberth var äfven här.

Wi hafva nu fyra slags hundar Knähund Pudelhund Jagt & Björnhund. Den första heter Netta. Den andra Isabella. Den tredje endera Flora eller Camilla. Och den fjärde Pan. (En hund, som är mycket lik gamla Pan.) Det är en i Agnäs, som har betingat Black hästen, så att om han vill ge omkring 100 R~~d~~r så få han taga densme. Broken är stor och vacker. Bruna har icke nu fölat, men straxt. Mamma skickar nu 7 skjortor och 2 kalsånger. Hon helsar mycket åt dig hon har så ondt i hufvudet att hon orkar icke att skriva. Kan du förstå något, så är det bra, för ty jag är ? strax färdig. Jag måste nu sluta, emedan papperet är slut. Alla helsa tusende helsningar till dig. Skrif äfven någon gång till mig. Din broder

U. R. F. Sn.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 10 juli 1859

Öhrträsk den 10 juli 59

Bäste Broder!

Tack för ditt bref, som jag erhöll med Jacob Jansson. Fastän de voro få voro de dock välkomna. Wi lefva bra här hemma nu för närvarande och (hörde) såg äfven att du gjorde detsamma. Här är ett utmärkt vackert väder, men inge regn, dem tror att det skall blifva ett förfärligt rysligt svagår.

Huru i stackarn tänker du bära dig åt nu då skall i krig, men de måtte väl inte blifva i år och nästa år, så att du kan leja för dig, ifall du kanske inte vill i krig, men det tror jag dock inte. Bruna har ännu inte fölat; men det blir icke länge tror så alla. Vår läsning börjar (Sön) Måndagen efter Midsommarsdagen; (borj ) men det blir inte mycke. Ifall vi skulle läsa efter Läsordningen skulle vår läsning blifva nog tillräcklig, men vi få nog lof ibland. Jag har nu tagit bra mycket blommor i sommar emedan Mag. Holm sade att vi skulle taga 50 blommor; men jag tror jag skall hafva tagit omkring 100. Bara jag hade Examenerat alla skulle de inte vara nöd. Ingen Flora hafva vi, men vi hafva nu beställt henne ifrån Umeå. Mag. Holm, som lär vara i Håknäs. Hvad gör han der? Är han vald till krigs Prest, det hördes så i Umeå, att dem skulle välja honom. Agatha är nu så lång, att hon är visst längre än du. Du skall veta hon har Långklädningen. Vi skrifver nu med någon utaf bönderna inifrån byn. Wi bada nu 1 eller 2 eller 3 gånger hvar dag. Vattnet här i sjön är skickligt varmt.

Fiskningen är dålig, vår metställning är ännu ej färdig. Wi hafva de här dagarna haft ut 1sta gången 13 nät och fick duktigt fisk en stor gädda stor harr stora abborrar m. m.

Wi hafva nu 2 Prester här i Öhrträsk Manne har predikat nu nästan hvarenda Söndag. Äfven idag Böndagen predikar han. Han går äfven till Skrift idag. Kungen är nu visst död. Det skall blifva roligt att se då dem här i församlingen svärjar Carl trohetsed. Jag måste nu sluta. Lef alltid väl och skrif snart till din Broder C. R. F. Sundelin

18 10/7 59

P.S. Jag hör att Manne säger att det finns en mycket rar blomma deri Håknäs som heter *Mulgedium Sibiricum* ifall den icke har vissnat bort, så tag åt mig några och skicka dem med någon härifrån, men om du ville pressa den skulle det vara mycket bra, ty inte kan han lefva ända hit. Gör det! Robert

Återigen P.S. Har du i Håknäs förklaringar eller ordbok öfver Cornelius Nepos så skicka hit dem med Anders Pehrsson förty jag hoppas att du inte behöfver dem, är dem i Hernösand, så tör dem nog få vara.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 12 augusti 1859

Öhrträsk d. 12 Aug. 59

Älskade Broder!

Tack för ditt bref, som jag fick för länge, länge, sedan. Hvad roligt att se i brevet, du tagit några exemplar, (mulgedium) men ovisst om du kan skicka den nu med Tobias Lundmark, som nu far till Håknäs, men nog vore det mycke bra, ty då slippa jag taga upp hela lasset, för ty vi kom troligtvis att köra till Håknäs nu då vi far till skolan, som blir på en vecka –

Nu har jag mycket att berätta: Jag har varit till Lycksele, Pappa Jag och Frithiof, och då på 3 dagar skulle Farbror komma hit, för att taga eden utaf Öhrträskboerna, men då de dagarna kom, så sent om en qväll kom Engelberth, Carolina, Rudolf och Thilda, men inte F:r. Då jag var i Lycksele tog do eden utaf Lycksele församling och det var ganska roligt, det gick ganska bra der, annat än då F:r ropade N.J.S.... roppade de flesta bönder do, men här i Öhrträsk gick det så uselt att Pappa måste bedja att dem skulle säga någonting.

Jag, skall bo, som du troligtvis vet hos Landsfiskal Martin och dem skall hålla all mat m.m. Jag får då ganska kort väg till skolan, antingen om vi skall bo kvar i gamskola eller i Nyskola.

Få si om Pappa nu kommer till Håknäs nu då vi far. Mamma for nu då Lycksele herrskapet for till Lycksele och hon hördes skulle komma hem om Måndagsqvällen. Brita Stinas dotter har nu en långan tid varit här och sömmit. ½ dussin skjortor åt er hvar. (veckskjorter med köpta veck)

Wet hur det blir med resan till den välsignade skolan. Du skall nu för all del bedja Patron om du vill följa med Johan Tobias Lundmark hit hem till Öhrträsk, för all del, så att vi alla får träffa dig innan du kanske är Student, ifall ni inte kom hem nästa sommar. Jag måste nu sluta. Få se om vi få träffas i Nordmaling. Det tör inte vara möjligt, att du kan skrifva hem någon fler gång. Slut nu. Lef alltid väl önskas af din broder Robert.

Blomman förstå jag inte, kan skickas med Lundmark ifall du inte kom hem ifall du ser det är omöjligt, så har jag nu fått höra att vi inte skall fara till Håknäs, så är det bäst att du har den färdig ifall vi träffas....

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 9 september 1859

Umeå d. 9 Sept.

Bäste broder!

Tack för ditt bref som jag erhållit för en tid sedan. Wi hafva ej velat skrifva förr än flyttning blifvit gjord. Jag fick behålla min plats och flytta opp i 4 Kl. Det har varit ofantligt många nybörjare 2 Gymnasister i en som kom näst öfverst i 3.

Ja, nu hafva vi flyttat i vår nya skola. 6. 5. 4. 3. klasserna hafva nu hvar sina rum och då 2 öfverlopps rum som – Rhealisterna bruka 1sta o 2 sitta i saln som är 12 fönster i. Det är på nedre våningen som är snart färdig. Gustaf Munthe tenterade i 3 men kom inte in utan sitter i 2. Här har jag mycket bra jag blef väl emottagen då jag kom hit. Jag for från Nordmaling kl. 3 e.m. och kom hit kl. 9 p.m.

Onsdagen. Ingen hördes villa köpa stormärren.

I dag är Marknaden här. Wi fingo lof blott nu i morgon M.nads Lördagen.

Jag läser för Rectorn hvilken håll öfver ½ timma för det mesta. Lectorn, Mag. Bylund, Holm, Gellerstedt, Forsgren ? har nu blott 1 kl. Julin har Franska, som vi har slutat läsa.

Wi hafva för ½ timme sedan varit och sett 4 Amerikanska hvita tama råttor små förfärligt mycket roligt att se på. Det är här i dag stor Panorama hvilken troligtvis varit i Hernösand.

Herman har väl nu emottagit sin plats? bed honom skrifva till mig. Efter papperet nu är slut måste äfven jag sluta.

Lef väl! Skrif snart till din broder Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 7 september 1860

*Studeranden Herr Alfred Sundelin*

Öhrträsk

Umeå den 7 September 1860

Älskade Alfred!

Tack för ditt bref med Johan Olofsson, som kom hit i går efter middagen. I ditt bref såg jag, att ni alla hemman varande lefde bra utom Mamma, hvilken jag hoppas, att hon med det blir frisk. Wi lefva äfven här Gud ske lof alla bra, ehuru jag bra länge har haft ondt i magen ibland om nätterna också. Jag är ej ännu frisk, men jag hoppas med Guds hjälp, att jag blir bättre. Läsningen går också bra. Jag kom in i femte klassen med samma flyttning som i vår, ty det var så godt som ingen tentamin. Rudolf kom ej in i 6 klassen, så att han och jag äro nu kamrater. Han funderar sluta få väl se hvad ända det tager. Lector Högstadius är bra sträng. Han har mustascher och duktigt skägg. Lector Holm är i stället för Dahlbäck denna termin. En bror åt Adjuncten Holm. Här är nu marknad. I dag hafva vi fått marknads-lof tills om Måndagen.

Några vexter skickar jag, som jag ej vet om du har, habris canariensis har jag funnit vild, men blott 3 exemplar, hvaraf Carl får ett och du ett. Om något tillfälle blir och du vill skicka mig några vexter, så tackar jag så mycket. Ja, få se om det blir ngn resa för dig till Lycksele och Stensele. Resan hit till Umeå gick ganska bra. Wi kommo hit kl. litet öfver 6 samma dag. Ock du, som fick vänta så länge. Fick Israel sälja hästen? För mycke? Och nu har du predikat. Då få predika hvarje Söndag. Moster Eva är nu här, med hvilken jag och Carl äfven skrifver till Manne. Hon är nu någorlunda friskare. Katalogerne äro ej ännu tryckta. Jag hinner ej skriva mera, ifall jag skall hinna taga fram blommorna. Skrif med det första till mig. Helsa alla från mig. Gud vare med dig och oss alla.

Din vän och  
Broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 4 oktober 1860

Umeå den 4 Oct. 1860

Broder Alfred!

Tusende tack för ditt sista bref, som jag nu först besvarar. Vi lefva här alla Gud vare tack och lof ganska bra, och hoppas, att du med alla hemmanvarande äfven eger samma förmån. Läsningen går väl äfven. Vi skickar nu en Katalog, uti hvilken du få se huru vi sitta. Här är mycket kallt ja just inte kallt, men regnar och blåser. Samma förhållande är väl i Öhrträsk?

Johanna Norberg, som nu är barnmorska (stafvas det så?) i Wännäs, säges hafva varit här i staden, men inte har jag träffat den.

Två Sundeliner till blir också här i skolan. Så att summan blir sex! Skola dem tentera i 1 eller 2 klassen? Huru många tunnor potatis är fått?

En ny bokhandlare har kommit hit, men nyligt, så att jag vet ej hvad han heter. Inga nyheter alls har jag att berätta. Om sistledne Lördag d. 29 Sept. 1860 firades här såsom minne af 300 år sedan Gustaf Wasas död. Vi hade lof från skolan. Men skulle gå upp kl.12. Det sjöngs då åtskilligt och då det var slut uppträder Lector Grenholm i katedern och håller tal. – men mycket kort.

Vi lära oss bra Mathematik för honom. Men sämre franska för Högstadius.

Dahlbruk har varit och profva. Det har gått mycket bra för honom och till i Filosofie. Du vet det der visst bättre än jag. Håller du sträng läsning hemma?

När skall bror Ernst börja skolan? 1863 kanske? Du vet nog att Marie är här.

Hon har varit här nu 14 dagar. Få väl se när hon far. Några vexter kan jag ej nu skicka och jag har troligtvis ej några som du ej har. Du kan ej skicka mig, och om ngt tillfälle blir, så är det nog detsamma. Vi kommer skola vi hoppas hem till Jul och då få jag.

Inga nyheter har jag mera. Ursäkta mitt stora slarf. Gud vare med oss alla! Skrif snart till din vän och broder

Robert Sundelin

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 29 nov. 1860

Umeå den 29 November 1860

Broder Alfred!

Ehuru jag ej har fått något bref af dig på länge, så vill jag dock skrifva några rader som hastigast. Jag vet ändock ej hvilkens tur det är att skrifva. Jag mår bra till min lekamliga helsan och Herren vare pris och lof äfven till den andliga. Här är en ovanlig stark köld. Det är så kallt, att husen äro fulla och rättare alldeles hvita af rim. För några dagar sedan började det snöga och så duktigt att inom två dagar snön var en aln djup. Examen skall hållas den fjortonde December, men ber och få slippa examen följaktligen hoppas jag, att jag måtte få slippa den äfven, och således får jag resa hem Tisdagen. Du måste hjälpa dem der hemma, att hästen med pålitlig och kunnig karl här infinna sig Tisdagsmorgonen qvällen. Wi äro troligtvis de första, som färdas på snöföret den vägen. Från Herman hade jag bref idag. Han hade varit sjuk, men nu höll han på tillfriskna. Han har äfven börjat läsa sin Nattvardsläsning. I sitt bref yttrar han: Måtte jag rätt fatta och förstå den, så att jag ej owärdigt emottager Herrans Jesu lekamen och blod. Derifrån bevar mig Herren Jesus. Han vet att det är farligt. Han blickade under förhoppning om bönhörelse till himmelen vill jag hoppas när han skref detta. Han sade det väl ej af munnen utan af hjertat. Kanhända han äfven erinrade sig dessa Jesu ord. De nalkas mig med sin mun och hedra mig med sina läppar, men deras hjertan äro långt ifrån mig.

Här dör folk oupphörligt. I höst har det riktigt varit många, som dödt. Men ack! skola alla då hafva varit glada, att nu få gå och lägga bort syndabördan eller tvärtom. Det dog äfven nu en i går vid 8 års ålder. Men ack! huru beklagligt och sorgligt det är. Strax förrän hennes afsomnande då en viss frågade om hon wore säker om saligheten, svarade hon: Ja, nog har jag varit lika så bra, som någon annan inte hade hon syndat så mycket mera.

Jag skulle vilja skrifva mera, men tid och papperet är slut. Måtte Herrens frid och nåd råda ibland oss nu. Din broder

R. Sundelin

Helsa alla från mig. Jonas, Elise, Ernst m. fl. Mamma och Pappa.

Jag har en kofort (stafvas det så?) här i Umeå. Fråga Mamma om hon tror våra saker rymmas deri. Hvar om inte mitt skrin.

D me

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 15 juni 1861

*Studeranden hr. A. Sundelin*

Lycksele den 15 juni 1861

Älskade Broder!

En gång måste jag skrifva till dig på detta år, då hvarken du skrivit till mig eller jag till dig. Min helsa är, Gud ske pris och tack, mycket bra nu. Sista examsdagen var jag sjuk, så att jag måste absentera den till en del. Vi äro nu i Lycksele. Ni undra väl på, att vi ej hafva kommit. Farbror skref väl till Pappa orsaken dertill. Nästan ledsamt har jag här. Husvilla äro vi några, så, att vi måste ligga i skrubb och tambourer. Tänk då när Brölloppet är. Vi bodde på "Heden" tills i går (d.14), då ryktet kom, att Dahlbäck skulle komma, som skulle bo derstädes. Han skall komma först i afton med pater, soror, frater etc. etc., men som alla höres vara – Christna. De äro ju högst lyckliga då? Hvem kan neka dertill. Guds barn – få kallas så – är det ej för mycket. Tänk Guds barn! Ja, huru nådig var ej Gud då han sände sin Son. Tänk – både du, jag och alla vi voro då Djefvulens barn, vi hade ej något hopp, om att undgå en evig pina, der gråt och tandagnisslan ej har någon ände. Men si Jesus är kommen, att frälsa det borttappadt var. Nu få hvem som vill blifva salig, men ack! de äro dock få som vill blifva det. Är det ej förfärligt att mskna skall belöna Jesus med sådan otacksamhet. Sjelfva kärleken. Ändock går Jesus omkring och söker igen något borttappadt får om sänder. Han lägger det på sina axlar och förer det till fårahuset – himmelen. Han tröttnar ej att försöka och arbeta på syndarena, hvilka han högt älskar, att få någon, som besinnar sig i hvilket eländigt tillstånd han är. Ja, tack o Jesu du, som kom hit till verlden och förlossade, förvärfvade och vann oss från – Ulfven.

Ja, mera om sådant när vi träffas.

Wälkommen hit till d.28. Få väl allt se huru det går allt.

Helsa alla hemmavarande och mest de små barnen, som jag af Manne hör också äro Guds barn. Huru lyckliga äro de ej, att de börja då de äro unga, som äfven David säger. Hels dem från mig och bed dem vara ståndaktige. Ja, mera om dina när vi träffas.

Gud ske pris, tack för allt o Gud och var oss när så äfven med

Robert.



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 26 november 1861

Umeå d. 26 Nov. 1861

Broder Alfred!

Stor tack för ditt bref, som jag nu först är i stånd att besvara. Det har nu förflutit snart en månad sedan; vi lefva äfven nu vill jag tro båda; kanske lefva vi bra ock båda, så se vi ju på det Herrans outgrundliga nåd till oss arma menniskor, som ju göra honom dagligen så mycket emot. Huru otacksamma äro vi ej mot honom. För min del får jag säga jag kan ej i en enda aftonbön säga eller tänka, att jag under den förflutna dagen något gjort till Hans ära. Jag får blott se min stora synd dagligen och hans nåd. Det skall ju så vara, men att jag ändå får taga mig vara ett Guds barn, det är omöjligt. Jag ser mera således på min synd än hans nåd, men det är ju orätt, ty hvem är större? Men si då jag göra sådana synder, som jag tycker ej kan anstå ett sonat Guds barn, såsom att vara rädd för honom inför mina kamrater och att ingenting alls röja om mitt afsakande från verlden o.s.v. såsom du ock visst känt huru lätt det är, då inbillar mig just min själafiende att jag är skrymtare. Dock är det nu för mig klarare angående denna sak, än då jag var i Stensele. Jag sade jag såg på mig alltid bara synd – men ack! ock titel egenrättfärdigt.

Den 6 Nov. firades här högtid. Lektor Dahlbäck höll tal. Du torde nog vara derom underrättad förr. Inge bref hafva vi haft hemifrån på vet huru länge. Holm har fått Löfånger. Han måtte väl fått det kan jag tro, då han fått flesta rösterna? Ofantligt lite snö, ja snart sagdt ingen. I dag har varit den andra största storm med stort töväder. Många fönsterutor hafva i dag brustit. Nu är ej en ½ tum tjock snö kvar; man befarar att Angsjö älfven går upp. Dåligt skall det då blifva för dem, som skola resa hem. Examen hafva vi den 16 Dec. och börja åter d. 14 Jan. Martin är sängliggande; han har fallit och afbrutit 2 sidben. Slut nu! Skrif snart! Lef väl! Guds oförtjenta nåd och frid må vara hos oss alla. Och jag får säga såsom du, ehuru vi äro aflägsnade från hvarandra, vi må ofta träffas hos Herran i våra böner. Gudmedoss – Robert Sundelin

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 24 januari 1862

Umeå den 24 Jann. 1862

Älskade Broder!

Herrans frid!

Tusende tack för ditt bref till mig, som mycket gladde mig, ty jag såg, att Herran ännu få hafva dig under sina kärleksvingar: Ack! så roligt det är att vara förenad med Gud. Nu är det dubbelt saligare för mig än förr. Jag håller nu, oakttadt själafiendens tusende anklagelser, på att ändock kunna tro, att jag får af Jesum förlåtelse. Det är i anseende till min frid i Gud nu vida bättre, än då vi skildes. Inte att jag tycks hafva mindre synder eller så, men att jag nu se Jesu försoning för alla, äfven tillräcklig för mig m.m. Samt huru svårt det är att tro. Dock ännu är jag mycket trög att efterkomma Jesu vilja; men om då djefvulen derigenom vill afskräcka mig från Gud, då vet jag, att det måste då vara med oss, ty annars hjälpte vi oss sjelfva, ty det är ett tecken att Guds ande arbetar och verkar i hjertat mot det onda. Och ingen i verlden af den "lilla hopen" drages ej med tröghet ty se icke Mosis uti 2 Mos. 4:13; och Jerimias uti Jerem. 20:9, Jesu lärjungar Math. 20: erfarit detsamma. Ja, uti mycket är jag förfärligt usel men hafva vi Jesus, ho kan förderfva oss? Och så hafva vi tröst i språket. Han lefver alltid och beder alltid för oss (Ebr. 7:25); Ja i hela Bibeln finner vi tröst, varning, råd m.m. Ja, ack! hvad rysligt bedröflige och usle vi äro! Du känner det sjelf! Ja, oakttadt min vilja att fortsätta med andf. måste jag nu i största hast säga något annat.

Wi hafva varit hemma under Jul. Det har ej varit så ledsamt heldre der nu. Jonas är mycket ifrig att få köra ? mera. Han förefaller det mig skall hafva bäst i den saken. Elise och Johanna (dotter åt Lindahls svägerska) sjunga och derigenom ännu bättre; en och annan läste då. Föröfrigt roligt folk i år både drängar och pigor. Jacob (bror åt Jan Abramsson) skjutsade oss med Stormärren hit. Till Jul var inga gåfvor men till Nyåret fingo vi Nyårgåfvor af lejefolket hela familjen. Jag fick en finare kam, en rosig näsduk, ett skrin (å 4 Rdr), o Till marknadsgåfvor: En amie (3:-) hängslepar (1:80). Ett Arvidsjaur lappskopar (3:50). Ja, ock en sak ej förglömmade; dagen före Nyåret bad jag Gud litet mera än vanligt om ändring i mitt hjerta; och jag tycks hafva blifvit hörd. På marknaden voro Pastorena Grönlund, Lindahl och Fbr Ferdinand. Ofantligt många renar har jag nu sett. Pappa har slagtat 20 renar och gifvit 20 Rdr för oxrenar. Smör fick han sälja för öfver 100 Rdr. Min skuld till dig vill jag betala blott som du sade i brefvet du igen tar Stielerts karta; inte få jag sälja den och obrukbar är den i skolan för mig. Skall jag kunna i rekommenderadt Bref skicka dig någon Rdr om sänder eller något sedan? Svara mig derpå. Ja, jag måste nu sluta. Jag har börjat spela fiol för Lagerqvist (fritt). Så skrif då med det första,

det är ej mitt fel vi hafva dröjt så länge att besvara Eder! Skrif ni någon gång åt Herman, så fråga honom om han minnes sig hafva några Bröder Calle o Rob. ty vi hafva ej fått en rad sedan jag tror i början af Oct. Ett nytt år tillönskar jag dig af allt hjerta, under hvilket du ska tilltaga i visdom i all Herrans kunskap. Erlofva Betyg hade jag upphöjdt i Latin. Jag hoppas att få komma i 6te till våren. Jag ser i mitt bref att jag uttryckt mig dumt ibland, hvilket jag för brådskan må förlåtas. All nåd tillönskas dig och frid af Gudi!

Robert Sundelin

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 26 april 1862

Umeå d. 26 april 1862.

Broder Alfred!

Herrans frid!

Tack för ditt sista bref, som jag nu först är i stånd att besvara. Jag lefver nu någorlunda, efter att hafva varit sjuk.

Herrens nåd ser jag alltid; min synd äfven. Men i större och mindre grad. Ibland ser jag Herren vara mitt allt i allom och jag blott en obetydlig ting, som är liten, men full af synd och uselhet. Ehuru jag så ser mig vara, är det ändå, som jag ej fruktade för Guds vrede och onåd. Ty vi hafvom ju en Herre i himmelen, som försonat Guds vrede och beder ständigt för oss, så att Gud kan ej vara vred, all den stund Jesus är vår vän den bäste. Andra tider är jag egenkär, ser visst Guds nåd, men tycker, att Herren skall väl vara nådig mot oss, då vi äro hans verk. Med ett ord jag tyckes nästan hafva rättighet till himlen och sådant mera. Si! sådana vi äro. Blott synd och uselhet bor i oss; vi äro ju då nödtvungna att dagligen ja alltid bedja Herren: Miskunda dig öfver oss blott af nåd och för Christi skull! Ja, du vet vad det är att vara inympad i det sanna vinträdet, men o! hvad torra och kall frukter vi bära!! Derföre tvingas vi att dagl. sucka och bedja till Herren om nåd. Herren hör vår bön säkert och vi få komma i himmelen allt af nåd, ej alls af egen förtjenst. Således äro vi rene, så är det af Gudi! Tag oss af sorgedalen snart, vi hafva olust här! O Gud! Ledsamt är ock då vi se på oss sjelfva, hvad ondt vi kunna göra. Slut nu! Calle måste nu genast fara. Lef väl! Bed för alla! Lef i Christo. Skrif snart till mig, din redl, br.

R. Sundelin

**Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 17 juli 1862**

*Alfred Sundelin*

Stensele d. 17 Juli -62-.

Älskade broder!

Herrans frid!

Tack för ditt sista bref, hvilken jag i hast nu ämnar besvara med några rader. Ett ständigt regn hafva vi här. En gång hafva vi badat, men det blir ej, som jag nu tror mer än en gång. Ty det är så kallt både vädret, som vårt andeliga lif. Jag kan ej utsäga huru usel och bedröfligt vi hafva nu vår Christendom. Det blir fortare, än jag tror, jag nu måste sluta. Posten skall gå nu genast. Förlåt att jag ej hinner mera. Till den lekamliga helsan må vi alla bra; värre med den andliga. Bed ständigt i dina böner för din syndiga bror

Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 1 augusti 1862

*Pastorsadjunkten H. Herr Alfred Sundelin*  
Stensele

Lycksele den 1 Aug. 1862

Älskade Broder!

Guds Frid!

Tack för ditt kärkomna bref med dagens post! Roligt se dig nu åter vara i Lappmarken, blott det vore lika roligt för dig, men det roligaste var dock att se dig ännu vara en som sträfvar till det, som ofvantill är. O, huru obegripliga äro icke vår Herres nådefulla vägar med oss! Huru nådig och barmhärtig har han icke varit med dig, som utsett dig till en skaffare i Hans säd! Min hjertliga önskan är, att Han som utsett dig till en själaherde, äfven måtte gifva dig rika frukter, samt att du sjelf måtte vara en rätt skaffare i Hans ansvarsfulla embete! Herdaembetet är otvifvelaktigt det viktigaste och ansvarsfullaste kan man väljer, och således är jag högst tveksam, huruvida jag skall välja detta kall i framtiden eller icke; men behagar den nådige Fadren utse mig till prest, så torde nu också så hända med mig, om min lifstid varar och allt går väl.

Jag har ännu minst qvar tre år, innan jag kan taga Studenten, och då nu allt tyckes se mörkt ut för några längre studier för mig, så är jag ändock af den meningen fortsätta med ett hopp på min käre Frälsare, som jag städse tilliter både i dylika och andra saker.

Mamma talade med Mamsell Ulenius att sy Hermans skjortveck. Faster Eva har nu emellertid rådfrågat Faster Ulla derom, och båda hade den tanke, att det mycket bättre vore att köpa vecken, än att låta Mamsell Ulenius göra dem, derföre, att Mamsell är mycket dyr, och derjemte högst sen utaf sig, så att det ej är något hopp att få dem medan Herman är hemma. Faster Eva tog på dessa grunder att råda mig köpa skjortveck hos Granbom, som f.n. har ganska vackra och stadiga veck; den bästa sorten lär kosta 1 R~~dr~~ styck. Af dessa grunder dristar jag mig ock att köpa veckena, då jag en gång skulle få veckskjortor och de ej blifva ej så bra, om de sys i Stensele. Om möjligt är att jag förtjenar något, som kan umbäras, vill jag sjelf betala desamma. Jag tager ock 6 st. i tanke, att jag får så många, i annat fall får de väl sparas.

Roligt att höra det Herman nu ändtligen skall företaga sig något, hvilket jag städse rådt honom, i mening att det aldrig skulle kunna blifva något bättre än Länsman med tiden. Det är ej sämst det nu för tiden.

Här i Lycksele tyckes att Herren utsett straff såväl öfver Lycksele prestgård som församlingen. Ett allmänt rådande förhårdande i synden är öfverallt. Mannes för en par år väckta vänner hafva af djefvulen – många åtminstone – låtit sig

bedraga och således en del högst ljumma för Frälsaren och andra alldeles förtappade ifall döden kallade dem med deras nuvarande sinnelag. Prosten lefver fortfarande under supande, och mycket högst fasaväckande höres om honom skall ske, ss dels afsättning (hvad säkert är!) dels – fästning!

Fruentimmerna tyckes ingalunda lida af sessionen; de äro mycket fina alla dagar, städse på besök, och enligt allas mening göra knappt någonting. Emellertid må vi bedja flitigt under all skröplighet äfven för detta hus, att deras själar icke alla må gå förlorade. Någon hemresa torde nu icke vara möjlig, huru rolig den väl blifvit. Mina discipler läser jag ständigt med och de tyckas ändock göra dåliga framsteg. Ingenting vet jag ännu, hvarest min bostad blir i Umeå, hvilket är nästan oförsvarligt, då resan snart skall blifva. Tacka Pappa & Mamma för stöflorna. Slut nu! Lycka och välsignelse tillönskas dig i rikt mått af Fadrenom! Måtte du äfven den korta tid du är i Stensele få röna frukter såväl på församlingen, som ock isynnerhet på hemmet. O, de måtte väl snart besinna sig, isynnerhet då de få se, hvad prostahusets fordna ära vändt sig till.

Lef väl! Bed så ofta du beder för din nu lyckliga broder Robert

Det torde dig vara bekant, att jag läst Nattvardsläsningen, och det! ”Herren gaf mig nåd att tro mina synders förlåtelse”!!!

Helsa alla och skrif snart till Dme. Alla helsa dig!

P.S.Ifall någon af Eder skrifver till Herman, så säg att Morbror gn bref till mig yttrat sitt välbehag med hans undervisning åt gossarna!

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 5 september 1862

Ume d. 5 Sept. 1862.

Broder Alfred!

Ej vet jag, hvilken af oss, som är skyldig den andra bref, men det må vara, hvilken som helst, så vill jag dock skrifva, som hastigast några rader. Nu är jag här i Ume. Jag bor hos Demoiselle Viroix, hvilken tager 44 sk. dagen, dessutom måste man sjelf hålla sängkläder, ljus och tvätt. För denna termin blir det 106 Rdr. Hvilka pengar. Jag bor tillsammans med Stud. Fjellner på ett ej så otrefligt rum på en öfvervåning. Men huru kan Pappa betala? Flyttning var d.3 dennes, då jag uppflyttades i 6te klassen med 7 st. neder om mig. 11 ½ betyg hade jag. Ofantligt arbete med läsning har jag nu, alldenstund jag har. Stora lexor i alla för mig nya ämnen, samt måste hjälpa mig sjelf. Såsom Homerus, Virgilius, Livius, Cicero de amicitia, Novum Testamentum, Xenophon, ?, Vilhelm Tell m.fl. med ett ord i alla ämnen får jag nu börja en ny bok.

Lector Högstadius reser nu till Stockholm, för att curera sitt bröst; för honom höres Solander skall vikariera i Franska, Svenska och Tyska, samt Södermark i Engelska. Brännström läser Svenska i nederskolan. Ergo trenne studenter. Nya lärare äro Magister Berg i Theologi samt dr Valdenström i första kl.

Hvad tycker de om, att Herman nu åter stannade hemma?

Ja, så håller man på här i verlden! Allt är bråk och ingen ro. Hvad vill man göra åt allt? O, det är blott vår gode Jesus, som tänker på sina trogna der ock här. Han ser med sorg hela verdens ogudaktighet, men hvad vill han göra, han har ingen åhörare bland dem alla. De förkasta honom, O, grymma varelses. Skulle äfven vi, som, ehuru få till antalet, alla äro frälsta allena af Herran ock nu fått se verdens fåfänglighet, vår egen kropp, full med allt syndigt, man kan tänka sig, kunna utan skam ock ödmjukhet se på Jesus! O, Herre hjälp oss alltid, att allenast se på "Jesus". Ty i honom få vi se både vår egen oförmåga, men hans ogrundeliga nåd; ja i honom se vi, hvad vi behöfva. O, Herre inpräglade i våra hjertan, huru oupphörligt nådig Herren är, och att vi äro intet.

Ej mera för närvarande stund. Några bref i denna termin, torde ni ej af mig få, då jag har inga pengar till ett postporto nästan, ej heller tid. Men för all del skrif du och Manne tätare, än ni bruka. Lef derföre väl och njut Herrans nåd med gladt mod inseende, att hans nåd alltid är densamma. Glöm ej i dina böner den syndige brodern

Robert Sundelin



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 11 november 1862

Umeå den 11 Nov. 1862.

Broder Alfred!

Herrans frid!

Oändligt tack för ditt sista kärkomna bref, som jag nu ämnar sendt på qvällen bessvara, för att hafva nyss erhållit bref hemifrån, hvarifrån jag derföre kan helsa, samt försäkra om deras välmående. Calle är nu för tillfället i Lycksele; hvill du veta varföre, om du ej nu förut vet det så kan du fråga Manne. Här är mycket ruskig väderlek och hvad värre är, mycket sjuklig tid. Döden skonar hvarken stor eller liten. Strypsjukan borttrycker flera barn. Läsningen går ock nu, sedan vi åter börjat, sin vanliga gång. Mycken läsning har jag ock nu, så att jag nästan för mycket måste sitta med blotta lexorna. Att sjelf nu taga ut Vergilius, Cicero, Livius & Homerus är ej så lätt minsann. Men det går dock med Guds bistånd en dag om sänder. Men ack, huru eländigt är det ej med oss i andlig bemärkelse. Hvilken mängd brister och skröpligheter finnas ej hos oss? Det kan äfven finnas hos oss, en Petrus, som den ena stunden hugger ett öra af nästens dräng och den andra gången förnekar sin Mästare; kanske ock hos oss finnes en Judas, som är rentaf en skrymtare, en tjuf och sin Herres förrädare; manne ock en Thomas, som med enträten otro gör alla de öfriga lärjungarne till ljugare. Ja, o Herre! profva och säg oss, om vi på en rätt stråt vandra, så att vi ej för evigheten blifven olyckliga! Mätte vi i tid blifva underrättade om vi ej ega en falsk andlighet, som är följderna af en falsk bättring. Ty bättre vore då, att vi var alldeles ogudaktige. Ty Jesus sade: Jag vill heldre, att du vore antingen kall eller varm. O! må vi bedja Gud för vår eviga salighet, att han må öppna oss ögonen, att vi må få se! Du gode och milde Jesus, som säger oss (i Joh. 10:) att du skall så vårda och bevara dina får, att "ingen skall kunna rycka dem utur din hand" och du "skall gifva dem evinnerligt lif" (v. 25). O! låt oss vara inberäknade till dessa dina får! Men lofvad vare Gud! ehuru väl vi nu äro svaga och sjuka, så skall vi dock ej förtvifla, eller mena att vi ej höra till Guds rike; utan ju mer vi känna våra brister, desto längre och mer skola vi träda till Honom; - ty Han är just derföre kommen att Han skall göra oss helbregda. Ja du Jesu säger, att du tager det borttappade fåret på dina axlar, med glädje, - du slår det ej eller drifver det framför sig, utan sjelf bär detsamma; och det ej som en tung börda utan med glädje. Ja, o du förliknelige, nåderike Herre! War oss allom nådig.

Jag torde snart vara tvungen sluta mitt slarfviga bref, med anhållan, att du öfverser dess brister. Men framför allt var flitig i dina böner för mig arme, usle syndare, som ser mera skröplighet hos mig än jag ser mig vara Guds barn! Skrif med allra första. Jag vet ej ännu, om jag kommer att hemresa till den snart inträffande jullofven. Troligtvis bär det af hem, då det höres nu säkert, att eget hushåll blir nästa termin. Guds nåd och salighet regere oss allom, önskar af allt hjerta en fattig syndare

Robert Sundelin

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 20 januari 1863

*Pastorsadjunkten*

*H. Herr P.A.N. Sundelin*

*Lycksele*

*(Dorothea)*

*Retour till Stensele*

Umeå 20/1 1863

M. k. Bror!

I största hast några ord. Nu är jag åter i Umeå! Gud har underligen fört mig ända ifrån Stensele och hit, och bevarat mig för all skada och farlighet, samt derjemte gifvit mig god helsa hitills. Lofvad vare Herren! Eftersom medföljande subskriptionsanmälan tyckes mig temligen lockande, så vänder jag mig till dig, i brist på annan utväg för ernåendet af min önskan, ock beder, att du i Dorothea och hvarest du annorstädes kommer och möjligt är försöker samla så många Prenumeranter på den i subskriptionslistan anmälda bok, att enligt 3 dje punkten i densamma, såväl du som jag erhålla ett friexemplar hvar, eller ett värde af 10 rdr rmt.

Med aldra första torde du gifva mig svar härå, så får jag veta hvad du tror. Skulle du jaka, så få vi väl fundera vidare härom längre framl. Skrif på samma gång om ett och hvarje, samt hvad farbror Conrad yttrade under ditt vistande i Åsele om hans åt Mamma yttrade tanke att försöka godtgöra Pappas skulder!! Hvad jag kan försäkra dig, så är Pappa minst skyldig 6000 rdr. Gud hjälpe honom och oss i den vägen, men aldrahelst hans fattiga själ. Måtte vi af Gud blifva bönhörda i vår bön för föräldrahemmet. Jag fick under mitt vistande i hemmet nåd att tala med Mamma, och visserligen fann jag då till min glädje, att det enda nödvändiga ej var glömt af henne, men beklagligtvis är hon så grufligt fästad vid de jordiska bekymren att hon tycker sig ofta vilja hela dem med egenrättfärdigheten och glömma Herrans hjälp. Jag fick äfven nåd att med Guds ord trösta henne, så att hon fann sig lycklig i all olycka. Till min förundran och sorg dansade hon en hel natt i Lycksele på en Bal samt tycktes ej heller finna något obehag af detta fel (ss jag tror). Men tala ej om det för henne åtminstone! Dahlbäck är nu utn. Rektor i Fahlun, så att det är sista termin vi hafva honom här nu. Bed för din syndige bror

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 10 mars 1863

Umeå den 10 Mars 1863

Älskade broder Alfred!

Nu på samma gång Carl skrifver vill äfven jag försöka rafsas ihop några rader till dig, för att på samma gång tacka dig för ditt senaste i sanning välkomna bref. Jag lefver till kroppsliga helsan någorlunda, med undantag, att jag i dessa dagar plågas af en odräglig snufva. Samma förmån såg jag i ditt bref du äfven var i besittning af efter den långa och trägna sysselsättningen med läsning. Ja, du får snart sluta med dylika ansträngningar, men jag tyvärr tyckes nu först riktigt få börja. Efter att nu fått ej mindre än trenne disciplar som borttaga en ej liten tid och föröfrigt svåra lexor för eget behof, är jag nödsakad sitta dagligen till klockan 10, 11 och 12 om nätterna utan någon stor rast. Här hafva nu alla sökande hit till staden låtit höra sina predikogåfvor. Farbror Ferdinand gjorde profvet först. Bäst har han ock utfört detsamma. Utan att stöta hvarken den oomvända eller omvända, lät han ändock höra att han var en christen. Westerberg gjorde det sämre, utan att vara någon just d.v.s. något undantag till behag. I sin 2 timmars predikan sysselsatte han sig med att framställa de lidanden alla menniskor här i ”den med otroligt mycket glädje uppfyllda verlden” genomgå; prisade Gud med granna ord att vi få döden dö m.m. Nämnde namnet Jesus en enda gång. Fjällström (min gufader) skulle man tro gjorde det sämst. Nej tvärtom af många vitsordad bäst. Han sökte skilja fåren från getterna! Utaf de sednare stränga förmaningar, och föröfrigt sade han dem ut, hvilka de voro. Med ett ord han gjorde det bra men nog djerft. Längre sedan allmänheten fick höra så sanna ord. Han har sjelf en allvarlig christen blifvit. Men just derföre torde han ej få denna här lediga platsen. Derföre få vi allt se utgången.

Palmsöndagen hålles vakt af Pastor Bylund. Med nästa gång jag skrifver till dig torde du säkert blifva underrättad derom. Kan du säga mig orsaken, hvarföre Manne aldrig skrifver? Hvarken Carl eller jag hafver i år fått någon rad eller underrättelse från honom. – Bref hemifrån hade jag för jemt en vecka sedan. De lefde alla kroppsligen bra. Pappa har bytt hästen med naturligtvis mellangift. Herman har bytt klockor. Men huru rysligt att så säga kan jag tro är det hemma äfven nu. Jag kan nästan försäkra att det otroligt snart går opp ned för vårt hem. O! jag påminner mig den ledsamma julaftonen. Kommer ej någon af Eder Bestmän dit snarligen för att ställa om der, så ..... kanske som i Lycksele. – Här har jag det nog bra; beröm får jag af mitt herrskap. Förstås ej allt så rart såsom maten, men nog går det an med mig; jag är fullkomligt belåten. Blott jag ej allt för ofta försummade Herren som städse hjälper mig. Jag ser huru syndig jag är och si jag får lof att söka nåd och förlåtelse äfven för dem! O en nådig Herre må vi ej glömma att så ofta möjligt är prisa den gode Herren under böner och åkallan för alla menniskor. Slut nu. Förlåt mitt stora slarf, men jag har ej tid att skrifva bättre. Skrif snart och lef väl i Gudi. Ja, Herrens frid vare med oss, beder

Robert Sundelin

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 8 april 1863

(Delvis oläsligt)

Umeå den 8 april 1863

Älskade Broder!

Hjertligen tackar jag dig för ditt sista brev. Glädjande var det för mig att höra att du fortfarande får igen den kroppsliga helsan och som är ännu bättre, den andliga helsan, som en fattig syndare ej kan vinna på något annat sätt än i vår frälsares sår. Ja, vi hafva nu firat åminnelsen både af Jesu korsfästade och hans uppståndelse ifrån de döda. Måtte vi derunder mera inträngt i hemligheten af Christi kors och fått erfara dess kraft på våra hjertan! Ehuru vi här i staden ej haft någon annan predikant på de stora dagar med högmässor än Laestadius. Han predikar neml n i. s. f. Doktor ? alltid här: ? så har jag ? att jag varit i saknad af ? ? såsom den förträfflige Bexelius på ? Aftonsångerna samt på samlingen andra andl a läsare. Men månne jag nu är längre kommen på lifsens stråt eller har jag gått tillbaka, ej kan jag sjelf säga derom, enär jag omöjligt kan säga mig i någon mån blifvit bättre christen än förut, ?. Mina synder, som äro otaliga, blifva för mig flera än jag förmodat skulle kunna vara hos mig; icke desto mindre vet jag mig hafva lof att gå till nådastolen för att få förlåtelse för mina skröpligheter. Huru stor tröst hämta vi ej dagligen derifrån? Den förutan, jag menar Christi tillfyllestgörrelse för oss – hvad vore vi! Men ack! min synd är så stor och svår så att mitt hjerta mången gång må förtvina och den ständiga sömnaktigheten och andliga lättjan nedbryter mig ? klagadt alltför ofta. Gud förlåt mig min synd och gifve mig nåd! Måtte blott jag å min sida icke förgäta min frälsares kärlek, hans bittra död för synd och hans rättfärdighet hvarmed han ? den eljest orene och fördömde syndaren. Måtte ej verldens lust eller djefvulens ? försåt draga mig från barnatillförsigten till min fader, som älskade oss så medan vi voro ovänner att han utgaf sin son för oss.

Vi hafva nu Påsklof: dock i morgon börjar den vanliga takten igen. ? blir här i huset graföl efter deras gamle och trogne bokhållare Isberg, som hela sin lefnad varit sann christen. Bref hade jag i midten af Mars af Manne ändteligen, han klagar öfver mycket arbete i det ställe han eger. Månne han trifvas riktigt bra ända upp i Lappmarken. Där, som han säger 2 mil från norska gränsen norr om Fatmomak emellan ?fjällen ibland lapparna? Bref har jag i dag haft hemifrån: allt efter vanligheter med undantag att syskonen de små de ligger i messling. Farbror Ferdinand erhöll 2,388 röster, Westerberg 774 och Fjellström 447. Enligt gängse rykte ämna stadsborna begära farbror nu genast ss. vikarie ifall Bexelius flyttar till Holmsund. I annat fall ? Fru Åberg utom privilegieåret som räcker till Augusti ? nådår? morbror ? gosse läser jag ? ? tvenne gossar. Jag tyckes ? ? herrskapets ynnest. Hvad råder du mig läsa ? läsningen hemma i år eller spara till nästa år och läsa här i staden, då en möjlighet vore farbror Ferdinand ? här? Jag hade tänkt läsa här i staden, men i år som det blef en tjugo stycken af skolungdomen – alla ?! Slut nu! Skrif snart! Frid vare med dig och mig alltid! Bed för mig vilket ?. din broder Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 28 dec. 1863

Stensele den 28 Dec. 1863

Älskade broder!

Wår Herre Jesu nåd och frid!

Med vår dräng, som nu reser till Åsele ämnar jag skrifva några rader ihopp att han träffar dig dersammastädes. Tusende tack för ditt sista kärkomna bref. Jag önskar dig nu först och främst en förökad nåd och frid och vår Herre Jesu Christi kunskap. Oförmodadt kom jag att resa hem och jag har nu varit här endast en vecka; Guds finger ser jag ock har varit uti allt. Julhögtiden är ock förfluten och vår nådige Herre har ock bespisadt mig med sina gåfvor. Men oaktadt all hans stora nåd och omsorg om mig, fortfar jag till min stora ledsnad och sorg att vara så kall och främmande för Honom. Ack, huru angeläget är det derföre att djupare intränga i det rätta förståndet af Guds ord, så att jag allt klarare må inse behovet af en förnyad nåd. Nåden, den dyra frälsningsnåden, hvarigenom man har blifvit ett Guds barn, kan ju icke ligga överksam i ett troende hjerta, utan den har der något att beställa och uträtta, nemligen att allt mer och mer omskapa och förnya hjertat till Guds belätes likhet, så att man blir närmare förenad och liksinnad med Herran Jesum. Detta kallas att fullborda helgelsen i räddhåga, och denna helgelse måste blifva en nödvändig följd af sjelfva benådningen, om icke menniskan skall helt och hållet mista Guds nåd. Wi finna ock de många Guds barn jaga efter helgelse, men männe de ofta icke taga miste om det rätta sättet för dess fullbordande. Jag för egen del finner mig hafva felat häruti, men nu ser jag att det hufvudsakligen består deri, att man fullkomligt tillegnar sig och gör sig till godo den en gång undfångna nåden, fullt o fast förlitar sig på det dyra nådelöftet, att synderna äro förlätta och Christi rättfärdighet själen tillerkänd, så att hon är täck o behaglig i Guds ögon, för den ende, kärkomna Sonens skull. Man kan väl endast på grund af denna fullkomliga benådning i rikt mått få åtnjuta Guds o Jesu Christi frid. Genom en grundligare insigt i försoningsläran få vi se huru stor och tillräcklig nåden är, till att frälsa oss, fastän vi i o af oss sjelfva äro så i grund förderfvade, så eländiga o så kärlekslösa, så att vi äro till allt godt odugliga. Wända vi våra blickar bort ifrån nådastolen, för att skåda oss i vår egen förtjenst och värdighet, då röfvas friden ur våra hjertan, och vi stå der förtviflade och tillintetgjorda, så att vi för fridens skull genast måste vända åter till det kära korset och trösta oss vid det blodet, som har runnit till våra själars frälsning och rening. Jag har funnit att innan själen hinner att blifva utblottad på sin egen värdighet, får hon många gånger med blygsel böja knä i Jesu namn och vid hans genomborrade fötter tiggare om nådesmulor. Låt oss blifva sådana arma tiggare och en gång för alla förtvifla på vår egen kraft. Härigenom kommer själen i den rätta ställningen till sin Gud, såsom ett benådadt, högt älskadt och saligt barn, till hvilket Fadren har ett godt behag, just för de hvita klädernas

skull, som äro rentvagna i Lambsens blod. Jag tror ock att det är intet godt tecken, då en troende själ nästan ständigt känner sig fredlös. Enligt en författare är det ett tecken, ”att hon icke rätt aktar på nåden, utan har fallit in på en sjelfverksam andlighet”.

Nej, jag måste för papperets skull sluta. Den bok, som du önskade ega medföljer härmedelet. Hon kostade 1,63 rmt, men min önskan är att du ej betalar henne utan afräknar denna lilla summa på min gamla skuld. Jag har på den förut betalt 2 rmt och med denna summa återstår ändock 1,85 rmt. Haf tålmod m. k. bror. Min vilja är att betala resten.

I nästa vecka måste jag resa åter. Det skulle i sanning hafva varit roligt, om jag snart sluppit resa till den förfärliga skolan, och fått börja ett lugnare lif, samt ett, som vore mera helgadt Herren. Slut nu!

Skrif med första. Vår Herres Jesu Christi nåd, Guds kärlek och den Helige Andes delaktighet vare med dig, mig och alla. Glöm ej i dina förböner din bror. Dina anhöriga härstädes helsa dig hjertligen gm Robert

All sköns Herrans nåd o välsignelse tillönskas dig på det snart ingångna året 1864. O, måtte vi alla tilltaga i tro, kärlek, hopp under detsamma!!!

M. k. Bror!

Pappa helsar dig hjertligen och ber att du ursäktar honom det han nu omöjligt hinner att skriva till dig, men ber mig helsa dig att du förordar honom hos Farbror C. i och för hans skulder. Äfven Mamma helsar dig ofantligt. Skrif, om du möjligen hinner, med Drängen till någon eller några af oss här hemma beder flera genom din bror

Robert S n

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 9 aug. 1864

Umeå Bygdeå & Djekneboda 9/8 1864

M. k. Broder!

Hjertligt tackar jag dig för ditt sista bref, jemte för det kärkomna porträttet. Med ångbåten Berzelius följde jag till Bäckan, hvarifrån jag gick, emedan återstoden utgjorde blott  $\frac{1}{2}$  mil.  $\frac{3}{4}$  väg är till Bygdeå,  $\frac{1}{4}$  till Dalkarlså, ungefär lika långt till Johannis forss bruk m.fl. närgränsande platser. Hvad Djekneboda beträffar, så erbjuder visserligen naturen en grann tafvla, men det oaktadt tyckes allt ännu ganska enformigt. Mitt värdsfolk äro mycket hyggliga, och disciplarna utgöres af 2ne flickor och en gosse.

Vid examens slut blef jag till min glädje förvissad om förslag till inflyttning i 7de kl.n – detta utan inkräktad plats till på köpet. Betygen utgjorde af skedda misstag blott  $11 \frac{1}{2}$  ; hoppas dock att detta antal förstoras till hösten, då en svårare tentamen än vanligt skall försiggå. Gud vare emellertid tack för sin outgrundliga nåd med mig arme ovärdige syndare. Honom får jag tacka för allt godt, men si! jag måste säga sanningen: denna tack får han så sällan. Jag hinner ej mera på min lifsens väg, än se Guds stora nåd och min – som det tyckes – ännu större syndfullhet. Men äfven detta får jag tacka för. Dock Herren hjälpe mig för Christi skull, att jag ej somnar af i den andliga sömnen derur han af stor nåd uppväckt mig!

Låtom oss ofta bedja för hvarandra! Skrif också snart till mig! Jag har ej något att skriva denna gång, men innan höst vill jag ihågkomma dig med ett fullständigare bref. Gud med oss för Jesu skull! Din arme broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 16 februari 1865

*Pastorsadjunkten*

*Högädle Herr P.A.N. Sundelin*

*Lycksele*

*Dorothea*

Umeå den 16 Februari 1865.

Käre Broder!

Tusende tacksägelse för den sista angenäma samman varon! Jag lärde derunder värdera dig ännu mera än förut och på samma gång kommo mina svagheter och fel mig uti fördubbladt mått för ögonen. Jag tackar dock Herren, som så lät och låter ske och önskar och beder, att fortfarande förhållandet måtte blifva detsamma. Förlåt, att jag dröjt så länge att skrifva; orsaken dertill har varit den myckna brådskan under den sist förflutna tiden. Till min kropp mår jag väl och hoppas äfven på min Herres och Frälsares nåd och vänskap. Han vederqvicker mig stundom med sin förlåtande nåd, han gläder mig med sin närvaro. När jag är bedröfvad, talar jag med min lifs Gud och han hör och svarar mig från sin helgedoms berg. Må vi hålla oss under lifvets alla skiften till Jesus, vår barndoms vän, vår ungdoms enda styrka och glöd, att vi måge bevaras för förderfvet inom vårt eget bröst, för förförelserna i världen!!

Från hemmet hade jag igår afton bref, hvaruti jag underättades om Cajsas hädanfärd. Hon skall, Gudi lof hafva skiljts härifrån med frid och salighet. O, den lyckliga! Hvad kunde bättre hända henne! O Herre! när du förr eller senare håller oss från denna verld, denna öcken, se till, att vi då äro rätte bruden, som skola för evigheten bekransas med oförgänglighetens kronor!

Farbror Ferdinand har efter vår afresa ifrån Lycksele erhållit en dotter, som i dopet benämndes "Esther Helena". Jag hade äran att dervid antecknas såsom gufader. Farbror Leonard skall äfvenledes, hafva fått en dotter, - godt vittnesbörd, att Sundelinska ätten tillväxer med fart, nu såväl som förut räknande ett aktningssvärldt antal medlemmar.

Den första söndagen uti denna månad höll comminister Bergström sin afskedspredikan, som var af ett herrligt innehåll och Tisdagen derefter afreste han allmänt saknad, på samma gång han belönades med dyrbara presenter. Ännu har ingen annan prest än Mag. Laestadius blifvit till förordnad. Farbror Ferdinand kommer dock med all säkerhet hit redan i vinter.

Lektor Walderström är ännu i Vexiö och liggande i gulsot har han för denna termin företett sjukbetyg och tros ej hitkomma förr än sommaren. Just nu, medan jag skref sista meningen, fick jag veta att blott du och Edv. Nydahl sökt Grundsunda. Jag önskar dig all lycka!! Din medsökande är enligt hvad jag hört



känd på orten, men det oaktadt tror jag, att du, om Herrens vilja så är, får platsen.

Skrif med första till mig! Underrätta mig, om Farbror Ulric varit i Stensele, om du träffat honom m.m. Jag hinner ej mera denna gång, utan tillönskande dig Guds nåd och välsignelse, förblifver jag din tillgifna/tillgifne broder. Robert

P.S. Landshöfdingen Almqvist hitkom i början af månaden och tyckes vara en driftig karl. Särdeles intresserad för allt hvad militärt är, har han ej blott öfvertagit högsta ledningen af Skarpskyttarne inom staden, utan besöker skolungdomen rätt ofta under dess gymnastiska öfvningar. Han höres redan vara beredd på en resa till Lappmarken. Biskopen skall hitkomma i vår, om för honom möjligt är medan skolan varar; föröfrigt skola en mängd höga "lärda" vara att hitvänta till den tid, då maturitetsexamen skall här afläggas.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 18 juni 1865

*Pastorsadjunkten*

*Högädle Herr P.A.N. Sundelin*

*Dorothea*

Stensele den 18 Juni 1865

Älskade Broder!

I hastighet några rader! Stor uppståndelse råder i dessa ögonblick inom byn i anledning af en fasaväckande eldsvåda, som, efter att tagit sin början i Lönnbergs hus, nedlägger allt brännbart i aska. Ett orkanlikt blåsväder understöder eldens framfart. I Bonden Eric Gustafs gård har äfvenledes brunnit, men utan betydligare skada.

Hit till Stensele kom jag i sällskap med farbror Nils straxt efter pingsthelgen. årsexamen gick lyckligt; såväl betygen som mitt förslagsrum till ”öfvre sjuan” utföllo till min belåtenhet. Tisdagen den 6 te Juni förrättades afgangsexamen med Ume studentkandidater, och alla de, som i den skriftliga delen deraf förklarats mogna genomgingo densamma. En af dem, Hjärne, hade 29 betyg och en annan 20 – I anseende till Censorernas oförmodade och hastiga ankomst till Norrland kan Biskopen icke medfölja dem nu; få väl se, huru snart hans påhelsning i Umeå inträffar.

Farbror Ferdinand gjorde sin inträdespredikan, som utföll temligen lyckadt, söndagen efter Christi Himmelfärdsdag. Han skickar medföljande Budbärare. Mamma helsar dig hjertligen i likhet med Pappa och alla öfvriga. Den förstnämnda säger sig skola skicka tyg till sommarbyxor för din räkning med dagens post, om Bjuhr så tillåter. Alla äro vi nyfikna i frågan om Grundsunda. Märkvärdigt att inga profdagar utsättas! Alla önska vi att du gjorde en kär påhelsning härstädes i sommar? Jag hinner ej mera! Gud vare med oss. Han styrke vår tro, hopp och kärlek till vår frälsare Jesum Christum. Men kära du! skrif snart till någon af oss.

Din tillgifve bror

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 7 sept. 1865

*Rekommenderas in Specie*

*Adjunkten*

*Vällärde Herr A. Sundelin*

*Lycksele*

*&*

*Dorothea*

Umeå den 7 September 1865

Min käre Broder!

Först nu är jag i tillfälle, att sända dig några rader. Emottag min hjertliga tacksägelse för såväl vår senaste sammanvaro, som din sista skrifvelse! Af densamma såg jag, att du frisk kom till Dorothea, samt att din resa gick lyckligt. Äfven jag har Gudi lof hitkommit helbregda och knogar nu på mitt vis i en ljus och rymlig studerkammare. Ja, måtte jag med Paulus i Epheser Brefvet frambara till Herren, vår Gud, en Honom behaglig tacksägelse för allt det goda, Han med mig gjort hafver, och ännu gör; - den oss alla våra synder förlåter, den oss alla våra brister helar. Genom Hans sår äro vi helade (Es. 53:) och vi finna i dem daglig helsokraft. Sist förlöser Han vårt lif från denna jordiska hydda. Ja, Herren vare tack och lof, som redan har förlöst oss från jordelifvet, neml. syndens förderfliga fångenskap och försatt oss i Guds barns frihet. Men då vi fördjupa oss i betraktan det af egna brister, all lamhet, tröghet och otro, allt haltande och staplande, - då vill jag vara den förste att säga: jag är den förnämligaste bland syndare! Men åter må vi med de ormbitna Israeliterna upphöja våra blickar för att se på Guds Lamm, som bär och borttagar verldens synder ack således våra. Och med blicken på Jesu försoningsdöd må vi utropa: jag bortkastar dock ej Guds nåd, ty är det af nåd, jag skall frälsas, så är ej af gerningar, eljest vore nåd icke nåd.

I Stensele tycktes Guds ord en och annan gång kraftigt verka t.o.m. på de enligt vårt förmenande mest förhärdade; måtte Herren bevara dem, att ej djefvulen måtte åter få insöfva dem. Föröfrigt efter vanligheten! En och annan inlaga kom visserligen; få allt se, huru Pappa kommer att reda sig, isynnerhet om deras åkrar bortfröso Bartholomeinatten. Då var här ned på landet så hiskligt kallt, att jorden var alldeles hvit af frost.

Att Herman nu åter på visst sätt ändrar ? genus, torde du veta. Några års vistelse i Frankfurt am Main kommer dock att medtaga en 5 tusen riksdaler. Måtte Han fast hålla sig till Herren, att ej köttens begärelse, ögonens begärelse och ett

högfärdigt lefverne bemäktiga sig honom. – I Lycksele stod allt till på samma sätt som förr, med den skillnad, att farbror Leonard gjort konkurs. Kronofogden Holmström hördes likväl tro, accord skulle blifva honom beviljad.

Vårt läroverk har denna höst fått några nya, dels ordinarie, dels vikarierande lärare, såsom Waldenström, Johansson och Hugo Sandström. Den förstnämnde har hitills förestått Latin och Hebreiska, samt redan så tillvunnit sig alla lärjungars hjertan genom sin utomordentliga skicklighet att lära, att de helst önskade hafva honom i alla ämnen. Måtte förhållandet blifva lika hjertligt, när han tager om hand Christendom, ett ämne, som Farbror Ferdinand hitills förestått. W. har äfven hållit ett föredrag å Samlingssalen, bevistadt af öfverfullt hus.

En Pastors Adjunkt – Löf – torde också komma hit. Han är f.n. i Medelpad, tror jag, hos en obillig Principal, hos hvilken han sagt sig icke kunna vara, och för att komma ifrån honom har han begärt vikariat härstädes vid skolan.

Jag underrättade dig genom Pappa, att de 1,50 rmt, du i ditt bref nämnde, att du till mig skickat, icke framkommit. Nu har jag af de 45 ref rmt, jag för din räkning uttagit å Ränteriet, betalt prenumeration å Theologisk Tidskrift med 3:50; Budbäraren med 1:50 samt rekommendation å det återstående (39:25). En tandborste medföljer tillika.

Först i morgon förkunnas flyttningen; ursäkta min brådska, ty jag har under tentamen mycket arbete. Min discipel under sommaren, Pettersson, tenterar i 2dra kl n med lofvande framgång. Dagen jag reste från Stensele vikarierade jag för dig såsom fadder mot Mlle Nerpin. Holmner egde barnet.

Vår Herre Jesu Xsti Nåd, Guds kärlek och den Helige Andes delaktighet vare nu med och öfver oss alla! Skrif snart och bed ofta för din tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert till P.A.N. Sundelin 9 mars 1866

Umeå den 9 mars 1866

Min käre Broder!

Herrans nåd och frid!

Många göromål hafva gjort, att jag ej längesedan skrivit till dig samt tackat dig för ditt sista k. bref, för hvilket jag härmed säger dig hjertlig tack. Jag hoppas, att du nu har din bostad och verkningskrets i Grundsunda. Herren, hvilkens kraft är mächtig i de svaga, hjelpe och styrke dig på denna ansvarsfulla post, att du må kunna frälsa både dig och dem, som dig höra! Gud hjelpe och gifve dig och oss alla nåd att se, huru dyrbara de själar äro, som vi hafva rundt omkring oss, samt stadna och vara på den plats, som Gud anvisat oss, äfven om ej den vore den behagligaste för köttet. Utan tvifvel har du ej så stora löneförmåner äfven i din nya ställning, och roligt vore att höra huru du tycker dig, trifvas. Förmodligen har du eget hushåll? Pengar i mängd torde allt åtgått för att få allt i ordning. Om ej min tid denna termin varit så knapp, skulle jag med obeskrifligt nöje velat helsa på dig, t. ex. under Påsklofven, så mycket mera som jag är bjuden friskjuts till det ej så långt härifrån belägna Grundsunda af en då hemresande Ångermanlänninge.

Nästa vecka, den 14 de, skola alla till abiturexamen berättigade studentkandidater anmäla sig, och meningen är, att äfven jag då följer med, dock utan särdeles stort hopp om framgång. Skrifningarne taga sin början i medio af April. Jag fruktar bland dem isynnerhet mathematiska arbetet. Herren vare min hjälp och i händelse af motgång uppehålle mitt mod!

Hemifrån höres det fortfarande jemmerligt i timligt afseende. Maur. Schildt stött öfver Pappas förbiseende att ens helsa på honom under stormmarknaden, har derefter skrivit ett strängt bref till honom, med begäran att hela skulden skulle godtgöras. En mängd andra björnar äro lika efterhängsna, och då dessutom allt lifsuppehälle måste uppköpas, är ej underligt att Pappa har skäl till klagan. En ledsam nyhet kan jag meddela. Frithiof, som en tid uppehållit sig i Kenghis, såsom Informator, har utan allas vetskap kommit till Stockholm. Der har han börjat lefva vildt och eländigt, och slutl. blifvit häktad för bettlande och såsom försvarslös. Ståthållaren i Stockholm har sedan till Kon. Befre (?) härstädes underrättat, att han med fångskjuts skulle hittransporteras. Men eftersom han ännu ej kommit, förmodar man, att han under hitresan lyckats rymma. Gud hjelpe honom att vända om från sitt lastbara lefnadssätt och i Herran Jesum finna nåd och hjälp!

Ett häfte af din Theol. Tidskrift har nu hitkommit och medföljer. Du finner i detsamma anledningen uppgifven, hvarföre ordningen med tidskriftens utgifvande blifvit rubbad.

Skrif nu med allra första på min och dina öfriga vänners härstädes begäran, huru du lefver och befinner dig! Farbror Ferdinand helsar dig hjertl.

Herren Jesus följ oss på alla våra vägar både i moln- och eldstoden, vare vår tillflykt i nöden, vårt sällskap i ensamheten, vårt försvar inför Gud, vår förebild uti vandeln, vårt ljus i mörkret och vårt lif i döden! Bed för din tillgifne broder

Robert.

Underrätta mig om din adress!

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 11 maj 1866

*Comministern*

*H. Herr P.A.N. Sundelin*

Grundsunda

Umeå den 11 maj 1866

Käre Broder!

Under förhoppning, att du helt och hållet låtit mina mångahanda och ansträngande göromål under denna och närmast förflutna tiden tillräknas min långa tystlåtenhet, vågar jag nu först tillkännagifva mig, men blott med några få, i hast sammanskrifna rader. Jag skall i öfvermorgon tentera Latin, och jag behöfver ej säga dig, huru mycket, som dervid behöfver genomläsas och öfverläsas. Skrifningarne försiggingo i slutet af sistförflutne månad med den lyckliga påföljd, att jemte mig 10 st. genomgingo alla 4 skriftprofven. Den 12<sup>te</sup> kamraten deremot blef, ehuru en gång förut kuggad, äfven om i alla skrifningarne underkänd. Jag fruktar, att Censorerna immerfort nio här, emedan inga Östersundare i år anmält sig. I sådant fall torde min examen blifva litet kunsslig(?) emedan jag omöjligt hinner repetera mina pensa (?). Den för högre betyg hufvudsakligen afsedda kursläsning, hvarmed jag före skrifningarne var sysselsatt, får jag litet gagn af, då ingen repetition af dessa ens kommer i fråga. Härnos (?) följer 5 & 6 häftet af Tidskriften. Du har ju med detta emottagit alla häftena? I motsatt fall måste du med omgående underrätta mig. Få se, om pappa reser till Hernösand i sommar; en möjlighet är, att äfven jag då gör honom sällskap. Min adress är Nygatan 134, eller Kopparslagaren Forsgren, eller också behöfver du icke utsätta någon vidare destination än Ume.

Herren har med sin mäktiga arm uppehållit mitt mod och mina krafter, och jag kan icke annat än såsom nåd mot rätt betrakta den framgång jag hitills haft; ty hvad har jag utan hans hjälp kunnat förmå och uträtta? Prisad vare derföre min käre fader i himmelen!

Ursäkta slarfvet! Jag måste med Herman bekänna, att dessa rader äro ”slarfvig hoppsatta”, men hinner omöjligt skrifva om! Herrens Frid vare med dig! Sucka och bed för en arm broder Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 13 juni 1866

*Comministern*

*Vördige & Vällärde Herr A. Sundelin*

*Nordmaling*

*&*

*Grundsunda*

Ume d. 13 juni 1866

m.k. Broder!

Tack för din sista kärkomna skrifvelse! Ej litet förbluffad blef jag, när jag fann de ordalag hvaraf jag begagnade mig, när den bekanta hjälpen anlidades af mig. Jag begriper icke, att jag kunnat vara nog konfys, att begära, hvad jag icke velat hafva. Men från mina sinnen måste jag hafva varit, när jag skref; jag afsände då bref äfven till Calle och Herman, men det gick ej heldre bättre än, att Calle fick Hermans bref och tvärtom. Jag hoppas, att några dylika oordentligheter och obehagliga omina numera upphöra, när jag genom Guds nådiga hjälp ? lyckligt och väl min examen, och mitt sinne derigenom blifvit i ej så liten mån lättadt från bekymmer och omsorger. I går afton saluterades jag student. Betygena äro 13; skulle varit flera, om jag icke förlorat på mina non sine, hvilket uttryck ej begagnas i studentexamen. Högsta vitsordet hade jag därför Flit och uppförande och begåfvades dessutom med ett stipendium å 50 rdr. Wi genomgingo alla med obetydlig skillnad i betygens höjd. 3ne hade 14, 3ne 13 och 3ne ännu mindre. När jag nu skall göra mig klar från Ume, erfordras naturligtvis pengar, mera än jag kan betala. Den Bomullsgarnbundet, du genom mig ville här köpa, kan jag derföre icke qvittera med contanta, utan har jag uppgjort köpet på sätt, du ser af medfölj. räkning. Säljaren är Christen och min vän och, då han försäkrade mig att priset är billigt efter härvarande förhållanden, har jag ej dragit i tvifvelsmål, att jag blifvit lurad. Egentligen skulle jag, för att få bundten för detta pris, haft pengar på hand, men jag lofvade honom, att du med omgående skulle sända liquid. Du kan skicka direkt till honom utan fruktan, men för all del rekommendera brefvet! – Om min sinnesstämning nu efter lycka i examen, kan jag blott med David instämma: Du Jehova är en sköld omkring mig, min ära, och som gör mitt hufvud högt. Högljudt ropade jag till Jehova, - och han svarade mig från sin helighets berg. Jag lade mig och sof; jag uppvaknade, ty Jehova födde mig (Ps. 3: 4,5,6). Jag var mycket lugn under hela examen, åt Herren hade jag anförtrodt min sak och jag förlorade ej derpå. Hinner ej mera, ty posttimmen är inne. Reser med farbror Leonard, som i öfvermorgon kommer med Jonas. Skrif snart! Guds nåd och välsignelse tillönskas! Bed för en tillgifven bror

Robert



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 29 november 1866

Stensele d. 29 nov. 1866.

M. k. Broder!

För det i 1/3: dels år, alltså temmeligen länge väntade bref, som jag i medio af sistn. förledne månad från dig hade nöjet mottaga, hembäres härmedelst min hjertl.a tacksägelse. Roligt se och veta, att du i famiärt hänseende befinner dig väl; jag har glädjen underrätta dig, att äfven vi Stenselebor hugnas af samma lyckliga förmån, förutom Mamma, som denna vecka varit illa plågad af tandvärk och kan i anledning deraf ej egenhändigt tillskrifva dig denna gång. Jag har lofvat framföra hennes helsning, som består deruti, att, huru mycket än de feminina medlemmarne af huset skyndat och ämna skynda på med de dig tillhöriga väfvarne, hon icke säkert kan nu försäkra, att de skjortor, som af dem skola förfärdigas, blifva sydda till stormarknaden för att då afsändas till dig. Hon skall emellertid göra så godt och så mycket, medhinnas kan. Hon ville äfven nämna, att hon gerna emotsåge ett besök – till Stensele af dig; bland andra orsaker för denna önskan är isynnerhet hennes farhåga, att husförhören annars torka in. Jag för min del kan billigtvis icke sätta en så lång resa i fråga föreställer mig mer än väl din beredvillighet, men också de många svårigheterna härför – Troligen få vi båda i hvilket fall som helst icke så snart träffa hvarandra. Jag har utom Lappmarken i viaticum begärt (församlingar) några socknar i Jemtland. Få allt se, huru gynnsamt utslaget blir. Du vill veta, hvilka erfarenheter jag nu kan hafva gjort vid predikoembetets utförande. Naturligtvis både glada och sorgliga, men tyvärr! mera de sednare, än de förra. Dock tiden tillåter mig ej att något omständligare häröfver yttra mig, men du skall veta, att jag på sednaste tiden kommit i många tvifvel om mitt blifvande lefnadskall. Jag håller med ett ord på att försaka tanken att blifva en väktare på Zions murar. Och hvarföre? frågar du. Jag har ofvanföre avgifvit en orsak; den förnämsta är min samvetsbetänklighet att inträda i ett kall, hvartill jag funnit mig vara odugligt redskap. Jag har lust tjena Herren efter den gåfva, Han kan gifva mig, men jag tror att jag med mindre ansvar och kanske med lika väsignelse skulle kunna samla själar under korsfanan äfven såsom lekman. Dock allt detta ännu så länge oss emellan! Jag har haft och har mycket arbete nu, fastän jag är ingenting och för eget bästa ingenting kan verka, i brist på erforderliga böcker. Förutom att jag sköter pastorexpeditionen, som denna tid varit rätt qvistig, i anseende till en mängd skrivelser, som förnämligast rörande folkskolan skolat afsändas till olika myndigheter, har jag inrättat en privat folkskola, hvarmed jag är 6 à 7 timmar dagl.n sysselsatt och wid hvilken jag tyckes verka med bättre välsignelse än på predikstolen. Herren gifve mig nåd att vara mera sannfärdig, ödmjuk och trogen. I prestgården håller sig f.n. en vansinnig hustru. Jag tror säkert att hon är vorden ehuru tankarna derom äro delade. Hon misströstar alldeles om Guds nåd och

befinner sig i hjertslitande omständigheter. Mycket vore denna gång att orda, men tillfälle saknas. Om du vill skriva till mig bör det ske före Jul. Naturligtvis är ingen vidare fundering om Elises inackordering hos Brundell. Herren välsigne dig! Helsningar. Bed för din bror Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 22 Jan. 1867

Stensele den 22 Jann. 1867

Käre Broder!

Just nu hemkommen från ett sjukbesök hos vår olycklige granne, vid grafvens bädd stående Eric Gustafsson, skyndar jag mig att tacka för din sednaste kärkomna skrifvelse och sedan att tillönska dig Guds rika nåd, frid och välsignelse på det ingångna nya tidskiftet. Få allt se, hvad Herren behagar derunder låta hända en och hvar ibland oss. Det torde nog vederfaras oss både ljus och mörkers omskiftelse, glada och sorgliga, angenäma och bittra stunder. Huru gerna vi önskade de förra alternativen, få vi visserligen här på jorden mera vidkännas de sednare. Och hvarföre behagar det Gud så göra med barnen? Jo, säger Han, voren I utan aga, skullen I vara oäkta barn. Och dessutom riktas ju den andeliga erfarenheten, pröfvas och luttras ju vår tro i pröfningens och lidandets skola? Alltså: må vi tacka för riset, ty det är ju endast en sann välmening emot oss från Guds sida, som derfor ligger till grund. Men om också vi i medgångens, ljumhetens och kallsinnighetens dagar bedja Herren om en motgång, en pröfning, huru snara äro vi icke, om Gud häruti hören vår bön, att knota och säga: tag bort o, Herre! denna lidandes kalk, annars \_\_\_! Ja, sålunda äro vi beskaffade; Herre! jag tror, hjälp min otro!

Straxt efter det jag emottog ditt bref, reste jag till Åsele, men, derigenom att jag ej förr fått mitt viaticibref, hann jag ej predika om Nyårsdagen dersammastädes. Denna omständighet, i förening med nuvarande bistra tider, verkade ogynnsamt nog på min skörd. Såväl der, som i Lycksele insamlade jag ungefärligen 120 rdr (på hvardera stället naturligtvis!). Föröfrigt har jag fått vederbörligt tillstånd uppbära viaticum dels i de öfriga socknarna inom S. Lappmarken, dels i Rödöns, Alsens, Offerdahls, Underåkers och Föllinge pastorater i Jämtland. I öfvermorgon ämnar jag begifva mig till det sistnämnda, för att, om G.v., der predika Kyndelsmessohelgen, och derpå ämnar jag efter hand fortsätta med de öfriga Jämtarna, för att återkomma Påsktiden till Wilhelmina.

Från Dorotheabor, Forssgren inbegripen, kan jag helsa dig många kära och tacksamma helsningar. Tråkigt och obehagligt har det, åtminstone att börja med, (kanske det blir bättre, då jag får en mera förhärdad tiggarenatur) varit att viaticera, men såväl och i Åsele som i Lycksele träffade jag bröder och systrar i tron, som föra på tungan och känna i hjertat samma klagan och sorg öfver synden, som jag, men också samma nåd och syndaförlåtelse, som jag.

Härigenom uppmuntras man att gemensamt tacka och lofva Gud. Naturligtvis förekomma mig motsatta möten – med syndens och vällustens tjensteandar. Hvad skall jag då göra? Jo, säga dem varningens ord, förhålla dem deras olyckliga belägenhet och visa dem vägen till lifvet.

Enär jag med 140 rdr måst köpa mig en häst och åt P-a lånat 150 rdr så är jag f.n. skyldig. P-a har äfven gjort beslag på mitt vidare viaticum, försäkran, att han efter hand, när jag kommer till Upsala, skall återgälda lånet. I Lycksele träffade jag den i mindre redigt sinnesskick varande Oscar; stackars gosse! Asplund, som förekom mig såsom en utmärkt hygglig och snäll man, måste, huru trägen och oförtruten han än är i sitt kall, predika för snart sagdt tomma hus. Lycksele tilltager synbarligen i förhärdelse och ondska. Gud förbarme sig deröfver!

Jag torde ej få emotse någon skrifvelse från dig förrän i april månad, då du kan adressera ett bref till mig: Wilhelmina. Med Mörtzell blef jag på L-e vän och broder. I motsats mot hvad ryktet velat förmäla, förekom han mig såsom en värdig christligt sinnad själasörjare. Gud vare med oss! Din bror Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 29 maj 1867

Stensele den 29 Maj 1867

M. k. Broder!

Innan jag åter begifver mig ut på en långresa, vill jag sända dig några rader och tackar dig då först och främst för din sista kärkomna skrifvelse, som kom mig tillhanda ungefär en vecka efter min hemkomst från Wilhelmina, då jag viaticerade Påskhelgen. Jag hade då varit borta jemnt på dagen från d 25 janu. till 25 april. Från min färd i Jemtland qvarstå många angenäma minnen, som på länge ej torde blifva förgätna; till de ljufvaste räknar jag de oskattbara och fröjderika stunder, jag der och hvar Olof, förunnad att tillbringa med christna vänner, hvars jemförelsevis stora antal öfvergår Westerbottens. Du vet af egen erfarenhet, huru torftigt det kan vara med vederqvickelser af alla slag i Lappmarken, och då nu dessa i så ymnigt mått beskärdes mig under resan, blef jag, snart sagdt, en ny varelse. Sammanvaron med likasinnade värmdes alltid hjertat, upplyftade anden och skänkte mig den rena vällusten: fröjden i Herranom. Och saligt är det ju att få hvila ut våra hjertan vid det modersbröst som af Gud framräckes åt oss uti Evangelium. Deraf allena erhålla vi den kraft och den håg, som vi behöfva för att efterfölja Jesum och hans bud: Blifver i min kärlek! Men ack, huru lätt kan icke denna kärlek kallna hos oss, och huru olycklige äro vi ej, om så sker! Vår natur är fallen för sömnaktighet och tröghet och rundt omkring oss lockar och drager oss verlden. Är ock ett andeligt lif upptändt, så är det i ständig fara att förkolna. Och visst är, att brödraumgänget i Christe verkar lifgifvande, hugsvalande och stärkande; dock skulle vi ej under alla frestelser kunna bestå, om icke Herren Jesus vore vår hjälp och tillflykt. Derföre, må vi, som lefva i hans tro, ihågkomma, att om vi äro svaga, så är han stark, om vi frestas att skiljas vid honom, så håller han oss fast. Låtom oss ej då förtröttas att vara och förblifva i hans kärlek, bära frukt i tålmod, följa honom troget i nöd och lust och dermed prisa vår himmelske fader!!

Den första älskeliga vännen, jag på andra sidan gränsen träffade, var Hedin i Tåsjö. Hvarföre helsade du aldrig på en så nära boende broder, under din vistelse i Dorothea? Beträffande sistnämnda ort, må jag säga att den förföll mig ? otreflig och afsidesliggande, lik en ödemark, oaktadt "hvalfiskens" som man från skriftgården får skåda. Jag reste tvenne gånger förbi och emottogs och undfågades på ett hyggligt och gästfritt sätt. Flera berättade, att gubben offentligt och enskildt yttrat sin tillfredsställelse öfver din person och presterliga verksamhet. Huru uppmuntrande detta kan vara, torde du med ännu större glädje höra att efter din afresa en af mamsellerna blifvit dragen till Herren och en af pigorna en benådad christen, den sednare hade, efter att lik sin matmor förut jäckat all sann och lefvande christendom under städning af ditt rum funnit i kakelugnen eller spisen en pappersremsa, med påskrift: "Tänk på den elden, som

aldrig slocknar” och deraf träffades hon med den verkan, som redan är nämnd. Emedan ingen s.k. helg hvarken vid bort- eller åter-resan var i Dorothea utlyst, hade jag bestämdt mig att ditkomma Pingsthelgen, men då vägar och sjöar nu först äro i värsta brytningen påstår man, att det kan med lifsfara vara förenadt att i dag 1 vecka härefter begifva sig på väg. Och sedan kan det ej blifva utaf. Meningen var äfven att derpå begifva sig till Öhrträsk och Jäckvik samt till Sorsele der jag, om S.v., skall inträffa den sista juni. Viaticerar här den 7 de och i Tärna den 14 de juli. Inkomsterna från dessa Lappmarksförsamlingar blifva utan allt tvifvel ringa, alldenstund den stora, allmänna matbristen, för att ej tala om de bistra tiderna i öfrigt, uppslukat allt klingande mynt! Ske derföre Guds vilja!

För att nu säga något om Jämtland, så företedde landskapet, äfven i dess närvarande döda gestalt vis à vis naturen, de skönaste skådespel. Särskildt fästade jag mig vid de vidtberömda praktexemplar, som i den fysiska geografien framställes såsom utmärkta under rubrikerna: landskap, berg & sjö; de voro: Frösön, Åreskutan och Storsjön. Befolkningen förekom mig mycket välvillig och gästfri, hvadan mina förutfattade begrepp om jemtens spirituella värde ansenligt förhöjdes, men mest öfverraskades jag öfver att finna så många lifliga och hjertliga christna, samt i somliga församlingar, t. ex. Föllinge och Ås, en allmän, egendomlig hunger efter Guds ord; härigenom blef jag ofta tvungen vittna om vägen till det himmelska Zion. I Östersund gjorde jag många intressanta bekantskaper. Jag kände ingen enda person, då jag första gången ditkom, men genom en förunderlig skickelse, fann en kär vän, Handl. Fresk, min likhet med Manne, hvarpå jag lärde känna flera vänner bland den bättre klassen. Gregoriemarknaden infann jag mig åter der och fick då vara tillsammans med flera prest- och lekmän från landet (s.s. Arbman; Näslund etc.) hvilka icke blygdes tillhöra och försvara de Nazareners föraktade parti. Östersund är äfven härden för den stora christeliga verksamhet, som i Jämtland utöfvas, medelst kolportörer, barnhem, söndagsskolor och missionsmedels insamlande. Den värde kusinen W-m var det mig omöjligt få träffa, oaktadt flerfaldiga försök. Han lär nu bära syndens ärr och följder tydligt präglade på sin kropp och föröfrigt se ut som en miserabel dimfigur. Måtte Gud förbarma sig öfver hans arma själ!

Den egentliga penningevinsten af resan? sig till 350 rdr, hvilket mina inbegripet, der jag fick 1/5 af hvad Manne hade förmånen uppbära. Tacksam för gåfvan är jag visst, men icke destomindre tyckes min framtid mörk af skockade moln. Lyckligt, att jag har nåd hoppas på en Fader, som ännu idag visar sig sörja för dem, som honom frukta. Måtte jag blott snart få visshet om hans vilja, beträffande mitt genus vitd!

Men en sak! eftersom du till hösten ämnar sätta eget hushåll, tager jag mig friheten meddela dig, hvad vi här hemma gemensamt funderat om Elise. Hon är nu 15 år och borde få komma ut och se något mera af verlden än Stensele. Hon skall nästa år läsa nattvardsläsning och behöfde dervid en frisk och lefvande

undervisning. Skulle ej du utan egen förlust kunna engagera henne såsom hushållerska ty detta, tro vi, komme hon att göra till din belåtenhet och nytta. Hon är van att arbeta alltifrån unga dar, något som du väl sett och vet. Genom att komma till Grundsunda och vara der nästa vinter, kunde hon möjligen hos M ll. Brandell få lära sig spela piano, ty för musik och sång har hon utmärkta anlag, samt på samma gång förvärfva sig någon smula education. Hon skall hafva löfte att med första möjliga komma till Manne och borde dessförinnan undergå någon preliminär kurs. Lämpligt vore det ock för henne att följa med mig till hösten; ovisst sedermera. Mamma ber mig säga, att du gerna må afsäga dig Maja Stina, hvad tjensten beträffar, om hon blott bringar dig dina kor. Hennes humör är f.n. ej det bästa. Enligt hennes råd borde du derföre dernere skaffa dig en passande piga. Om möjligt är, ämnar hon med mig sända hvad mera du skall hafva af linnekläder, gerna skall jag stå till tjenst med räntebetalningen till Kyrkan. Hvad tycker du derom, att Rector Dahlbäck gjort cession med 20,000 rdr skuld? Det synes, som fru R-n sade sannt, när hon påstod, att Prostens familj, ej mindre än han sjelf måste gå kräftgången. O, Gud! du är god, men ock helig ock rättfärdig. Hjelp oss tåligt bära din tuktan, inväxa allt m.o.m. i dig och i evighet vara dig nära! Bed flitigt för och skrif snart till din tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 8 augusti 1867

Stensele 18 8/8 67.

Min käre Broder!

Som jag ihågkommer, att och ville med första veta besked om utgången af slagtaffären, skyndar jag mig nu att lemna detta, på samma gång jag skrifver några rader, först och främst för att hembära dig min hjertliga tacksägelse för ditt sista kärkomna bref!

Med And. Persson i Bergnäs uppgjorde jag, med biträde af föräldrarna, en handel å dina vägnar, vid hvilken jag betalade 25 rdr för en kviga, som försäkrades hafva stora anlag till fetma, och redan tagit kalf. Kanhända du anser köpet dyrt, men du må ihågkomma, att så många kreatur, isynnerhet i kringliggande socknar, den förflutna våren dogo af svält, och med anledning deraf hoppas alla kunna, med utsigt om framgång, sätta högt pris på sin vara i fråga. Möjligen äro de ock dyrare i din trakt, och föröfrigt kan du ju behålla henne till lifs emot att slagta något annat kokreatur, som Maja Stina medhafver. Jag skall lemna henne 10 rdr, i fullt hopp, att hon dermed skall reda sig. Hon kommer med all sannolikhet att färdas vägen förbi Öhrsträsk och Bjurholm, eller samma väg, som – Elise i sällskap med Agatha ämnar taga. Den sednare betingad till Mamma. Och beträffande den förra, så känner du redan, att hon tacksammeligen vill komma till dig. Jag hoppas, hon skall vara dig till ej så ringa nytta. Hon har redan stor omsorg om din kryddgård, för att ej tala om annat. Samma postdag, som föräldrarna sednast afsände bref till dig, kom skrifvelse från Carl, af innehåll, att jag måste inträffa i Upsala innan den 29 de denna månad för att biträda honom i skötandet af den condition, som han, utom sin förra, åtagit sig. Jag skref med samma postdag till honom, med begäran om 2ne veckors permission, såvidt han ansåg att han per telegraf kunde hinna svara mig med post, som hit ankommer nu till Söndagsaftonen. Som troligt är, hinner ej svar hitkomma dessförinnan, hvadan jag i nästkommande vecka i sällskap med Ernst, ämnar, om G.v. resa härifrån. Huru gerna ville jag ej då helsa på dig, isynnerhet som jag befarar, att den tid är fjerran, när jag åter kan komma till Norrland, få allt se, huru ? ? gestalta sig vid ankomsten till Ume? Naturligtvis råder nu stort bråk för min och ? skull. Det var lyckligt att Gretha kom att sednare i höst resa, ty med henne går det att sända Elise; nu är hon ?. Du ser nog min brådska; posttimmen är inne. Åkern ej ännu fullt axskjuten. Potatislanden börja åter uppgrönska och höskörden någorlunda god. Gud med oss i glädjen och sorgen, i lifvet och döden!

Din tillgifne bror Robert.

Naturligtvis många varma helsningar från alla hemmavarande.



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 1 september 1867

Upsala den 1 September 1867

M. k. Broder!

Emottag min varma tacksägelse för den nöjsamma sammanvaron i ditt hem. Med Guds stora nåd har jag lyckligen framkommit till bestämmelseorten och under resan åtnjutit många förmåner såsom helsa, kära sällskaper och annat godt. I Örnsköldsvik måste jag nog länge vänta på ångbåten. Han ankom nemligen ej förr än Måndagen kl. 9 f.m. Emellertid roade jag mig så godt jag kunde och omfattades derjemte med alldeles oväntad gästfrihet af Forsbergs. Min vistelse kostade hos honom intet. I Hernösand hade jag fröjden träffa släkten vid god helsa; tillbringade hos densamma en kär dag. hvarefter jag Tisdagsaftonen kl. 5, i sällskap med, bland andra, Doc. Linnarsson och Do ? Beckman, besteg Hernösand II. Redan följande dagen kl. 10 e.m. anlände jag till Upsala. Jag rastade endast 3 timmar i hufvudstaden. Morbror kunde jag ej få träffa, emedan han för tillfället vistades på ett landställe. Ej kunde jag närmare beskåda alla naturskönheter och märkvärdigheter, i någon mån dock Strömparterren och slottets parad; - allt var en panorama så vidsträckt, att jag, att sluta med, åsåg allt vackert med likgiltighet. Här i Upsala har jag redan någorlunda orienterat mig, tack vare broder Carl. Huru skönt och njutningsrikt allt hvad ögat än är, kan jag likväl ej annat än med räddhåga emotse min vistelse härstädes. Jag älskar för nämligast att träffa några likasinnade vänner, men, tyvärr har jag ännu icke fått någon särdeles njutning i deras krets, jag beder innerligt till Gud, att han måtte bevara mig, stärka den rykande vecken och städse gifva mig ett osåradt samvete.

Brevet till Herman afsände jag i går; gissa hvad portot till Frankrike är? Baxnar du ej, då du får höra, att det via Hamburg belöper sig till 1,65 och via Preussen till 1,23, allt rmt!! Det blir i sanning dyrt att underhålla korrespondensen med vår k. Herman.

Nå, jag skall väl icke glömma att säga dig något om min bostad. Jag bebor ett rum å 2 dra våningen af ett stenhus, Jernbrogatan 8. Ifrån en corridor gå två dörrar, en till Calles och hans discipels tvenne rum, och den andra till herrar Ehrengranats och likaledes 2 ne men. Ingen angenäm utsigt har jag, men invändigt är rummet trefligt möbleradt på min blifvande principals för sorg och omkostnad. Calle har 800 rdrs arfvode för sin förre och tvenne nya disciplar tillsammans. Nu erbjuder han mig 200 emot det att jag öfvertager brorslotten vid fråga om undervisningen med alla tre gossarna. Jag har ej kunnat inse, hvad särdeles lycka, som blifvit mig beredd, isynnerhet som conditionen är hos alltför fina och verdliga herrskaper, hos hvilka jag alltid betar mig oskickligt, och hvarför? Jo, lika mycket af samvets betänkligheter, som brist på education; vidare äro alla tre lärjungarna allt utom goda hufvuden. Och slutligen har jag

mer och mer börjat afstå från tanken på graden, och i så fall blir min kurs vid akademien ej så långvarig, att jag ej utan betydligare skuldsättning skulle kunna absolvera mig derifrån. Gud gifve mig vishet och visshet, samt kraft att uppträda i ärlig strid för Hans sak emot världen.

I går skref jag hem och inneslöt 10 rdr för din räkning. Ej mera denna gång! Inneslut mig i dina böner inför Herran; och ej blott mig utan äfven alla bröder och anhöriga.

Skrif snart, önskar

Din tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 15 oktober 1867

Min k. Broder!

Haf min hjertligaste tacksägelse för det kärkomna bref, jag af dig erhöi i början af denna månad! Af detsamma underrättades jag å ena sidan och till min glädje om ditt kroppsliga välbefinnande, men å andra sidan deremot till min bedröfvelse, att frosten äfven i Grundsundatrakten, liksom annorstädes i Norrland, tillintetgjort så mångas förhoppningar om den växande grödan. Tidningarne, af hvilka jag har tillfälle se en hel mängd, skildra också tillståndet deruppe så till den grad hemskt och dystert, att håren verkl n kunna resa sig på ens hufvud. Än får man läsa ett nödrop från Nydahl, derföre att den ena människan efter den andra dött af – svält inom W-na socken, än att på flera ställen folk, af brist på föda, ”lagt sig” att vänta på hungersdöden, än att Luleå skola upphört, för att ungdomen måtte samla nödrödsämnen o.s.v. Säkert är ock, att aldrig har väl staten, aldrig den allmänna välgörenheten så varmt och så kraftigt sökt lindra nöden och det fasansfulla eländet. Häromkring insamlas ymniga offer på alla möjliga vis: genom en mängd de mest olikartade konserter, genom försäljning af författade verser, genom att till utdebitering fastställa 3 ? korn eller 1 tunna hafre på hvart mantal, såsom mångenstädes skett – detta oaktadt man ingalunda fått god skörd. Spannmålspriserna äro derföre särdeles uppdrifna. Mamma har bedt mig uppköpa deras – föräldrarnas – lefnadsuppehälle här och sända det till Ume. Jag förfrågade mig om priset och korntunnan kostade ej mindre än 19,50, samt väntas stiga ännu högre. Af sådan anledning gjorde vi oss p r telegraf underrättade om priset i Umeå, och då vi af Martin erbjödos få köpa för 23 rdr der, ansågo vi ingen annan utväg vara än sända honom så mycket jag för tillfället kunde undvara, nemligen 184 rdr. Måtte blott understödet åt de fattiga falla i värdiga och tacksamma händer, och måtte föräldrarna hushålla med den ringa hjälpen! Det sista numret af Umebladet lemna den ”trefliga” underrättelsen, att Pelle Sundelin, som, oaktade förut erhållna varningar, låtit många ytterligare tjenstefel komma sig till last, blifvit behörigen skild från tjensten. Hvert skall han, hans beklagansvärda familj och bror, som hittills gästade honom, hvart skola alla dessa nu taga vägen, hvarmed föda sig och huru ända sin lefnad?? I Lycksele hördes man på inga villkor vara sinnad mottaga dem.

H r Rudolf, som fått friplats vid Ultuna, har icke behagat ännu infinna sig. Som ingen vet något om honom, har förmodligen äfven han sjunkit till lättjans och lastens offer. Gud förbarme sig öfver allt elände och mildra det straff, han behagat sända den olyckliga familj, hvarom fråga är! – C. Åberg, nyss hitkommen från sin viaticifärd i Umetrakten, har medfört färska helsningar från Elise. Hon väntade, vid hans afresa, på Berzelius i Holmsund. Agatha hade förut afrest landvägen tillsammans med Aurora Sundelins formligt förlofvade fästman, en skollärare från Nysätra. Orolig är jag emellertid för Elise, som utan

hjelp eller kamrat, måst resa den långa sjövägen. Endast Lydia hade följt henne till bemälde lastageplats, få allt höra utgången! På samma gång Manne underrättat om sin sons födelse, lät han oss äfven veta Agathas framkomst, men att 1 vecka derefter ingen Elise synts till – Beträffande mig, så, emedan jag kom så långt före terminens början, har trefnaden varit ej den bästa. Nu dock bättre! Jag studerar någorlunda flitigt; redan har jag skrivit 3 Lat. thema och 1 Chria för Häggström, deltagar dagligen i Dr Stenborgs Hebreiska Collegium samt åhör för öfrigt Frigells föreläsningar öfver Cic. Tusculaner – Rika tillfällen till andlig vederqvickelse har jag ock, särdeles Söndagar. I Tref. kyrkan hållas denna dag bibelförklaringar öfver Ap. Gern. De bästa jag hört, äro af Docenten Ullf, som du åtm. genom Wäktaren känner, samt under marknaden af kyrkoherde Rosengren, som, älsklig och enfaldig, som förr, ännu en gång helsade på sina många sörjande vänner härstädes. Utn. Rektorn vid Prins Gustafs skola, Lindström predikar en och annan gång i Domkyrkan och är den utmärktaste predikant, som jag och många med mig någonsin hört. – Inom vår nation läsa följande på prestexamen: Sundelin, Modin, Widell och Grape, hvilka till Jul blifva färdiga; på theol. filen Nordien, Arbman, Hellman (bror till skollär.), Åberg och möjligen – jag. De tre första äro mig vetterligt christligt sinnade; likaledes tvenne bröder Blix, som fundera på Dim. examen, dock dömer jag ej med denna utsago de andra.

Mina discipler äro de mest snälla gossar. Så ordentliga och välartade, det man ej ser många likar. Jag har högst obetydligt arbete med dem.

Jag kunde hafva åtskilligt annat att skriva, men papperet är slut och ditt tålmod till äventyrs också slut. Återstår mig således att nedkalla öfver dig Guds frid samt anbefalla dig och oss alla i hans trogna herdavård. Skrif snart, så att jag får höra, huruvida Maja-Stina anländt med dina kor. Pappa har ännu ej låtit höra av sig, så att jag vet icke ens, om mitt 1 sta bref med pengarne framkommit. Huru roligt, att Herman fått plats! Måtte vi kunna tacka Herren för all hans barmhertighet med särskildt vår familj! Jonas har sändt sitt porträtt och ser rätt vördiger ut. Jag vill nu sända dig mitt. Det föreställer dock endast en arm och fattig syndare.

Upsala d. – 15/10 67.

Robert Sundelin

P.S. För att gifva dig ett litet begrepp om prestbristen inom erkestiftet, vill jag berätta, att hvarje vecka ?? blifva lediga sysslor tillkännagifna. Sällan anmäler sig dock någon sökande. Consistorium uppfyller förslagsrummen utan ansökan; men, så vidt jag funnit, har ingen velat nappa på kroken. H r E.a. Norrman står derföre nu ensam på förslag till en af de bästa Comministraturer, får i kontant lön 1,500 rdr, vidare boställe och ngt mera. Föröfrigt måtte presterskapet inom detta stift vara i allmänhet särdeles dåligt. Man påstår att Norrland härutinnan står högre och kan vara jämförelsevis nöjd med sitt presterskap. Gud förbarme sig öfver Zion! Må vi flitigt bedja den bönen – Densamme.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 20 januari 1868

Upsala den 20 januari 1868

M. käre Broder!

Enligt din önskan vill jag genast besvara din kärkomna skrifvelse, för hvilken jag hjertligen tackar dig. Först tillönskar jag dig ett godt nytt år i Jesu namn. Vare han allt framgent din själavän och dig skall gå väl – detta är min enda önskan och mitt hopp. Gifve Gud, att vi under fortgången af nu ingångna årsskifte måtte för egen del tilltaga i trohet och redlighet mot vår Herre, måtte vi ock få se eller höra, att någon flera bland våra närmaste anhöriga får afsmak för verldskärleken men i stället lust till heliga ting och ett heligt lefverne! Ack, måtte vi gemensamt flitigt bestorma vår allsmäktige Fader med bönerop i denna angelägna sak, äfven då bönhörelse dröjer och föremålet för bönen visar ett allt mer och mer tilltagande för Gudi fremmande sinnelag. Sannerligen hafva vi båda känt och erfarit nödvändigheten af en sådan bön för oss sjelfva och andra, liksom äfven det trospröfvande deri. Jag lefver Gudi lof! godt, men de julferier, vi i år här tillbragt har för mig varit särdeles ledsamma. Julafton var jag tillika med C. och 2ne andra norrlänningar bjuden till en Farbror åt mina disciplar. Samtalet, sällskapet voro långt ifrån i min smak, inga gåfvor vankades och med tungt sinne afbidade jag stunden för mitt afträde. Nyårsaftonen satt jag ensam på min kammare och min qväll bestod i det vanliga: 1 spillkum mjölk. De vänner, med hvilka jag kunnat hafva trefligt, voro borta! Somliga på predikokonditioner, andra hemresta. Jag hade dock tillfällen att i ? vederquickas med det ord, som ensamt kan tillfredsställa min själ, då den är kall och ljum.

Beträffande ditt lån af mig, så hoppas jag nu kunna lofva det äskade dröjsmålet med dess erläggande. C. som uppbär arfvodet för gossarnas undervisning, befinner sig sjelf i stor penningeförlägenhet, men har lofvat försöka skaffa mig, hvad jag under den närmaste framtiden behöfver. Han anmälde sig ej till examen i denna månad, men tror sig hinna tentera de 2 återstående ämnena så tidigt, att han under loppet af nästa månad kan undergå densamma.

Efter lång tystnad, hafva vi nu fått ett bref från Hsd, men endast från de små. Elise kommer nu med ny begäran om pengar. Jag är sinnad hjälpa henne, äfven om jag sjelf skulle blottställa mig. Jag kan emellertid ej gilla, att hon sjelf skall nödgas frambära till en hvar af oss sin begäran. Hon tyckes häröfver vara mycket sorgsen; hon påstår sig väl känna, huru vi kunna i penningeväg hafva det, och detta, säger hon, gör all den undervisning, hon emottager, så bitter, och lifvet dystert. Manne inser väl, att E. nog förut känner sin medellöshet, sitt beroende och derföre har han kunnat befria henne från att skrifva dessa tiggarebref och sjelf gjort det. Vi äro ju alla pligtige att efter förmåga hjälpa vår stackars syster, och samma verkan har visserligen hans bref haft, som hennes. Du må ursäkta, att jag fäst mig något litet vid denna sak, just derföre att jag väl

känner Elises svårmodighet, och då hon alltid förr ådagalagt en sällsynt försigtighet i sina omdömen om andra, men nu bekänner, att M. dagl n klagat och jemrar sig öfver sitt hushåll, långt mera än hvad hon i hemmet var van att höra, tror jag mig haft ännu ett skäl att fästa din uppmärksamhet på den belägenhet hvare vår kära syster befinner sig.

På det bref, som jag redan i Sept r skref hem till föräldrarne, ännu mindre på flera bref af sednare datum, har jag ännu icke fått svar. Det är i sanning märkvärdigt, att man kan iakttaga en så ihärdig tystlåtenhet, i s. som vi gerna velat veta, om de fått den spannmål, vi köpt i Ume. Till Martin har C. skrivit 2ne ggr med begäran om han fått pengarna, men äfven denne förut så punktliga man låter oss sväfvä i okunnighet. Kanske har hela affären misslyckats?!

Ännu äro ej norrlands härvarande prestkandidater underrättade, när de få prestvigas. Tror du ej, att Nenzén sen får adjunct? – Ledsamt höra, att din fästmö är sjuk. Jag önskar, att du snart måtte få henne åter till helsa och - till hustru. Af tillförlitliga personer har jag förnummit hennes goda egenskaper och älskliga väsende, och jag tror visst, att Gud i och genom henne skall göra ditt äktenskap ljufligt och christligt. – Ernst skref oss till också och han berättar, att Frithiof länge varit i Stensele och ämnar sig till Östersund; säger derjemte, att Oscars galenskap förvärrats i en förskräcklig grad.

Herman, som inackorderat sig i en katholsk familj och läser för katholsk prest, frågar mig i sitt sista bref, om ej denna lära är så god som vår, samt förklarar sin öfvertygelse vara, att h. o. e. blir salig efter sin lära. Jag hoppas, att han ej så starkt funderat på hvad han sålunda yttrar, ännu mindre vill jag tro, att man lyckats göra honom till proselyt. Han yttrar derjemte att han tyckes blifva sämre och sämre. Om jag fattar honom rätt, syftar detta på själens tillstånd – och i så fall tager jag yttrandet ss. ett godt tecken så vidt han ? fått syn på sitt hjertas förderf. Vare dock allt detta oss emellan sagdt!

Tillönskande dig fröjd och frid i Herranom, innesluter jag mig i dina förböner och med hopp att du snart låter höra af dig, förblir din tillgivne bror Rbt.

C. hinner ej skriva, men helsar!

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 3 april 1868

*Herr Comministern Alfred Sundelin*  
Grundsunda

Upsala den 3 April 1868

Min k. Broder!

För den skrifvelse, som jag hade nöjet emottaga den 22 sistledne Februari, afläggas nu min hjertliga tacksägelse.

Jag har sedan mitt sista bref haft god helsa och åtnjuter dagligen många andra nådebevis af den käre Guden. Endast ett uppfyller mig ofta med sorg: det är min stora otacksamhet och kärlekslöshet emot Den, med hvilken min själ så gerna ville vara i den renaste harmoni. Jag fröjdas dock i min vissa tro, att för mig finnes en försonare och frälsare, hvars tillfyllestgörrelse jag gör till min egendom i hjertat, viljan och det innersta själslifvet. Måtte jag alltid bevaras i denna saliga tro! Till dessa betraktelser fördes jag särskildt i går afton, då jag hade nöjet åhöra en populär (offentlig) föreläsning af Doc. Wikner, hvars ämne var: ”Tankar om försoningen.” Han uppträdde för ett välgörande ändamål och inför en ofantlig människomassa och på ett oerhördt skarpsinnigt sätt bevisade den objectiva försoningens möjlighet och nödvändighet. Men icke blott det, han visade äfven omvändelsens nödvändighet å människans sida, för att hon skulle kunna draga fördel af det erbjudna frälsningsmedlet.

Wi tacka Herren, som fått återvinna denna begåfvade man till sin äras försvarare på denna ort, der så mycket bedrägeri läres och bedrifves. Att Boströmianismen – denna mer än alla andra filosofiska systemer djefvulskt hopspunna list – genom W. fått en särdeles svår knäck, är säkert och någon egl.n. ansedd försvarare har den ej mer.

På min examen knogar jag någorlunda flitigt, men ej med sådana framsteg, som jag ofta ville göra. I midten af förra månaden tenterade jag Hebreiska det ännu hvarmed jag alltsedan min hitkomst hufvudsakligen sysselsatt mig. Redan i medio af nästa månad måste min läsning efter all sannolikhet upphöra, emedan jag då tvingas exercera beväring. Jag har nyss fyllt mina myndiga 21 år. Derefter är jag bjuden att resa till V. Göthland till mina disciples hem. Mycket gerna hade jag velat resa norrut under ferierna helst om jag derunder fått närvara vid ditt bröllopp.

Herman skrifver att han i juli ämnar återkomma och han hoppas få blifva din gäst vid denna din fest.

Jag kan helsa ifrån Biskop Beckman, hvars bekantskap jag hade nöjet göra vid ett sammanträde af Theol. Föreningen. Glad, som han plägar vara oaktadt de stora tidningarna nästan dagl.n. hugga och förfölja honom, deltog han i diskussionen, som rörde sig om en allmänt intressant fråga, neml.n. om kyrkans förhållande till staten och skolan. En här vistande Theol. Cand. från Norge,

stipendiaten Petersen responderade. Denna renlärige och skarpsinnige man deltagar föröfrigt alla gånger i diskussionen och har förvärfvat sig allas tacksamhet och vänskap.

Beträffande ditt lån, såge jag gerna om det vore möjligt att du kunde med första sända mig detsamma. Jag har länge varit i knipa, ej för detta, utan emedan mot all beräkning den öfverenskommelse, som mellan Pappa och mig blifvit träffad, gått i rök. Han lofvade mig allraminst hälften af årets första qvartal, men, när han skall skicka denna summa gifver han den trösten att, om han någon gång ser sig kunna, han ? vill betala, och upplyser, att 600 rdr af årets ? blifvit pantförskrifna åt andra. Han anser, att, när Rothoff lofvat mig lån, det vara skäl att vända mig till denna guldgrufva så snart som möjligt. Men han glömmer, att jag ännu saknar borgen för att kunna gripa till denna åtgärd, och besinnar icke ens, att han genom sitt förhållande mot mig satt mig i åtskilliga bryderier. Tro nu icke, att jag är missnöjd, detta är jag ingalunda men kanske var så, när jag sist skref till dig något om Manne. Men äfven då ville jag dels upplysa dig riktigt om de yttranden Elise, kanske obefogadt, yttrat till mig, dels också påpeka den stora brist, som så ofta vidlåder okristliga husfäder: penningebekymret.

Att vi och särskildt jag ofta fela, erkännes och afbedjes. Gifve Herren Jesus oss förståelse för hvad vi brutit, men må Han ock ? med den uppriktiga kärlekens och förnöjsamhetens drägt!

Ja jag tillönskar dig nu fortfarande Guds nåd och välsignelse uti din ensamhet säker att denna hos en troende bedjare mera ofta än annars påminner om Christum och hans herlighet. Och när du så beder, förglöm ej Din bror

Robert

P.S. I den händelse du kommer att i denna eller nästa månad skicka något penningar till Hernösand, önskar jag att du på samma gång ville för min räkning sända 15 rdr till Elise derigenom behöfde du ej sända hit mera än 35 rdr.

R Sn



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 29 maj 1868

Upsala den 29 maj 1868

K. Broder!

Under huller om buller i anledning af pågående inpackning för resan, sätter jag mig ned för att tacka dig, som sände mig dina för pastoralexamen utgifna och försvarade theser. På samma gång jag hjertligen gratulerar dig att hafva aflagt till din heder denna första del af profvet, kommer jag ock nu först ihåg min skyldighet att underrätta dig om den viktiga framkomsten af de 25 rdr, du i början af månaden tillsände mig.

I morgon bittida kl. 6 afreser jag med mina discipler, hvilka till min glädje blifvit hugnade med vackra vitsord för sitt förhållande i skolan under nu förflutne terminen.

Min adress blir för sommaren: Herrljunga V Gammalsjö; jag hoppas att der snart få emotta bref från dig.

Hvad tycker du, om Farbror Ferdinands plötsliga hädanfärd? Hvert skall det nu bära af för hans af 9 barn bestående utfattiga familj? Du och jag, om jag minns rätt, hafva ett af dem till gudbarn, och då jag vet att barnen ej kunna annat än blifva utplacerade på släkten, känner jag ett ännu större deltagande för den beklagansvärda familjen, helst som jag stått under någon tid i ej så likt samband med densamma. Farbror får emellertid i Umebladet en mycket hedrande nekrolog af den eljest på prester i allm. arge Redaktionen.

Lydia har just i dessa dagar varit sinnad fira förlofning med inspektor Svedmark i Lycksele. Hvad tycks?

Calle har i dag disputerat pro gradu och lyckligt ustått profvet.

Herman, fr. hvilken jag i dag haft bref, höres hafva sökt nytt engagement i Dieppe, af skäl att han fruktar Sjödin ej vill återtaga honom. Någon hemresa i år skulle, om hans ansökan lyckas, således ej för honom blifva utaf. Gud styre allt till det bästa med honom och våra öfriga syskon, särdeles de två yngsta, hvilkas framtid f. n. synes nog mörk.

Tillönskande dig Guds nåd och barmhärtighet, samt delaktighet af Hans Heliga Anda, innesluter jag mig i dina varma förböner och förblifver

Din tillgifne bror  
Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 13 juli 1868

Svenljunga & Gammalsjö 13/7 1868

Käre Broder!

Emottag min hjertliga tacksägelse för din kärkomna skrifvelse! Roligt se, att du lefver godt och att du med godt mod och tillförsigt till Herren arbetar på tillrustningarna för din pastorexamen och ditt bröllopp. Jag föreställer mig mer än väl vigten och betydelsen af båda, och kan ej annat än uttrycka min förundran öfver din förmåga att straxt före brölloppet kunna läsa och tentera, liksom äfven ditt beslut att straxt efter giftermålet åter tentera ett ämne. För min enskilda del kan jag omöjligen arbeta för den svåra solhettan och värmen; huru mycket mindre, om så stora bekymmer tryckte mig som dem, du nu bör hafva. Måtte Gud uppehålla ditt mod och ditt hopp och gifva dig sin nåd!

Här trifves jag någorlunda. Mitt herrskap är hyggligt och vänligt och om ock mycket saknas i det enskilda umgänget, som jag önskade borde finnas, är jag dock nöjd med min ställning. Säteriet ligger mycket afsides och skildt från den öfriga verlden, hvarigenom ensamhet och enkelhet är det utmärkande draget för eller hos detsamma. Jag lefver dock, Gudi lof! godt, om ock mycken otro plågar mig. Du kan ej tro, k. Bror, huru långt borta ifrån Gud och hans ord man finner människorna i allmänhet härnere, särdeles de s.k. bildade. En afgjord afvoghet råder emot kyrkan och isynnerhet de arma Läsarna (detta namn är kanske ej det rätta på härvarande christna, eftersom Schartuanismen ganska tydligt vidlåder dem i allmänhet och is. presterna, hvarigenom ock, åter, här i trakten, konventiklar aldrig förekomma). Särdeles stor spänning hos sinnena har vid denna tid egt rum med anledning af kyrkomötet. Inom Göteborgs stift har till lekmanuombud valts personer af rakt motsatta åsigter. Härifrån Kinds härad lyckades man få en Med. Doktor Carlsson till ombud – en sträng läsare gentemot Victor Rydberg, som i Göteborg blef utsedd till att föra folkets talan i lifvets allvarligaste frågor. Hvad vittnar en sådan persons utseende som den sednare om, om icke att folket lösslitit sig från kyrkans tro och bekännelse? Statskyrkans upplösning är målet för den stora hopen af södra Sveriges invånare och detta faktum är ett tidens tecken ad notam. Gud skydde sitt Svenska Sion! Vare denna bön oss varmt om hjertat.

Ursäkta att jag i st. f. 35 rdr. af ren glömska och ouppmärksamhet skref i mitt sista 25 såsom den summa, hvilken du till mig skickat. Om räntan önskar jag att du ej mera nämner ett ord.

Slutligen får jag sända dig min innerliga lyckönskan med afseende på din nära förestående bröllopsdag. Ingen önskar varmare än jag, att Herren måtte välsigna densamma och besegla edert förbund till hans namns pris och edert väl! Jag hoppas, att du underrättar mig, när du undangjort både giftermålet och examen, så att jag äfven måtte få deltaga i din glädje.

Helsa hjertligen till Manne och hans fru samt alla som känna mig. Frambär  
äfvén till din fästmö min obekanta helsning och lyckönskan. Herren Gud vare  
med dig, hinne och oss alla och förene oss i tro och kärlek till vår Frälsare!

Din tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 8 oktober 1868

Uppsala den 8 Oktober 1868

Käre Broder!

Tack för din sista kärkomna skrifvelse! Den underrättade mig om ditt välbefinnande för tillfället, och lemnade mig något begrepp om den glädje och tacksamhet mot alla goda gåfvors gifvare, som du nu såsom gifter karl måste känna. Äfven fick jag några notiser om ditt bröllopp, alla dock af den beskaffenhet, att den ledsnad, jag förut känt öfver att ej kunna infinna mig vid din högtidsdag, i högre grad upplifvades. Jag har förut sändt dig min lyckönskan, emottag den ännu en gång från en broder, hvars hjerta lifvas af samma tillgifvenhet för dig, som förut. Må Herren Gud alltid blifva en kär gäst i din boning, och må frid och välsignelse städse lysa derinne!

Efter min ankomst hit har jag varit i Stockholm på ett par dagars visit, dels för att helsa på släkten, dels för att se de samlade kyrkomötesgubbarna. Resan var mig särdeles angenäm, jag har aldrig förut sett morbror eller någon af hans familj. Du har varit hos honom förut, så att jag behöfver ej redogöra för de iakttagelser jag gjorde hos honom och hans fru. Den sednare förvånade mig, så mycket må jag dock säga, med sina omfattande kunskaper i filosofin och teologin samt med sina kloka resonsemanger öfver det kristliga lifvet. Om jag ej nyligen hade läst filosofins historia, hade jag ej kunnat deltaga i det samtal, hon förde om en Schelling, Kant och en Boström och om jag hade varit okunnig om bibelns läror och ej sjelf haft erfarenhet af den, skulle jag blifvit öfvermåttan hänförd af hennes vältalighet. Nu åter kunde jag väl höra, att det ej stode så väl till med hennes uppfattning af bibeln. Det framgick ur hennes tal en semipelagianism, som högeligen nedsätta Christi förtjenst, en viss bitterhet mot vårt lands läsare, som bjert afstäck emot hennes föröfrigt milda väsende och omdömen qvinnan i fråga väckte icke destomindre min vörndnad och högaktning för sin person.

Kalle öfverraskade mig med sin ifver att studera vår religionslära, sådan den blifvit framställd i en mängd katekeser och andra pedagogiska läseböcker. Han är lärare i kristendom vid Nya Elem. skolan och måste som sådan fritt tala öfver sitt ämne. Ett viss hopp att kunna erhålla den lediga adjunkturen i samma ämne vid samma skola bidrog väl äfven till väckandet af ifver för dessa stunder. Mätte de lända i främsta rummet till välsignelse för honom sjelf, ty endast då kunna hans bemödanden såsom lärare hafva något godt med sig. Jag gladdde mig också åt den trängna och lönande tjenstgöring, han i flera skolor förskaffat sig, hvilket mycket bidrager till hans egen trefnad och väl.

Här i Upsala allt på samma sätt. I afton skall en stor ? lärda män, äldre och ?, fira "den fria forskningens ? kämpe", V. Rydberg, såsom det heter i

subscriptionslistan. Apropås denne kämpe säges det med tillförlitlighet, att han personligen bedt Hr Biskop Beckman om öfverseende med ? personliga smädelser mot honom i nyligen utgifna brochurer mot ? och Väktaren, liksom det äfven påstås, att dessa begge stridsmän för två så olika läger under deras sammanvaro i Sthlm förenat sig i flera punkter, hvarom de skriftligen ej kunat komma öfverens. Mätte blott enighet förefinnas i hufvudfrågorna, hvarpå jag dock tviflar, måtte frihet få råda i det likgiltiga och välvilja i allt; så lydde den önskan, hvarmed Rydberg sjelf slutade sitt första anförande på mötet. Lifvet inom den kristliga brödraförening, som af studenter här länge funnits, tyckes tilltaga och ej tvärtom vari detta ? till Guds pris! Antalet ökar ej blott år efter år, utan ock den gemensamma umgänget blir kärare och kärare genom den kärlek och goda anda, som gör sig gällande dervid. Theologiska föreningen börjar ock visa större och större intresse för de stora frågorna som inom den hvarje vecka diskuteras. Jag är viss, att båda dessa föreningar medföra den största nytta såväl för förståndet som lifvet. Hinner ej mera. Helsa din hustru, liksom Manne och hans omgifning hjertligen från mig. Guds frid vare med oss! Skrif till din tillgifne bror

Rbt

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 12 mars 1869

Uppsala den 12 Mars 1869

Min käre Broder!

Emottag min innerligaste tacksägelse för ditt sista kärkomna bref, som för mig hade ett särskildt intresse, helst som jag emottog det vid ett tillfälle, då jag låg sjuk och funderade öfver hvilken examen jag skulle taga härefter. Jag förkylde mig troligen på hitresan, alltnog jag blef af sjukdom hindrad att tentera mitt sista ämne och tillföljd deraf ifrån att fullfölja min redan gjorda anmälan att taga examen. Lyckligt återställd tenderade jag visserligen med lycklig utgång det återstående ämnet historia, men examensperioden var nu tilländagången, och att använda ännu en termin på denna skräpfilen, ansåg jag föga ändamålsenligt, endast för betygets skull, helst som jag en gång varit fullt mogen för densammas afläggande. Vid tentamina hade jag – tack vare min oförtjenta tur – fått ej så oäfna betyg, och detta förhållande skulle kanske hafva fördelaktigt inverkat på någon framtida befordran, men den stora vigten af detta skäl för examens ordentliga afläggande kan jag ej inse, försåvidt jag, en gång blefven prest – ingenting befarar så litet som brist på mitt nödtorftiga underhåll, och någon annan verldslig vinst af mitt embete kan och bör jag icke hafva, lika litet som jag kan fullt gilla, att man, oftast utan nödvändighet, söker transport till större och större pastorater – Men skulle jag nu följa deras råd som ville att jag härefter skulle taga dimissionsexamen, eller deras som ville att jag skulle taga graden! Min gamla ovisshet i afseende på sednare vaknade, i starkare grad än någonsin förut, och ditt bref stärkte mig nästan i den tanken, att jag tål vid att ännu en tid studera humaniora, helst i de vetenskaper, för hvilka jag eger ett större intresse. Jag är ännu så litet stadgad i både min utveckling i allmänhet, som ock i mina kunskaper isynnerhet, att jag verkl n ville bereda mig så lång tid som möjligt, innan jag tager det viktiga steget att ordineras till prest, för hvilket kall jag icke utan den största tvekan bestämt mig. Jag har träffat prestmän, som bekänt sig hafva utan tillräcklig besinning och pröfning af sig sjelf inträdt i kyrkans tjenst, men derföre också fått bittert erfara, att de misstagit sig på sig sjelfva och på – kallet. För att beredas på de svårigheter och faror, som förestod Petrus sf. en god Jesu Kristi stridsman, sade Jesus: ”Sannerligen säger jag dig, när du var ung, omgjordade du dig sjelf och gick hvart du ville, men då du varder gammal, skall du utsträcka dina händer, och en annan skall omgjorda dig och leda dig, dit du icke vill.” Mästarens afsigt härmed var visserligen ej att afskräcka eller modfälla lärjungen, men väl att hämma hans eld, ingifva honom mera sans, betänksamhet och saktmod. Denna varning saknar icke sin tillämpning på vår tid, när så stora anspråk sättas på herdarna, hvilka, äfven om de kunna nöjaktigt svara på Jesu första fråga: ”Älskar du mig?”, likväl icke må öfverskatta denna kärlek, ty den behöfver renas, väckas och göras lefvande; en glöd, som profeten såg Serafim

taga af altaret, behöfves för att gifva dem helgade läppar. – Som sagdt jag skall, jemte det jag med lifligt intresse följer med teologins utveckling, ännu en tid idka humanistiska studier, egl n utan visst mål, dels derföre att omständigheternas tvång mycket lätt kunna neka mig läsa så länge, att jag kan taga graden, dels derföre att jag vill rätta mina studier efter mitt intresse för de särskilda vetenskapsgrenarna. Men detta mitt intresse ligger just åt det håll, att jag kan anlägga mina studier på det lämpliga sättet, för att snarast komma till målet, hvilket vore fil. kandidaten, derest jag en gång kunde taga denna.

Du ämnar väl fråga mig, huru jag skall uppehålla mig. Ja, detta är ej så lätt att fundera ut. Nu till våren slutar min kondition, ss. jag kanske redan underrättat dig, och f.n. synes derföre ingen annan utväg, än att för nästa år uppehålla mig här medelst lån. Efter ett års förlopp åter har jag vissa utsigter att ånyo få akademisk kondition. Föröfrigt fäster jag minsta afseendet på min medellöshet. Jag hyser ganska stort förtroende, att Gud enligt sitt nådefulla löfte skall sörja för mig, och detta hopp har aldrig bedragit mig, alldenstund Han på ett underbart sätt hulpit mig alltintill denna dag. ”Ora, labora Deoque committe futurum”. Må vi aldrig glömma denna herrliga uppmaning!

Dessutom är det ganska lärorikt att vistas här i Uppsala. Mest skattar jag de många dyrbara vänner, hvaraf man uppmuntras och styrkes, men äfven (för att ej nämna det med hvarje dag stigande religiösa intresset, hvilket dock är mitt käraste experimentalfält) flera offentliga vetenskapliga föreläsningar utgöra angenäma vederqvickelsestunder. Den älsklige Doc. Vikner, som du möjl n hört talas om, är nu t.f. Prof. i Filosofi, och inga salar räcka till för att rymma de många sanningssökande, som vilja höra hans af frimodig bekännelse och kristlig anda utmärkta föredrag. Hans kända skarpsinnighet och märkvärdiga anspråkslöshet, i sammanhang med kännedom om hans afsvarna tro på Boströmianismen hafva beredt honom ett särdeles stort anseende. Att stora förändringar på sista tiden försiggått med det akademiska lifvet här, är lika säkert som det tyckes sannolikt, att ännu flera och större glädjande förändringar förestå. Såsom ett karakteristiskt tecken vill jag nämna, att desamma läsare, som för en 15 år sedan här förföljdes ss förbrytare, derföre att de sammankommo till gemensamma andaktsöfningar, nu disponera öfver sjelfva Stora Gustavianska lärosalen, i det att de bibelförklaringar, som förut höllos på Prins Gustaf nu förrättas der. Gud vare lofvad för hvarje tillökning i de kristnas antal; måtte de taga vara på alla tidens tecken, men framför allt blifva ett verksamt salt för den alltmer sig spridande förruttnelsen. Vid sjelfva samhällets höjder – vid hofvet – påstås en kamp och en ganska allvarsam kamp försiggå mellan ljusets och mörkrets rike. Under det Carl 15 sölar sig i lastens dy och jemte flera hofherrar uppföra de hemskaste orgier, utan att mera bry sig om sitt rykte, hafva flera andra isynnerhet hertiginnorna och prinsessorna, ja ss det påstås sjelfva hertigarna temmeligen otvetydigt börjat vända sig till en sann och lefvande kristendom. Statsrådet hyser också nu tvenne pietistiska medlemmar, såsom de kallas, och ännu flera af samma sort lära vara utsedda att efterträda några, som

änna afgå. Jag tror alltså, att många märkvärdiga ljuspunkter verkligen finnas i vårt kära fädernesland som jag vill hoppas snart måtte tilltaga så i mängd som storlek.

Till sommaren är jag ledig. Pappa önskar, att jag skall komma hem, och jag kommer möjligen att göra detta. I så fall skulle jag mycket gerna vilja helsa på dig i ditt trefliga hem; förmodligen kan dock detta ej ske, åtminstone ej förrän på nedresan hit tillbaka. Skrif snart till mig, och berätta mig huru Östedt lefver. En annan vän från skoltiden, nuv. presten Löfgren lär hafva begärt afsked från embetet, utan att jag kan begripa eller veta orsaken.

Helsa tusendefalt till din k. fru från din tillgifne broder Robert.

P. S. Du helsas hjertligen af kära vänner härstedes!



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 10 september 1869

Uppsala den 10 Sept. 1869

Min käre Broder!

Nåd och Frid!

Ehuru jag icke, såsom jag nästan hoppades, fick nöjet se Eder i Ume, och ej heller sjelf hade tillfälle, såsom min önskan varit, helsa på äfven nu vid min hitresa i Grundsunda, kan jag ändock icke försaka nöjet skriftligen samspråka med Eder så länge som omständigheterna tillåta.

Jag och Ernst hade en lycklig resa och kommo till Hernösand den 1 Sept kl 2 f.m. När vi skiljdes från de kära, som vi lemnade i Stensele, hade man goda förhoppningar om att erhålla en vacker skörd; men under min resa fruktar jag, att frosten äfven der beröfvade de arma människorna största delen deraf. Mätte mina farhågor icke befinnas grundade, ty annars komma de att gå en öfvermåttan dyster tid till mötes. Äfven din åker torde hafva gått förlorad, eller hur? Jag hoppas, att, om så skett, dina förhoppningar att erhålla Lidens pastorat måtte uppehålla ditt mod och din förtröstan till Gud. Jag önskar af allt hjerta, att du måtte få den plats du sökt, och detta gör jag äfven sedan jag fått höra, att några personer hysa en motsatt önskan. Du bör i alla fall öfverlemna saken åt Gud, viss, att han styrer sakens utgång efter sin vilja.

I Hernösand vistades jag några angenäma dagar och hade der nöjet lära känna din goda Svärmoder och några andra af dina nya släktingar. En särdeles treflig resa hade jag ock från Hernösand både med hänseende till den vackra väderleken och äfven genom de passagerare, som förhöjde resans behag. Bland dessa voro farbror J. Gavelius, Dahlberg, Doktor Runsten m. fl. Den sistnämnde hade jag äran hafva till hyttkamrat och vi fingo deraf anledning inlåta oss i intressanta diskussioner öfver flera viktiga frågor. Jag kunde dock icke förlika med hans stockkonservativa ståndpunkt i politiska och sociala frågor, och ännu mindre med den rationalism, hvaraf han var anstucken i fråga om vår kyrkas bekännelse.

Kalle lefde godt och har goda inkomster; han beräknade dem till närmare 2500 rdr. Denna lön behöfves dock fullleligen, om det är sant, hvad ryktet påstår, att han redan i höst ämnar gifta sig. Enligt sin vanliga taktik tyckes han således äfven nu tänka bereda sina anhöriga en stor öfverraskning. Jag fick ingenting veta af honom sjelf; det är således endast sqvaller jag omtalar för Eder. Så mycket är dock visst, att brudens utstyrsel börjat med full fart. Såvidt jag vet, får han med sin blifvande hustrus tillgångar sätta eget bo, men derefter får han reda sig sjelf. Lycka, att både han och hon äro raska och dugliga arbetsmänniskor af första sorten.

Sofi Dahlbäck har varit här under läkarevård större delen af sommaren och förblifver här säkert till denna månads slut.

Martin Johansson disputerar nu till måndag för den sökta adjunkten i pastoralteologi. Hans afhandling utgör 1 sta delen af ett arbete, som tyckes blifva af mycken förtjenst, nemligen predikoutkast öfver de nya perikoperna. Utan allt tvifvel får han platsen.

Faster Eva i Ume kunde nu icke heller lemna ifrån sig Ester, men bad mig helsa, att hennes önskan vore, att I icke måtten glömma att i närmare eller fjernare framtid uppfylla Edert godhetsfulla löfte. Betty och Arendt hade fått plats och Seth äfven informationsbefattning, så att hon tycktes nu hafva så ovanligt få barn omkring sig, att hon ej f.n. kunde föreställa sig möjligheten att mista ännu flera – Slut nu! Skrif snart. Helsa 1000de falt till Augusta!

Din bror Robert.

P.S. Du har väl fått mitt sista bref af omkring 13 augusti?

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 16 oktober 1869

Uppsala den 16 Oktober 1869

Min käre Broder!

Hjertlig tacksägelse hembäres för ditt kärkomna bref. Du nämner att Augusta i bref underrättat mig att I icke kunden resa till Ume. Ledsamt nog har jag icke mottagit något sådant bref.

Nu funderar du väl på din profpredikan? Jag önskar dig Guds välsignelse dertill, så att du må tala Hans ord och inga menniskofunder! Om jag minns rätt har du icke så alldeles lätt text fått på din lott. Jag har af ångermanländningar nyligen fått höra förtjusande beskrifningar om Liden. Säkert skulle du komma glädjas öfvermåttan, om du finge platsen, väl mest för din lilla hustrus skull. Och för hennes skull mera än för din önskar ock jag innerligen att du måtte bli den lycklige. Föröfrigt är frågor sådana som dessa af så delikat natur, att man aldrahelst icke borde uttala några önskningar, utan öfverlemna allt åt Den som sörjer väl för sina. Och i denna tro vet jag, att äfven du k. Broder! betraktat denna sak; således skall du läsa Herrens vilja äfven i dess slutliga afgörande – Jag åter sitter som vanligt i min lilla trefliga kammare och knogar på mitt vis. Studentens lif är ett herrligt lif, äfven fattadt i en långt bättre och renare mening än vanligt. När jag har ett bestämdt mål att vinna, som består i att uppodla mina anlag för att mottaga sanningens ljus öfver verdens historia och utveckling, när jag af Gud dertill fått nåd och helsa och krafter, och när samma förhoppningsfulla unga naturer här i detta mitt sträfvande komma mig till mötes med den hjälp, som anden behöfver, jag menar den sympati som skapar vänner för lifvet – hvarföre skulle icke studentens lif vara skönt och herrligt!

Denna termin läser jag Latin med all kraft. Börjar med De oratore kl 6 f.m. och läser den tillsammans med kamrat till frukostdags. Efter att hafva åhört tvenne filosofiska föreläsningar läser jag åter Latin men då Propertii Elegier o.s.v. Jag sade att jag bevistade tvenne filosofiska föreläsningar; den ena hålles af Prof. Ribbing öfver Antropologi, den andra af Prof. Sahlin öfver Religionsfilosofi. Liksom så många andra hade jag en viss fruktan för dessa föreläsningar, isynnerhet för den sednare. Och hvarföre? Jo på grund af den vanliga fördomen att man gör filosofi liktydig med bibelfiendtlig vetenskap och sålunda skadlig för den enfaldiga tron i och på Kristus. Ehuru de nämnda professorerna lägga mycken vinning om att icke råka i strid med utan verkligen visa sin läras öfverensstämmelse med bibelns lära, så är det dock en sanning att man kan få af deras mun höra ett och annat som står i strid med bibeln. Men de erbjuda i alla fall mycket intresse och skänka insigt i mycket på samma gång de fil. föreläsningarna dela den nyss gjorda anmärkningen emot sig med de – Teologiska. Jag kan lika lätt lida skeppsbrott på min tro, om jag skulle tro allt hvad jag der hörde eller m.a.o. om jag icke hade klart för mig den himmelsvida

skiljnaden mellan filosofisk eller teologisk vetenskap å ena sidan samt den religiösa tron å den andra. För mig är den vetenskapliga behandlingen af religiösa föremål af ingen betydelse för den religiösa tron. Ty hvarje vetenskap således äfven den teologiska måste ju till sitt väsende vara negativ, skeptisk, kritisk. En universitetslärare i hvilket ämne som helst förhåller sig kritiskt d.ä. han föredrager alltid sin subjektiva uppfattning öfver sin vetenskaps innehåll. Alla tiders teologiska lärare göra icke härifrån undantag; om ock många sökt framställa objektivt kyrkans dogmatik, så är dock otänkbart att den icke oakadt alla försök blir ändå kommenterad med egna reflexioner. Och detta är så naturligt, att man icke alls bör deröfver förundra sig. Ty vetenskaplig teologi är ju ett, men kyrkans en gång för alla gifna troslära är ett annat. Vi tacka ju Gud, emedan Han icke fordrat af oss att vi skulle begripa kristendomen, ty ju mera vi försöka att göra det, desto mera obegriplig förekommer han oss, desto mera uppdaga vi förargelsens möjlighet. Vi tacka Gud, att Han endast fordrar tron på kristendomen och vi bedja att Han ville alltmera föröka denna. Och detta tackoffer är från ortodox synpunkt fullt korrekt, men innebär ju tillika en korrekt ironi öfver allt hvad teologisk spekulation heter!! Kristendomen är ju högre än vetenskapen på grund af den principiella åtskillnad, som enligt hvad jag sagt måste ega rum mellan vetenskaplig behandling af religionsläran d.ä. Teologi, samt den religiösa tron. För teologen såsom vetenskapsman måste Bibeln underkasta sig den rasonnerande kritiken, under det att för den troende uppfattningen Bibelns innehåll är öfvernaturligt, således upphöjdt öfver all kritik. Men att i vetenskapens förklaring upplösa trons innehåll kan ju, långtifrån att gifva näring åt den religiösa tron, fastheldre föra honom bort från dess föremål Jesus Kristus? Det vore mycket att säga häröfver till närmare förtydligande af min mening. Utan tvifvel har jag dock i korthet och i all hast uttryckt mig så tydligt, att du finner att jag skiljer emellan teologiens och kyrkans dogmatik, den sednare är oföränderlig får såvidt som sanningen är det och sanning finns i Bibeln; den förra åter framträder i olika gestalt i hvarje vetenskaplig dogmatik och måste göra detta, ty när man sätter sig ned att kritiskt behandla uppenbarelsen kommer man icke alldeles till samma resultat som en annan förut har kommit till.

Hvad jag med detta resonemang vill hafva sagt är såsom jag genast vid dess början sade, att man lika lätt skall lida skeppsbrott på sin tro genom att bevista teologiska som filosofiska föreläsningar; ja jag ville säga lättare på de förra, emedan de gå ut från Bibeln och påstå sig i sin spekulation deröfver uttrycka dess sanna mening, men icke lugnar detta. Tron som icke spekulera enligt den bekanta satsen ”jag tror, för att jag må förstå”? Filosofien åter uppträder icke så, utan säger rent ut att den icke har för afsigt att komma till samma resultat i sina undersökningar som Bibeln försåvidt som denna Bibels utsagor icke öfverensstämman med hennes egen vetenskap.

Jag har derjemte velat påpeka, att striden om tron är menskligt, ja t.o.m. verldsligt, men att striden för tron är något i sanning gudomligt. Är det icke en

beklagansvärd sanning att så mycket strides om tron men så litet för densamma? Hafva vi fått den herrliga kallelsen att deltaga i striden för tron, o! må vi då icke strida så att vi kifvas och vi skola vara utsägligt lyckliga i vår saliga kallelse.

Du minns visst den förening af kristligt sinnade studenter som funnits och ännu finnes här i Uppsala. Den har till allas vår innerliga glädje blifvit (i. st. f. dem, som sistl. vår skiljdes från oss för att ute i lifvets hvimmel söka sjelfständig verkningskrets) rekryterad med ännu flera än förut. Jag kan ej säga huru upplyftande det känns att efter veckans mödor få på Lördagsqvällen gemensamt samlas omkring Guds ord och bönen. Mest värderar jag dock den stund, då våra (till antalet 70 å 100) hjertan i salig symfoni högt bedja "Fader vår". Den gör på mig ett öfverväldigande intryck. Det tyckes mig som dessa innerliga böner från unga brödrahjertan måste vara bland de tusen pelare som stöda naturens hvalfbåge och upprätthålla jorden. Jag tror ock att den förskräckliga dag, då verdens grundvalar skola svigta och ramla, måste vara en sådan, som icke ljusnar genom någon bön och då tron försvunnit från jorden. Och hvarföre? Jo, jag tänker att det måste finnas en hushållning i nåd såväl som i visdom och magt, men också – ingen välsignelse ur kärlekens skattkammare, om den icke sökes. Men sökes den och så länge som barn till Gud bedja, kan Hans barmhertiga hjerta icke tillbakahålla en välgerning, ty en allvarlig bön är en "nerv som rör Allmagts muskler". Om jag upphörde att bedja, skulle jag icke darra i mitt falska förlitande på egen kraft och i mitt förmenta oberoende af Gud? Ack, må vi bedja för alla till allas Fader – må bönen vara vår styrka, vår andedrägt, vårt lif!

Du frågar, om jag tror att Pappa har skulder. Derpå kan jag svara, att såvidt jag vet har han visserligen sådana, men icke synnerligen stora. De kunna icke belöpa sig till 1000 rdr. Men oaktadt detta ringa belopp har han på sista åren fått vidkännas mycket obehag för att kunna betala det. Orsaken vet du – de många och svåra missväxtåren hafva uppslukat alla hans inkomster och mera till. Hvad jag vet att han mest lidit af är den obetalda skulden till farbror Klas. Dock har han lugnat sig något af de flera gånger af denna gjorda försäkringarna, att Pappa först, då det skulle falla sig lägligt, skulle tänka på betalning. Emellertid är det nu en gammal hedersskuld, som han säkert, om möjlighet finnes, enligt löfte liqviderar i höst. Det är visserligen sannt att våra kära föräldrar borde kunna ställa sitt hushåll på billigare fot, men för mig åtminstone tyckas de många svårigheter, de på ett så underbart sätt genomkämpat, och som de äfven genom den åter felslagna skörden måste denna vinter utkämpa, vara egnade att öfverskylda detta fel. Men du säger, att din svärfars fordran utgör 200 rdr. Enligt Jonas' egen uppgift vill jag minnas att den skulle icke vara ursprungligen större än omkring 140 rdr. Jag har emellertid meddelat Pappa din uppgift, på det att han ej må genom okunnighet sända mindre än han bör.

Wi skola hoppas, att sädespriserna icke skola stegras så särdeles mycket till vintern, då det blir för fjällboerna först tillfälle att köpa sig mat. Korn ja t.o.m.

en af väta obetydligt skadad råg har både här och i Stockholm sålts för 9 och 10 rdr p<sub>r</sub> tunna. Jag har ofantligt gerna önskat men efter fruktlösa ansträngningar måst öfvergifva hoppet att kunna köpa ett parti säd och såsom julklapp sända våra gamla käre föräldrar, för hvilkas väl jag så innerligen ömmar. Måtte Gud, såsom han hört deras böner för oss barn, också höra våra böner för dem, o skänka dem all andlig och timlig välsignelse! Slut nu!

Helsa oändligt din Augusta från mig. Glöm mig icke med bref snart, glöm ej heller i bönen inför din och min himmelske fader. Din tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 26 mars 1870

Rotebro & Edsberg d. 26 Mars 70

Min käre broder!

För ditt sista mycket kärkomna bref sänder jag nu min hjertliga tacksägelse. Jag hoppas, att du lyckligen återkommit med din Augusta från Graninge, så mycket heldre som jag af tidningar sett, att du redan den 4 siste Februari aflade trohuldhets- och embetsed i Hernösand. Ditt pastorat måtte alltså vara regalt, och du en Kgl. Majts. troman! Så mycket detta gläder mig, finner jag dock med ännu större tillfredsställelse af ditt bref, att du derjemte, såsom förr, är en Jesu Kristi troman, som med nit och trohet arbetar i hans vingård och odlar upp de ofruktbara fälten. Må du ock ofta få fröjdas af rika skördar och gifva Herren äran för allt!!

Huru ofta känner jag mig icke beklämd, deröfver att jag ännu icke börjat lägga hand vid den stora tempelbyggnaden, ja hvad värre är, att den dag, när detta en gång skall ske, tyckes blifva mer och mer aflägsen. Här i min nuvarande verkningskrets gör jag min pligt så som Gud och mitt samvete bjuder mig, men på samma gång jag gör detta och derigenom uppoffrar mig för min discipel, kan jag omöjligt blunda för det stora afbrott i mina studier, som deraf blir en oundviklig följd. Medveten om detta kan jag visst sköta min tjenst med samvetsgrannhet men ej med mitt annars vanliga lif och intresse. Jag kommer just ihåg en vers af vår rolige poet Sehlstedt och du får ej undra, om jag instämmer deri; den lyder ungefär så: "Ack! på en kondition man blir ej fet, Ej tas examina, ej läses pensa; Der läses i katkesen: "Hvad är det"?, Der hör man pojkar deklinera mensa; Och dagen om gör rottingen sin dans, Man kan ej nästan klokare använda'n; Ty hufvudsak vid pojkars tukt och ans, Är att man börjar vid rätta ändan!!" Rottingen använder jag visserligen ej, men i stället allvar och bestämdhet. Herrskapet är ock fullkomligt belåtet med min undervisning. Min oro ökas, deraf att ännu icke ett ord hörts af, huruvida konditionen skola snart bli akademisk. I början på Juni skall, liksom guvernanten med sin discipel, äfven jag med min anställa offentlig examen i närvaro af särskildt inbjudna grefvar och baroner, och om denna utfaller lyckligt, skall jag ej tveka att sjelf fråga, om och när gossen skall flytta till Upsala. På svaret beror, som du nog kan inse ingenting mer elr mindre än min – framtid!

Jag skulle visserligen hafva ett och annat att pjollra om från mitt nuvarande lif och omgifning men, som du och jag ännu ej talat till punkt i en oss emellan fördiskussion öfver tro och vetande, skall jag i stället yttra några ord deröfver, ehuru jag beklagar att det skriftligen ej kan ske med sådan fullständighet, som jag önskade. Om jag minns rätt, voro vi ense till en del: du trodde som jag, att vi böra taga förnuftet fångtet under trons lydnad, men huru långt och i hvad bör

detta ske? Derom hade jag troligen ej närmare förklarat mig, emedan du anmärker, att vi i mycket kunna komma till klarhet äfven för förnuftet. Naturligtvis kan du lika litet som jag, förneka, att allt hvad vi med våra ögon och sinnen kunna uppfatta, således sinnesverlden kan mer och mindre fullständigt fattas och begripas af vårt förnuft. Vår diskussion gäller endast om de ting som på öfvernaturligt sätt blifvit (= måst blifva) uppenbarade för mskn. Sedan nu sjelfva qvistefrågan blifvit begränsad och bestämd, påminner jag om min antagna ståndpunkt, enligt hvilken jag förnekade möjligheten att vi såsom ändliga skulle kunna göra oss klart begrepp om det oändliga och att på jorden begripa himmelska ting, tvertom kunna vi här endast fatta det himmelska och eviga i bilder: vi se här endast uti en spegel, såsom i ett mörkt tal. Nu ligger dock detta mskn mest om hjertat: att erhålla ljus i de eviga tingen är ju ett djupt och oafvisligt behof för mskoanden. Hvarföre skall då detta här icke kunna blifva föremål för något vetande och uppfattas af förnuftet? Jag svara härpå, att detta märkvärdiga förhållande, långt ifrån att vara en nedsättning af mskns värde, tvertom är ett vilkor för uppnåendet af hennes högre bestämmelse. Visste hon nemln att hon har en odödlig själ, med lika visshet, som hon vet, att hon har en dödlig lekamen; visste hon, att det finnes en Gud på samma sätt, som hon vet att det finnes en värld; visste hon slutligen, att det finnes belöning o straff i ett annat lif med samma klarhet som hon vet, att samhället straffar o belönar i detta, - så vore hennes frihet förlorad; hon egde då intet val, och hennes goda gerningar o försakelser vore ju då icke annat än ett facit af en simpel aritmetik, genom hvilken hon uträknade värdet af sina jordiska uppoffringar emot den himmelska belöningen. Menniskan äro fri endast genom en kamp mot egenkärleken, o en sådan kamp vore omöjlig, om ett vetande om belöning blifvit menskligheten till del. Denna kamp uppstår genom en inre stämning utgående från det obegripliga, vi kalla samvete, som vi alla ega, och som vi dock ej veta hvad det är, eg n hvadan det kommer, som vid hvarje eftergift för vår egenkärlek erinrar oss om, att det finns en annan högre kärlek o som talat uti vårt inre, icke om belöning – långt derifrån, men om vår egenkärleks obehörighet att herrska öfver oss, äfven om belöning ej finnas. – Helt annan äro den visshet, som kristendomen derom gifver. Denna visshet består till sitt väsende icke uti vetande, men uti tro. Uppfattningen af de höga andliga begreppen sker der under sjelfva mskns omskapning och förnyelse, ss. en känsla af delaktighet i en annan verldsordning. Tron är nemln för det kristna lifvet hvad sinnena äro för det jordiska, det, hvarigenom ”den sig bättrande” uppfattar, dömer o handlar. Denne är således , så vidt han tror, sedan inne i den andliga verlden, der onda gerningar äro omöjliga, o der allt är kärlek. Det är dessutom kristendomens grundprincip, att mskn ej har ngn egen förtjenst; hvarigenom således också all egenklk måste utrotas, alla beräkningar få följderna af egen förtjenst måste vara omöjliga – och hvarigenom ensamt den mskliga friheten och med detsamma hela mskns högre natur således är räddad.



På detta underbara sätt blef mskns förädling möjlig, i det hennes fullkomlighet skulle utgå utur sjelfva hennes ofullkomlighet. Under det hon förgäfves sträfvar att på den väg, hon oupphörligt går framåt i jordisk förbättring, eg n genom förnuftet o spekulationen – äfven hinna denna förbättring i en andlig verldsordning, om hvars tillvaro en inre röst beständigt erinrar henne, och till hvars uppsökande hon af honom oupphörligt drifves – finner hon denna väg i alla rigtningar stängd för sig. Och säg mig, om så icke varit, om hon vore teoretiskt fullkomlig, skulle hon då ej vara moraliskt förlorad, just derföre att ingen frihet o ingen dygd derefter varit möjlig. Hon hade blifvit egennyttans slaf o nödvändighetens barn. Sålunda står ju ännu kunskapens träd förbjudet i jordens lustgård, o en kerub med flammande svärd jagar ännu det spejande förnuftet ifrån ingången dertill.

Härmed har jag naturligtvis icke sagt, att förnuftet är öfverflödigt för den mskliga förädlingen, ef r att kristendomen utesluter det allmänna bemödandet för ett lyckligare jordelif. De höra tvertom nödvändigt tillsamman, de gå bredvid hvarandra, men hafva hvardera sin förrättning i den stora omskapningen. Förnuftet är frågan; o kristendomen är svaret. Utan kristendomen blir vårt andliga lif blott ett lif af frågor. Förnuftet fordrar dygd o rättskaffenhet, men kristendomen, som står bredvid med korset och visar vägen, frambringar dem. Kristendomen är förnuftets fullbordan, men förnuftet är icke kristendomens fullbordan. – Om så är, kan det ju med skäl räknas ss. en villfarelse, ifall man ej inser, att kristendomen, långt ifrån att böra anses för något inbegripet o upplöst i förnuftet, o som försvinner i samma mån som detta träder fram, - bör tvertom anses för ngt vida deröfver – ej blott för jordens ungdom, utan ock för hennes mannaålder, ej blott för släktet, utan ock för hvarje enskild, huru upplyft, lärd, klok, snillrik och rättvis hon ock är. Eller hvem var väl någonsin djupsinnigare än Newton, hvem lärdare än Haller, hvem tänkte klarare än Bacon, hvem var större filosof än Leibnitz, hvem större skald än Milton, hvem större målare än Raphael, hvem förstod naturen bättre än Davy? Och hvad tänkte väl de om bibelns nödvändighet och om den menskliga forskningens förhållande till kristendomen? Om nu icke dessa msklighetens största, - som mätte himlarymden, som tvingade den i tre årtusenden motsträfviga naturen att gifva svar på deras frågor, som uttömde historien o litteraturen, som med profetisk anda föeskrifvo civilisationen hennes gång, som nedstego till botten af tankens djup, som lyfte sig till höjderna i konstens rike och fattade med fantasiens siareblick det högsta sköna – om dessa, säger jag, återvände från sina forskningar och nödgades – hvilket alla de nämnde ödmjukt gjorde – förklara, att uti uppenbarelsen i Bibeln var en ännu högre visdom fördold än allt, hvad förnuftet kunde tänka eller upptänka och begripa, huru skulle då vi öfrige pygméer, som simma på ytan af kunskapens omätliga haf, icke förgås i dess vågor, eller någonsin hoppas att hinna hamnen och stranden utan ledning af uppenbarelsens klara stjerna!? – Jag hoppas att jag nu, om ock högst ofullständigt, närmare utvecklat min mening och äfven sett saken från andra

synpunkter än då jag sist skref till dig i detta ämne. Jag skiljer, som du ser, skarpt emellan vetande och tro, mellan begreppets (förnuftets) visshet och trons visshet. Jag sammanfattar till sist resultatet i följande ord: Himmelens förlåt är icke upplåten. Vi få ej med kunskapens visshet kasta våra blickar derinom, ty med en sådan kunskap skulle mskn förlora sin frihet. Men det är oss tillåtet att med känslan och uti aningen beskåda honom. Det är oss tillåtet att hoppas, hvad vi icke se, och jemte tron o kärleken är det äfven hoppet, som utgör en kristens andliga lif o som lofvar en försoning mellan tro och vetande. Och om således bibelns lära är i sjelfva verket något annat o ngt högre än förnuftet kan genomtränga, men likväl, såsom vi tro, icke är oförenlig med det högsta förnuftet, så är följdén häraf, att denna lära ej heller kan vara ett mskligt verk, utan en uppenbarelse af en högre ande och en högre verldsordning, för hvilken mskn visserligen är ämnad men som hon i sin nuvarande existensform icke kan begripa och omfatta.

Jag emotser med säkerhet många anmärkningar, men icke må du tro, att de dermed är ovälkommna. Jag tycker "rysligt mycket" om samtal i dessa och dylika höga frågor, icke af någon slags disputationslust utan af djupt intresse för sanningen. Jag har ock dylika samtal att tacka för mycket af det ljus jag redan tror mig ega i åtskilliga ämnen; de ersätta och öfverträffa mången gång stora volymer af böcker. Nu saknar jag ock dessa samtal bra mycket, såsom borta från Upsala, och kanske äfven detta bidrager, att jag ej befinner mig i mitt rätta esse – Min principal lutar åt den Beckianska rigtningen. Jag försvarar mot honom den luterska rättfärdiggörelseläran, emedan jag tror, att denna uttrycker bibelns lära. Han ämnar, för att bättre lyckas öfvertyga mig, till påsk få hit Dr Rudin, med hvilken han mycket sympatiserar. Du torde veta, att Hofpred. Bergman och Lektor Norrby nu äfven omfattar Becks lära – slut nu! Skrif snart! Helsa tusendefalt Augusta. Vare Gud med sin frid och välsignelse hos oss alla, önskar  
Din tillgifne bror Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 19 december 1870

Rotebro & Edsberg 19 Dec. 1870

M. k. Broder!

I största hast några rader! Emottag min hjertligaste tacksägelse för gåfvan af dina nyss utgifna 3 predikningar och teser, som jag i går hade nöjet mottaga i Stockholm, och sedan för det kärkomna bref, som vid hemkomsten från staden mötte mig här i dag på morgonen!

Jag skulle äfven nu tackat dig för ditt löfte om borgen, men eftersom du gifvit det på sätt och vis vilkorligt, kan det hända, att jag finner mig nödsakad afstå derifrån. Det är visserligen sant, att jag läser på och ämnar taga fil. kand. ex., men det är deremot icke möjligt för mig att nu försäkra, att jag också skall aflägga densamma. Jag är först och främst icke den som kan bestämma öfver min framtid, och sedan icke heller i ekonomiskt hänseende oberoende. Det beror nu, om du efter denna förklaring från min sida, anser dig vara i tillfälle att skrifva ditt namn under den skuldförbindelse, som jag enligt ditt råd härmed öfversänder. Men om du deremot icke tviflar på min allvarliga vilja att söka taga nämnde examen, hvilket är det enda jag kan utfästa, och på det hoppet har modet att skrifva under, så ber jag dig anmoda Blix och någon annan person intyga, att jag sjelf undertecknat mitt namn. Jag saknar sigill för närvarande och här finnes ingen lämplig person att derom anlita – Och om du öfversänder förbindelsen till Alfred, så bed honom i den händelse att han vill borga, till Rothoff i Umeå rekommendera reversen för all säkerhets skull. Jag skall i mitt nästa bref till honom, om så sker, innesluta afgiften därför. Ursäkta till sist all möda och oro jag förorsakat dig!

Inom kort skall jag skrifva ett utförligare bref till dig, men önskar dock redan nu aflägsna ett missförstånd för hvilket jag med anledning af hvad jag sist skref om nyevangelismen tyckes vara utsatt. Jag ville förklara skiljnaden, sådan jag fattade den, emellan träldomen under lagen och friheten i Kristus, genom att jämföra trälens och den frie medborgarens ställning inom ett samhälle. Dermed vill jag hafva sagt motsatsen till den mening, du synes hafva ansett vara min, när du säger: ”den österl. slafstalen passar ej alls ss motbild till Guds rike, ty der är frihet.”

Karl var ej riktigt rask; han har ånyo råkat ut för ondt i sätet. De stannar hela julen i Stockholm och jag här ända till 16 jan.

Helsningar! Guds frid regera våra hjertan nu och alltid!

Valeas iterumque valeas!

Din förbundne bror  
Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 20 mars 1871

Upsala den 20 mars 1871

Min käre Broder!

Ehuru min tid numera är mer än vanligt strängt upptagen, skall jag dock ej dröja längre att hembära dig min hjertliga tacksägelse för ditt sista bref, och för allt ditt bekymmer och besvär med min revers. Omedelbart efter emottagandet af ditt bref, afsände Rsf pengar.

Var viss derom, att jag fullt uppskattade de aktningsvärda skäl, du först anförde för din tvekan att ikläda dig ny borgen. Min högaktning för din person hade bestämdt blifvit mindre, om du ej haft och yppat en sådan tvekan, så länge du sjelf befinner dig i ekonomiska trångmål.

Det plågsamma medvetandet, att någon menniska, låt ock vara mina bröder, skulle för min skull stå i fara att hvilken stund som helst få punga ut med en så betydlig summa som 1000 rdr, har förmått mig vidtaga en åtgärd, hvarigenom denna fara är fullkomligt undanröjd. Jag har näml n i dessa dagar tagit en lifförsäkring på 2000 rdr. Härigenom har jag

1 a sjelf garanterat min skuld till detta.

2 a skaffat mig utsigt att låna ytterligare 1000 rdr,

3 e af Prof. Glas, efter af honom, såsom Skandia bolagets läkare härstädes, verkställd besigtning, fått den glada förvissning, att jag f.n. är fullt frisk.

Om inte Rsf under min skoltid gifvit mig löfte om hjälp, - en hjälp som jag till dato ej sett till - , skulle jag gerna önska göra mig honom qvitt, emedan lån i nuvarande gynnsamma konjunkturen beviljas emot 5% och som du vet, har Rsf betingat dig 6%.

Jag tror mig knappt hafva meddelat mig med dig sedan afresan från Ebg, och i så fall, bör jag kanske meddela dig, att jag hade nöjet emottaga flera bevis på hela familjens vänskap för min person och på dess erkänsla för resultaten af min undervisning med Olof Rudbeck. Baron lemnade 75 rdr påökning i lönen och, utan att jag nämnt ett ord om mina affärer, erbjöd han sig att stå till tjänst med penninglån, efter att hvad det kunde höras, utan borgen och ränta. Men till fredag fyller jag mitt 24 år – usch! hvad jag börjar bli gammal! – och jag väntar då besök från Ebg med födelsedagspresenter. Till Påsk är jag ditbjuden att helsa på.

Jag stannar här i Ups. hela sommaren, men får jag höra, att far och mor komma på prestmötet i H sand, är det ej otroligt, att jag gör Karl och Louise sällskap på en kort lustfärd till samma stad. – Ursäkta brådskan.

Herren välsigne Eder med sin nåd och frid! Helsa Augusta och din lilla son från din broder Robert.

P.S. Helsningar från Karl o Louise, som nyss varit här på besök. Den förres buk börjar antaga ofantliga dimensioner. – Det roar dig kanske höra uppgiften på de

årliga premier jag måste erlægga för min lifförsäkring. De uppgå till 1,83 rmt pr 100 rdr. (För dig skulle det kosta 2,30 s.m., förutsatt att du är fullt frisk). Om man så vill, löser bolaget igen försäkringsbrevet när man betalt premier i minst 3 år, eller också lemnar det ett nytt dylikt på mindre belopp, i hvilket fall inga premier vidare behöfva erläggas. Skrif vid tillfälle till

Densamme

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 13 juni 1871

Upsala den 13 Juni 1871

Min käre Broder!

Hjertligt tack för ditt sednaste bref af den 28 April, som försäkrade mig om Edert välbefinnade och äfven underrättade mig om att ni numera tillträdt Lidens pastorat och prestgård, hvartill jag broderligen lyckönskar Eder.

Min helsa har ock Gudi lof! varit förträfflig, oaktadt den trägna sysselsättning jag haft hela den sistförflutna terminen. Det torde kanske intressera dig att höra, hvilka frukter jag sedan skördat af detta arbete. Jag har dels aflagt Latinskt stilprof som både med afseende på ämnets behandling och språket godkändes af den filosofiska Fakulteten. Vidare har jag undergått min första tentamen, näml n i Österländska språk, som utföll så lyckligt, att jag fick det högsta betyget – Laudatur.

Nu är jag sysselsatt med icke mindre än 3 slags ämnen på en gång: 1) teoretisk filosofi 2) praktisk filosofi 3) estetik. Om jag blott kunde få egna 6 månader åt h.o.e. af dessa ämnen, hoppades jag med de förstudier jag redan och förut gjort, taga högsta betyget äfven i dessa. Nu bjuder mig dock kassan och äfven mina planer på ännu en examen efter graden att skynda allt hvad tyglarna förmå, och derföre får jag allt åtnöja mig med mindre. Jag har genom den redan aflagda tentamen ett hufvudbetyg, som kommer att bli mig till stort gagn för framtiden. – Om Karl hade haft något sådant, hade han lättare kunna vinna en af sina käraste önsknings: lektorat. För att nu erhålla ett sådant, har han redan hitkommit, för att under sommaren läsa på Dimissionsexamen och hoppas äfven kunna till hösten aflägga den – d.v.s. på 2 ½ månad. Jag befarar dock, att han oaktadt all sin energi och sin arbetsförmåga skall blifva besviken i sina sangviniska förhoppningar. Louise har rest till sitt föräldrahem, men kommer också hit straxt efter Midsommar. De hafva inackorderadt sig hos Prof. Dang. För nästa år ämna de äfven hafva 2 ne gossar inackorderade. För den ena äro de erbjudna icke mindre än 1500 rdr – i sanning en god förtjenst. Fru Gröndahl har redan rest till Hernösand, för att der tillbringa sommaren. Fritiof stannar här.

Något släktmöte torde ej blifva af i sommar, emedan hvarken far eller mor höres kunna komma så lång väg. Karl har ock nu oförmodadt föresatt sig ett arbete, som torde upptaga hela hans tid.

En öfvermåttan herrlig sommar hafva vi nu efter den långa kalla våren.

Herren vare med mig och Eder! Skrif till din broder

Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 20 juni 1872

Stensele den 20 Juni 1872

Min käre Broder!

Förmodligen är det jag, som nu är skyldig dig bref, eftersom jag knappt tror, att jag hunnit besvara det k. bref af d 18/5, som i slutet af Maj kom mig tillhanda. Emottag derföre nu min hjertliga tacksägelse för detta bref och de vänliga välönskningar det innehöll.

Såsom du utan tvifvel sett af tidningarna, har jag hunnit med att promoveras denna vår, och detta gick långt bättre än jag eller någon annan anade. Jag lyckades välja ett ämne, som jag satt mig någorlunda in i förut, och kunde derigenom sammanskrifva en afhandling, som med af. på innehållet och det försvar jag lemnade blef af fil. fakulteten bedömdt bättre än åtminstone tredjedelen af årets gradualdisputationer och deribland äfven sådana som åratal arbetat på sitt opus. Ty under det mången fick åtnöja sig med admittitur, facillime adm. ef r cum approbatione admittitur, erhöll jag approbatur för författandet, och non sine laude för försvaret. Jag tyckte att allt var ett underverk och mitt hjerta måste ovilkorligen tillskrifva min himmelske Fader den lyckliga utgången. Sedan kom sjelfva promotionen, och derom har du säkert af de allmänna tidningarna tagit kännedom. Jag måste spara den mera fullständiga redogörelsen derför till dess vi muntligen kunna samspråka. Så mycket må jag dock nämna, att jag, sedan jag haft nöjet ibland mina gäster se herrskapet från Edsberg, öfverraskades af en present på 600 rdr af Baron Rbk. Denna summa hade han näml n under vintern lemnat mig såsom lån utan borgen och ränta. Men jag önskar ej, att du meddelar åt främmande personer denna min lycka. Härigenom är jag nu icke skyldig mera än 1,350 rdr – visserl n mycket nog för mig, men dock jämförelsevis litet, då man betänker att jag underhållit mig sjelf så pass många år vid akademien. Enligt egen önskan och många rådgångar borde jag nu taga teol. kand. ex., men tyvärr har ännu ingen möjlighet visat sig, hvarest jag skall taga penningar.

Någon resa till Liden från H-sand kunde ledsamt nog ej i vår blifva utaf. Hit väntades vi med första och ångbåtsturerna voro så krångliga, att vi icke ens kunde helsa på Jonas utan efter 1½ dags vistelse hos Manne begifva oss af. Karl o Louise reste till sina föräldrar i V.götland, Ernst o jag hem till Stensele. Till hösten följer Elise med för att så fara till Häradshöfding Montén. Hon har der fått en ypperlig plats. Fanny tog i förvar, för att taga med till Liden, ex. af min afhandling och ett sidentäcke från Louise till hennes gu'barn i Liden.

Pappa är nu strängt sysselsatt med nattvardsbarnen, som till Midsommardagen skola skriftas. Landshöfdingen med 5 andra herrar kommer hit den sista i denna månad. Flera andra främmande hitförväntas, så att jag svårligen får den ro och hvila, som jag väntat och längtat att här få. Den vackraste sommar och årsväxt hafva vi. Brunsanstalten talrikt besökt. Svedmark kommer ock att jemte Pappa

dricka brunn i 4 veckor. Tusende helsningar från oss alla till dig, Augusta och dina små. Hoppas i Augusti få helsa på Eder. Skrif snart. Guds nåd o frid vare med och i oss nu och alltid, önskar din bror Robert.



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 30 augusti 1872

Hernösand den 30 aug. 1872

Käre broder!

Härmed sänder jag dig å egna och mina yngre syskons vägnar den hjertligaste tack för sednaste angenäma sammanvaron i ditt trefliga hem. Tack äfven för din godhet att skjutsa oss! Nu endast några ord. Så gerna Manne hade önskat och verkligen tänkt skrifva till dig samt besvara det bref han nyligen af dig emottagit, så hafva dock sockenbud etc., lagt oöfvervinnerliga hinder i vägen därför, och genom mig helsar han nu, att han nästa postdag vill göra upp edra gemensamma affärer. Vidare ber han mig beskrifva för Eder Hermans tillstånd, för såvidt någonting nytt inträffat efter hans sista bref. Jag börjar då med att endast anföra det oändligt smärtsamma sammanträffandet mellan oss som kommo och den sjuke. Icke nog med att vi ? ovilkorligen uppskakades vid anblicken af den af långvarig sjukdom och lidande vanställda och förfallna kära gestalten, - äfven han syntes djupt rörd, hvilken omständighet gnf åt hans förut ihåliga och svärmodiga blickar ett ännu mera dödsligt utseende. Vi öfvertalade nu Manne att allvarligt förhöra Dr Selling om sjukdomens art och beskaffenhet. Resultatet deraf blef, att vi fingo en aning om att en djupare, fastän för läkaren sjelf ännu förborgad sjukdom måste ligga till grund för hans oförbätterlige mage. Vi önskade nu alla genomdrifva en konsultation mellan h rr läkare. Selling sade visst, att han rådgjort sig med sina colleger, men ingen hade dock personligen sett Herman. Manne gick därför upp till Dr Frick och han besökte redan samma dag den sjuke. Resultatet deraf blef några mindre förändringar i läkemedel och diet, men H s matthet ansåg Frick förbjuda all tanke på någon grundligare undersökning. Vi lefva därför ännu i ovisshet, om verkligen aningen om magsår el r dylikt eger någon grund. En – förändring i behandlingssätt må jag nämna, som blef en följd af Fricks besök. Såsom laxativ skulle han nu begagna rezinolja, hvarigenom H. fått en fullständig öppning. Ledsamt nog åtföljde de förfärligaste kräkningar och kanske alltför uttömmande öppning, så att H s matthet ökades derhän att han icke ens kunde svälja sin dryck vatten ef r en bit mat. Detta var i går. Jag och Manne hemkommo då från en kort utflykt till Väija, der vi helsat på Jonas. I dag är han något lifligare. Detta allt hvad jag i hasten kan komma ihåg. Louise och Karl ytterst nedslagen; den förra har velat komma hit och sköta H., men denne afböjde det. Så ledsamt än det är att skiljas från H. i hans nuvarande belägenhet, så kommer dock Elise och troligen äfven jag att nästkommande onsdag resa. Måtte intill dess en verklig konvalescens inträdt ej blott till kroppen utan, om möjligt äfven till själen. Han följer ännu till någon del med affärerna, dock består detta blott deri, att han läser affärsbref som kommer. Tusende helsningar från oss alla till Eder och Edra barn. Glöm ej din bror Robert.

Det svåraste lidande för H. är att han natt och dag får ligga vaken. Icke ens morfin ger honom nu en timmes sömn.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 19 sept. 1872

H sand 19/9 1872

M. k. Broder!

I hast några rader med Riksdagsman Engman. Jag får sända med honom 309 ? utgörande statsbidrag till Lidens folkskolor. Det upplystes på Landtmäteriet, att 16 rdr förut voro lyftade och derföre afdragna från den ursprungliga summan /325 rdr/. – Sedan sistl e Måndagmorgon är Manne bortrest på folkskoleinspektioner, för hvilket ändamål han sökt och fått tjänstledighet till den 28 denna månad. För att icke lemna den olycklige Herman ensam, har jag stannat kvar och skall göra det äfven ännu längre, näml n till Mannes hemkomst. Omständigheterna hafva äfven denna gång förbjudit honom göra den lustresa till Liden och Graninge, på hvilken han så länge tänkt. – Hermans tillstånd är fortfarande af den beskaffenhet, som under den närmast föregående tiden. I få ordalag yttrar sig hans sjukdom så, att han saknar totalt all naturlig sömn och all naturlig öppning, och så har det varit i öfver 2 månader. Dessutom har han ofta och vanligen värk i armar och ben, och saknar alla krafter och ser ut såsom ett skelett. Bristen på naturlig sömn och öppning antages hafva en särskild orsak, eller en djupare sjukdom till grund, hvilken läkaren icke kan upptäcka. Ack, huru har nu H-n under långa tider blifvit behandlad? Jo, för att gifva honom sömn får han numera under qvällar starka dosis af morfin och ibland andra opiater, för att gifva honom öppning, måste H. intaga hvar 10 de dag ett för honom högst kraftuttömmande laxativ, recinolja, och för att lindra värken och uppehålla krafterna, föreskrifvas – china – morfinblandning, som icke är det obetydligaste giftet. Således ser du här af, att Hn 1a) endast handskas med farliga gifter och konstlade medel och 2a) att dessa medel icke alls åsyfta att bota någon viss sjukdom, utan blott att göra verkningarna af den sjukdom han lider af mindre svåra att uthärda. Sjukdomen sjelf - den skall naturen bota!! Detta godt och väl; dock är det fara värdt, att de tjugo recept af opiater han intagit lägga de svåraste hindren för naturens reaktion.

Selling var af en viss anledning här och språkade med mig i går qväll och erkände sin oförmåga att utreda sjukdomens art och natur, men lät mig förstå, att han hade starka misstankar, att Herman är ett offer för den förfärligaste af alla kroppsliga sjukdomar – kräftan. Jag vet ej hvad jag skall tro härom. Det är ej osannolikt, att så är, och då kunna vi tämmeligen säkert få tro, att hans sjukdom verkl n icke är till lifs för kroppen. Gifve Gud, att den kunde få vara det med afseende på själen. Han hör oss gerna tala och läsa Guds ord, säger ock, att han öfverlemnats åt Gud och att han äfven flitigt beder. Vi få nöja oss härmed, om vi ock gerna önskade se och höra några mera säkra bevis på att han vunnit frid och nåd. Må vi bedja flitigt för hans andliga väl! – Elise är ännu i Sthlm och gör sig der kläder. Kung Karl dag i går qväll i Malmö. Ernst är lyckligen uppflyttad till 6 te ? och svänger sig derföre nu med den blåa mössan.

Gustaf och Otto Gavelius äro äfven uppflyttade.

Biskop Beckman har låtit underrätta, att han skulle komma med Ångermanland, som idag kl. 4 f.m. afgick från Stockholm. Engman hann jag ej träffa före hans afresa. Sänder därför pengar och bref med posten, efter afdrag af rekommendationsafgifter. Bref i dag från Stensele och Stockholm – allt väl!

P.S. Herman i dag 20/9 fått stor öppning dels utan, dels genom ett lindrigt laxativ, utan att kräkningar åtföljt. Gud vare lofvad för denna ljusstrimma i mörkret! Fanny är nu fullt återställd från sin sjukdom. Många hjertl a helsningar från oss alla till Eder alla! Din broder Robert

P.S. Just vid brefvets afsändande kommo Fanny å visar mig ditt nu ankomna bref till Manne. Deraf tyckes framgå, att jag gör klokast uti att behålla skolmedlen till Manne hemkommer för att ej du straxt skall behöfva återskicka en större eller mindre del af samma belopp. – Rbt.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 27 sept. 1872

Hsand den 27 Sept. 1872

M.k. Broder!

Sedan nu Manne hemkommit, och enligt din i sista brevet uttryckta önskan, för egen del behållit 65 rdr af Lidens skolmedel, skyndar jag att med dagens post öfversända återstående 243 rdr. Eftersom pengarna icke tillhöra dig utan skolan, anser Manne mig kunna afdraga porto – och rekommendationskostnaderna med 1 rdr, och därför att dessa sannolikt icke ? till detta belopp, men isynnerhet på det du ej måtte för länge vara i saknad af underrättelser om Herman, sändes pengarna och brevet i särskilda kuvert.

Såsom jag i mitt sista bref nämnde, hade Herman en så godt som naturlig öppning i dag 8 dagar sedan, och denna ovanliga tilldragelse uppfylde oss med de gladaste förhoppningar. Jag kan icke neka, att vi i viss mån nu anse oss svikna i dessa förhoppningar, eftersom hvarken den naturliga öppningen eller den naturl a sömnen sedan dess låtit märka sig. Dock kunna vi i ett annat afseende ej dölja, att en slags förbättring inträdt, såvidt om en sådan kan talas under dylika omständigheter som nyss nämndes. Herman har näml n alla dagar efter sista öppningen varit pigg och rask, äfven på e.m., och äfven återfått någon del av de krafter han förut förlorat is. i fingrarna. Föröfrigt är tillståndet enahanda som förut. Behandlingen från Doktors sida likaså. Dock har Herman efter att hafva tagit kännedom om välsignelserna af naturmedicinens användning, sökt och fått Doktors tillåtelse att använda nackdusch, låta frotera sin kropp med friskt vatten, och dessutom begagna vattenlavement 2 ggr dagl n. Klibrödet ss. laxermedel har H. brukat i snart 14 dagar, detta dock utan Doktors vetskap. Få nu se, huru vida Gud vill välsigna dessa enkla medel till hans förbättring. Framtiden skall afgöra detta.

Jag anmodade Ernst skrifva till dig sistl e Tisdagsmorgon med en seminarist från Liden, att målaren ännu ej emottagit från smeden din vagn och därför kan du ännu ej erhålla densamma. Under förmodan, att samma ? sist skulle träffa dig på Sollefteå, skickade jag med honom en tolettspegel, här lemnad af Johan Dahlberg för vidare befordran, och tillsades bemälde person att, derest han icke träffade dig i L n, inlemna spegeln till Mamsell Blix. Hoppas, att du nu riktigt bekommit ifrågav. möbel.

Elise, enl t Dahlbergs förmenande reste sistl. Måndag till Björkås. Asplund, som redan misströstar att få Sättna, ämnar söka Bjurholm. Modin afflyttar redan i nästa månad till Sundsvall. En förfärlig olycka hände här i förrgår, då Kapten Hultins äldsta allmänt uppburna dotter blef krossad af mangeln. Ernst Beckman mycket klen. Föräldrarna synes misströsta om hans vederfående.

Hjertl a helsningar från oss alla. Detta bref är det sista från mig du erhåller under min vistelse här, ty på Måndag skall jag, om G.v. resa – Glöm ej din bror Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 26 jan. 1876

1876 26.1.

Min käre Broder!

För en månad sedan hade jag glädjen emottaga ditt sista bref, och tackar dig härmed för din bjudning att fira jul i Liden, hvilket visserl n borde skett långt förut. Jag tror dock, att du af mitt förra bref kunde finna, att en dylik resa syntes för mig lika omöjlig som lockande.

Jag kommer nu ock sent omsider, för att lyckönska dig och din Augusta såväl med anledning af Eder nye familjemedlem som årsskiftet – Frid och lycka vare derunder de dagl. gästerna i Edert bo! Jag hoppas ock, att du redan nu måtte vara återställd från den reumatism som före Jul hemsökt dig.

Jag är fortfarande förunnad med god helsa och vill i allmänhet ej se lifvet i alltför svart dager – Men för att kunna göra detta, får man ej vara höglärd i sjelf- och världs-kännedom. Ty allt som för ögonen är, är förgängligt – redan det en stor brist – och ju högre fysiskt lif, desto större motsatserna mellan det ideala och verkliga, mellan godt och ondt. Nej! det behöfves minsann, att man stundom, ja ofta blundar för hvad man se och stoppar för öronen och ej är nyfiken att veta allt. Men bort med alla reflexioner ty kommer jag in på den trallen, så får du minsann ett tråkigt bref.

Jag bör kanske nämna, att jag först i Lördags absolverade tentamen i Kyrkohistoria och Patristik för Cornelius och dermed ? det omedelbara ansvaret att minnas och redogöra för flera tusen namn, årtal och fakta. Jag har nedlagt ganska mycket arbete på ämnet, hvarom hr C. med sitt skolmessiga sätt att tentera ej fick någon föreställning. Han tycktes dock belåten. Mycket uttröttad af göromål, var han ej lifvad för något förtroligare meddelande. Hördes dock minnas dig och Manne.

Rörande biskopsvalet i Hsand, lär saken nu stå nära sin lösning. Gsen berättas nu hafva gifvit efter för Kgl Majts önskan att stanna som hans öfverhofpredikant. Utsigterna att få Dr Landgren äro alltså f.n. större än någonsin. Emellertid är Erkebiskopen högst förgrymmad deröfver – Reste i förra veckan till Sthlm enkom för att förekomma den fruktade utnämningen af L- n. Och säkert är, att om Gsen utnämnes, Hsands stift har att därför tacka Erkebiskopens mellankomst och inflytande.

Hultkrantz skall ock i dagarna utnämnas, men till Kyrkoherde i Skåne!

Domprosten Sjöbring blir väl biskop i Kalmar, fastän han med sin vanliga anspråkslöshet helst ville slippa bli det.

I Julas var jag i Sthlm. Karl o Louise lefde godt och sågo muntra ut som vanligt – Ernst är af Stationschefen vid Sthms södra station hos styrelsen kallad till biträde. Det vore godt, om den för E. hedrande ansökan bifölles –

Mycket vore ännu att sqvallra om, men posttimmen är inne – helsa mycket till A. och dina små och glöm ej Din tillgifne broder Rbt.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 1 maj 1876

*Kyrkoherden  
H. Herr P.A.N. Sundelin  
Liden  
Sollefteå*

1876 d. 1 Maj.

Käre Broder!

Jag har anslagit vårens installationsdag åt brefskrifning till mina presterliga anförvanter, ty 1 Maj är ju af gammalt sed att uppvakta presterskapet med lyckönskan att hafva upplefvat ett nytt kyrkligt år. Emottag alltså k. Br. mina välönskningar på samma gång som mina tacksägelse för ditt sista vänskapsfulla bref!

Ledsamt var att der finna att du ännu är klen och svag. Jag har aldrig från något håll fått veta af hvad anledning du helt plötsligt måst göra bekantskap med ohelsa. Kanske du sjelf är okunnig derom?

Du talar om nödvändigheten af en badsejour till sommaren för att restaurera dina försvagade ?. Låt se, att du sätter dessa planer i verkställighet. Kom hit till Upsala och genomgå en kurs på vattenkuranstalten under den skicklige Dr Waldenström. Dock – huru roligt detta vore för mig, säger man dock allmänt, att en sejour vid vestkusten eller i Visby måste vida föredragas framför vistelsen in i landet. Jag har sjelf pröfvat Visby obeskrifligt uppfriskande och pånyttfödande hafsluft och klimat och vet äfven att en månads vistelse der kan göra underverk på samma gång som kostnaden ställer sig ofantligt billig. Mer än 75 kronor behöfver ej uppoffras för en person. Der skall du finna en mängd prester och ? en exposition af alla nya uppfinningar och reformatorer på det religiösa området. En nyttigare och lärorikare användning af din sparpennning kan ej göras på kort tid. Jag lofvar följa dig dit och att helsa på dig der, ty resan från Sthlm sker på en rutt och kostar 5 kr. Få nu höra hvad du beslutar!

I går hade jag afskedsbesök af Herman, som i öfvermorgon begifver sig till Monsumanogrottan. Han har som qvinnan i N. Test. förslösat alla sina egodelar på läkare (3ne samtidigt) och medikamenter, men förgäfves och måste nu med lånta pengar företaga den dyra färden ännu en gång till Italien. Mången har dukat under för mindre motgångar än vår stackars H. Han har ock ofta varit litet modlös denna vinter, men såg dock i går rätt glad och hoppfull ut. Hvad som egentl n fattas honom är oefterrättligheten i hans fingrar, som ej vilja lyda viljans befallningar. Han kan ej hålla i pennan, följaktl n ej sköta sina affärer, som derföre ligga nere. För öfrigt reder han sig väl. Han hoppas nu temligen säkert att af Kgl. Majt. bli utnämnd till disp? , trots herr Starcks alla rekommendationer och meriter. Jag har blifvit öfverraskad höra, att Hermans

okufliga energi och redbarhet lyckats bli känd och uppskattad på högre ort. Redan i slutet af Juni hoppas han vara hemma igen, för att då ånyo med friskt mod (och återställd helsa?) börja på ny kula för 3 gången. Tänker t.o.m. i sommar göra en titt upp till - Stensele! Herman fick i går nöjet se en mängd nationsuppvaktningar, valborgsmessaoftoneldarna m.m.

Som du torde veta invigdes ock i går de tvänne nya biskoparna. Jag fick nu för första gången se detta galaspektakel. Huru sorgligt, att vår kyrka ännu skall behålla så mycken påfvisk surdeg, trots allmänna opinionens enhälliga protest. Bland de många presterna assisterade Dr. J Widén, Prosten Lithner m.fl. materialister som Erkebiskopen lyckats få reda på. Icke mindre än 5 biskopar (Bring, Rundgren, Sjöbring, Sandgren och Sundberg) officierade vid tillfället och tillintetgjorde genom sina otroligt löjliga kostymer hvarje spår af andakt och upplyftande känslor. Intrycket var hos alla antingen en vemodsfull eller en löjeväckande stämning. Den ena påstod sig hafva endast haft anledning gråta af sorg, den andra endast anledning att skratta och grina – Vår biskop såg ”förskräcklig” ut. Gammal och skrynklig med endast några fladdrande hårtestar kvar på en kal hjessa, hopkrumpen och sned och tarflig som en dagakar i en otrolig grad. Det behöfdes att hans stora rykte stod i lifligt minne, annars hade man trott verlden blifvit vänd upp och ned. Det behöfdes ännu mera att man kom ihåg, att mången gång det ringa och föraktade är af och i ”verldens” ögon, det hafver Gud utvalt och det skall Han upphöja. Vår nation hade kallat honom till hedersledamot och uppvaktade honom. Han besvarade det välpolerade helsningstalet på ett mindre lyckadt sätt. Tydligt talade han oförberedt och sade saker som han omöjligt annars skulle hafva sagt och så slutade i en sorts predikostil med kolportörsdeklamation! Nationen och massorna iakttago dock ett värdigt och allvarligt uppförande. Men i de öppna fönsterna på erkebiskopshuset (der uppvakningen skedde efter en lukullisk middag) täflade den kraschan beprydda Erkepappa i all sin glans med unga damer och fruar med cigarrblossande prester och ”mosiga” löjtnanter att högt skratta och grina åt den ”stackars” gubben. Jag blef sjuk och ännu mer förargad öfver detta nachspiel till det föreg. spektaklet. Du ser ock att jag nedskrifver dessa ord medan jag ännu har i lifligt minne mina känslor för tillfället. Men ehuru jag nu borde sluta mitt långa bref kan jag ej stanna med att lemna dig en ”sorglig” bild af vår nye biskop. Det är min skyldighet att såvidt möjligt utplåna dina af mig nu erhållna ogynsamma intryck. Detta sker bäst derigl. att jag anför en teckning af mannen, som jag nyss fått från Helsinglands folkskoleinspektör. Han skrifver bl.a. ”L-n hör till de storslagna naturer o karakterer, som äro svåra att teckna med få ord! Full af ädla tankar o stora idéer är han en klarsynt man, som snabbt o väl uppfattar situationerna o inser hvad som behöfver göras, o så snart han insett detta, dröjer han ej ett ögonblick att sätta de fattade planerna i verkställighet. Dessutom en väldig natur, för hvilken alla hinder o svårigheter måste vika.

\_\_\_ I sitt enskilda lif är han; ? ? enkel, anspråkslös o flärdfri, i hemmet alltid jenn, treflig, ofta skämtsam, \_\_\_ I sitt yttre umgänge, till en början

åtminstone, något frånstötande, tvär och – ngt grof. Tänk dig en gammal väldig, skroflig o knotig ek, kärnfrisk, ? – och du har ungefär en bild af L-n. Alla som närmare o längre tid umgåtts med honom värdera honom oändl t högt. Af andra kan han lätt missförstås – En Lindgrens el r en Sundbergs höga later söker man förgäfvos hos L-n – Han hatar en lärdomens el r prelatgloria – Hans biskopinna är hans andra hustru, har ej födt honom några barn, saknar visserl n högre bildning men är en utmärkt maka o husmoder, snäll o välvillig värdinna. Passar utmärkt väl för L-n, o äro de också de lyckligaste makar. De äro båda ett enkelt folk utan krus o bjäfs, sådana som jag tänker att rättframma Norrlänningar skola tycka om. Längre utdrag af brefvet tillåter ej utrymmet. Med första ångbåt flyttad till Hsand o börjar sina visitationsresor i sommar. Biskopinnan flyttar i juli. Då ämna biskop Backmans komma upp till Säbrå. Bertha B-n var i kyrkan igår. I vår får L-n prestviga ytterligare en from teolog ( Rydén), som ej utan min bemedling sökt infödingsrätt från Skara till Hsand. Jag hade tänkt genomdrifva att han kommit till Stensele, men jag är för långt borta från vederbörande för att kunna vidtaga alla åtgärder. Och Manne tyckes ej vilja el r kunna verka något, så länge M-n sitter vid styret. Pappa behöfde dock en adjunkt och jag är ledsen öfver att en så ofantligt vidsträckt socken skall ensam skötas af vår gamle fader. Han måste lida deraf, socken ännu mera. Ernst är ännu i Katrineholm och lefver godt. Karl och Louise lefva äfven bra. De komma trol n äfven i sommar att vara vid Fiskebäckskil o vestkusten. Och jag skall blifva på dårhuset som vanligt. Rättnu är dock mitt tålmod slut. Bojorna som fjettrar min andes vingar måste snart brista, eljest ....? ! 100 helsningar från tuus Robert.



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 21 juli 1877

Stensele 1877 d. 21.7

Käre broder!

Hjertl. tackar jag dig för senaste kärkomna skrifvelsen. Jag trodde medan jag var i Upsala, att jag på hemvägen skulle kunna helsa på dig och personligen tacka för samma bref. I sjelfva verket var jag ock på väg till Liden ifr. Hsand en gång i Juni, men kom ej längre än till bryggan. Då ångbåtens beskaffenhet var sådan, att resan ej ansågs kunna ske. Nu på återvägen torde det svårligen blifva tid och råd att göra en särskild resa till Liden ifrån Hsand. Jag borde i sjelfva verket redan nu begifva mig direkt till Ups. för att tentera h rr studenten, som säkerl n med stor otålighet vänta mig. Emellertid mår jag här så ypperligt, att jag nog torde dröja till dess Karls fora och det blifver ej förrän omkr. d. 13 Aug. – Sannolikt följer då äfven Elise med. Hon behöfver komma ut och rådfråga en skicklig läkare. Hon behöfver äfven vara ”ute i verlden” öfver vintern, ty hennes sjukdom lär endast förvärras af det mera tysta och enformiga lifvet här uppe. Men ingen vet ännu hvarthän hon skall begifva sig. Ingen af syskonen torde kunna taga henne i sin vård. Visserligen skulle hon i ett främmande hem mycket väl göra rätt för mat och rum ty hon är mycket duglig både att sy och koka mat. Men troligen trifves hon ej så lätt hvar som helst. Jag önskar gerna att jag kunde sätta eget hushåll för att taga henne till mig. Gud vise oss nu, huru vi böra göra med den kära Elise.

Med dagens post afgår Pappas ansökan om adjunkt. Om någon möjlighet finnas, torde det för Domkapitlet blifva svårt att när k. far nu efter en 43-årig tjänstgöring som missionär och prest i lappmarken företer ett så talande läkarbetyg som han fått af ortens läkare gå honom förbi vid den prest? af 4 ordinerade som i nästa månad förestår.

Godt vore äfven om Pappa nu äfven kunde få en arrendator af prestbordet så att de gamla kunde redan i höst slå sig i ro på sitt angenäma Forsvik. Du må tro att detta ställe är särdeles behagligt. Vi bruka tidtals bo der och rummenas antal är så stort, att alla söner kunde få logi derstädes.

För öfrigt må vi alla utmärkt väl och detta trots den fullkomliga bristen på läkare och apotek. Den diet vi föra måste vara särdeles helsosam, ty aldrig minnes jag min och Karls aptit varit bättre än nu här. Allt smakar oss förträffligt. Mammans kök är verkl n beundransvärdt. Ingen af oss resande saknar söderns konstgjorda delikatesser. – Fisket är isynnerhet med not särdeles gifvande i sommar, och du vet sen gammalt hvilken präktig fisk här finnes.

Årsväxten har efter Juli månads ingång börjat taga sig, men såg förut fasligt klen ut. De ha sått här alldeles för tidigt, medan ”kälen” ännu låg i jorden. Nu börjar vårsådden allmänt gå i ax.

Landsvägen mellan Stensele och Lycksele har nu ändtl börjat brytas. En civilingeniör Törnebohm från H sand är byggnads?

Ännu en gång återkommer jag till frågan om mitt och ditt sammanträffande. Oändl gerna ville jag helsa på Eder och se alla Edra små barn samt ännu en gång njuta af Lidens alla naturskönheter. Äfven hade jag gerna velat se Graninge, om hvilket jag hört så mycket godt. Men som sagdt denna gång tyckes det ej kunna blifva af. Jag får icke heller nöjet vara med på prestmötet denna gång. Alltså få vi kanske ej träffas i år. Ty du reser naturligtvis ej ned till H sand förr än mötet tager sin början. Annars hade jag velat föreslå ett möte i H sand, som kanske bättre kunnat försiggå uti Aug. än i Juni. –

Det skulle ej vara mot min vilja att hvarje sommar resa upp till Stensele, men tyvärr kostar det så mycket, att jag fruktar det dröjer länge nog till nästa gång. Äfven torde andra svårigheter yppa sig. Jag hade äfven i sommar bordt studera flitigt och för den skull tagit med hit ett par böcker, men skam till sägandes, jag har ännu ej hunnit bereda mig till min 1 sta tentamen, och sådana får jag dock bereda mig på ett 10 tal pr dag under första 14 dagarna i Sept.

Pappa, Mamma, Karl, Louise, Elise och Ulla förena sig med mig i de hjertligaste helsningar till dig, Augusta och öfriga ?. Glöm ej Din tillgifne Rbt.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 9 nov. 1877

Upsala 1877 d. 9.11.

Käre Broder!

I hopp att du en stund vill egna din uppmärksamhet och dina tankar åt mig och åt Upsala, sätter jag mig ned, för att med mitt vanliga slarf skriva dig till. Hjert l tack för sista angenäma sammanvaron i H sand! Sedan dess har jag satt eget bo och äter sedan äfven en månad vid eget bord. Jag är rätt belåten med mitt hem och min värdinna. Äfven hon tyckes trifvas och frodas! Hon sköter äfven sin helsa medelst dagliga promenader och intager derjämte ett par glas Carlsbad i 30 graders varm mjölk. D me och Docenten Oskar Petersson sköter henne och hoppas att sjukdomen skall under vinterns lopp öfvervinnas. Elise skall om 3 veckor börja med sjukgymnastik -

Herman torde nu vara anländ till sitt nya hemvist. Här och i Stockholm firades han med afskedsmiddagar - Jag och Elise voro vid Stockholms bangård, då han reste. Afskedets stund var bitter. Aldrig förut har jag sett Herman så vek och så badande i tårar. Måtte Gud vara med honom och bevara både kropp och själ - Ryktet berättade, att det seglande fartyg med hvilket han från H sand sände sin återstående lösegendom oförsäkrad, förlist.

Ernst har det dock svårast här i verlden, isynnerhet för den döfhet hvaraf han lider och som i en oroväckande grad tilltagit sedan i våras. Ej heller tyckes hans lön räcka, ehuru han veterligen är ordentlig i sin lefnad.

Hvad mig sjelf angår, knogar jag på med collegier och tentamina så, att jag ej hinna något mera. Jag har emottagit mycket enträgna uppmaningar från Delsbobor och grannpresterna Collinder, Steinmetz m. fl. att söka Delsbo - Man har dock här öfvertygat mig om, att jag åtminstone tills vidare bör stanna här och egna mig åt vetenskapen. Delsbo lär emellertid vara ett af de angenämaste pastorat derföre, att prestembetet der sedan ålder åtnjuter den största aktning, och förhållandet är derföre mellan pastor och församling patriarkaliskt. Och så ville jag hafva det här i verlden. Hvad det akademiska kallet åter angår, förutsätter det i våra dagar egenskaper, som jag saknar och erbjuder törnen, som jag helst ville slippa, ehuru jag visst icke vill neka, att detsamma äfven erbjuder många förmåner, som i en annan embetsställning saknas.

Mycket vore att tillägga, men tiden tillåter ej mera denna gång. Du lär hafva fått svagår. Beklagat dig af hjertat. Herren vare vårt lif hans ord vår bästa spis.

1000 de helsningar till alla de dina från Elise och Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 19 feb. 1878

Upsala den 19/2 1878

M.k. Broder!

Hjertliga tacksägelser för ditt vänliga bref af den 13 sistl. December. Sedan dess har ett nytt år inträdt. Jag önskar Eder allt godt under detsamma. Vi lefva här Gudi lof! mycket bra. Elise har på länge ej mått så väl som på detta nyår. Hon fortfar dock att dagligen konsumera en hel flaska helsovatten af 2 olika sorter och likaledes dagligen gymnasticera. För sin bensvullnad blir hon dessutom äfven nu dagligen trakterad med massage. Vi skola väl hoppas, att allt detta skall komma att reparera hennes brutna helsa. Bleksoten hos fruntimmer är emellertid icke lätt att bota. Elise har olyckskamrater på sjukgymnastiken, som gått der i flera år, och ändock äro de hvita som detta papper.

Väderleken, för att äfven visa att jag ej glömmet den, är särdeles mild och vacker, i dag t.ex. 5 grader varmt. Herman, från hvilken vi i förrgår hade bref, har dock ännu varmare vinter – ännu icke under 10° (det vanliga 20° Cels.). Sommartiden är der för Europeer nästan outhärdlig. Herman grufvar sig nog därför. Funderar f.ö. på att skriva efter sin gamla hushållerska Karin, ty inga qvinnor duga der att fylla hennes plats.

Ernst var här likaledes i förrgår och såg rätt belåten ut med sin verld. Har dock varit rätt klen, särskildt i sin mage, och har planer på att till sommaren resa hem och der återvinna sina krafter under ett par månader. Genom honom fingo vi veta, att Karls lefva godt.

Hvad Manne angår, har jag nyligen haft bref från honom – ett bref som, ehuru i öfrigt kärkommet, lemnade mig den ledsamma notisen, att han icke ens ämnar söka Botheå, hvartill jag uppmanat honom, öfvertygad som jag är, att han får förslagsrum på grund af hans meriter. Kan du inverka på hans beslut i annan rigtning, att det, som han redan tyckes hafva fattat, må blifva om intet, så vore det godt.

Jag hinner i fullfölja till extra ord. professuren, som jag sökt. Min medsökande Doc. Jakobsson anses designerad till platsen, och det var endast i afsigt att meritera mig i allmänhet som jag ämnade speciminera för samma plats.

När man som jag medelst kollegier måste arbeta för lifsuppehållets skull, blir ej mycken tid öfrig till författareverksamhet. Jakobsson är nog lycklig att med ett stort resestipendium få sitta i allsköns fred i Erlangen och skriva.

Allt hvad jag hinner skriva är ingenting mera än recensioner och ett eller annat föredrag. I morgon håller jag ett sådant ”Om svenska palestinafarare och deras betydelse för palestinavetenskapen” (å teol. föreningen).

Elise ber helsa och tacka för det rekommenderade bref hon fått från Eder. Skall sjelf en annan gång framföra sitt tack.

Just nu har jag stigit upp från middagsbordet, der vi ätit en den delikaste "tjockmjölk" som Elise öfverfört hit till Upsala från Stensele. Det enda vi sakna är tunnbröd. Vi fundera mycket, om det skulle vålla Eder mycket besvär att skicka hit med paket post ca 4 å 5 ?. Jag skulle tacksamt öfversända all kostnad, om det läte sig göra. – Tusen helsningar till Augusta och alla dina små plantor. Gud med Eder och oss alla. Glöm ej din tillgifne

Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 21 juni 1878

Upsala 1878 den 21 / V1

Käre Broder!

Före min afresa till Lysekil i sällskap med Manne sänder jag dig några rader och vill allraförst hembära dig min hjertliga tack för vänliga brefvet af den 5 te sistl. Maj. Det var af detta bref jag kunde finna, att nu tilländagångna vinter för dig varit en kostsam tid i anledning af fjolårets felslagna skörd. Du lär säkerligen nu, liksom så många andra landtbrukare från alla delar af Sverige, hysa de bästa förhoppningar för den närmaste framtiden. Direktör Unander från Umeå träffade jag i förrgår, och han gaf många skäl för sin öfvertygelse, att detta år kommer att bli ett stort, godt år. Lycka till! –

Genom Manne fingo vi här veta den plötsliga förändring, som inträffat i den k. brodern Jonas' lefnadsvilkor. O, huru underliga och goda äro icke Guds vägar med oss 7 bröder. Allting som skett och sker med oss har ju ännu endast velat lära oss att prisa och tacka för Herrens godhet och barmhertighet. Skall icke den dagen äfven med oss komma, då Herren får skäl lägga sin tukande hand på oss och afpressa oss djupa hjertesorgers tåreflöden? Gudi vare lof! ännu ser jag intet hotande moln hafva stigit upp på vår lefnadshimmel. Ännu ler allting emodt oss, ännu vänta vi många nya glädjeämnen af de våra! O, må vi fortfara att såsom goda barn dväljas i den himmelske faderns sköte - ty då hafva vi ju en fast grund att bygga på.

Mycket vore att denna gång berätta. Men jag vet ej, hvarest och hvarmed jag skall börja, och huru mycket, som kan för dig vara af intresse. Om jag inskränker mig till denna månad, kunde åtskilligt vara att tala om Fosterlandsstiftelsens diskussionsmöte, till hvilket jag i sällskap med Professor Johansson reste på en dag. Denne senare deltog lifligt i diskussionen, och hans anförande gjorde djupt och kraftigt intryck – så kraftigt, att Waldenström, Erik Nyström och andra fribytare på det kyrkopolitiska området ganska snart funno sig nödsakade fly och aflägsna sig. Fosterlandsstiftelsens anda är nu positivt kyrklig och mötet gaf ett mycket godt intryck genom den entusiasm för Guds ord och Augsburg. bekännelsen som uppbar de flesta talare och beslut. Waldenström deremot skenar i väg med iltågsfart, Hans från kyrkomöte fattade beslut, som med all säkerhet komma att ganska snart upplösa den nya församling han sen skall bilda inom statskyrkan. Manne kom hit och råkade på tåget bli ressällskap med P.W-m. och f. missionär Moe. Den förra pratade och skakade Manne så, som endast han kan göra det. Men jag lemnar detta ämne. Det kan i alla fall aldrig utvecklas, ens i de allmännaste drag uti ett hastbref. Om någon tid komma diskussionsprotokollen att bli tillgängliga i bokhandeln, och då kan du bli bättre invigd i de märkliga mötesbeslut, som på de 2 sista veckorna blifvit fattade både af Fosterlandsstiftelsen och Waldenströmarna. –

Elise badar sedan 1 Juni här vid Wattenkuranstalten. Kommer att om circa 5 veckor resa norrut. Hon blef erbjuden stanna här hos mig äfven nästa år, men detta år har kostat så mycket till läkare, medicin, gymnastik, bad och kläder (flera 100 Kr.), att hon ej vill repetera detsamma, isynnerhet då äfven hushållsgöromålen vilja stundom öfverstiga hennes små krafter. Huruvida hon kommer att fullt återställas genom badkuren, får framtiden utvisa. Ingenting har emellertid blifvit försummadt, som läkare och hon sjelf önskat. Ditt anbud till Elise att komma till Liden under Eder vistelse vid Sångå har jag framfört. Hon helsar och tackar, men kan icke nu lemna något sorts svar.

Jag söker nu en hushållerska, som kan ersätta Elise och vår madam. Få se om jag redan till medio af Augusti kan få tag i någon lämplig sådan. –

Instundande Tisdag bestiga Manne och jag kanalbåten och sammanträffa vid Trollhättan med Karl och Louise. Hoppas att vi i Lysekil få någon underrättelse från Eder. Gud välsigne Eder med helsa och allt godt, önskar Eder tillgifne broder

Robert

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 3 januari 1881

Upsala den 3 Januari 1881

Käre broder!

Som jag ej säkert kan erinra mig, att jag ännu besvarat ditt kära bref af den 11 november, sätter jag mig nu ned att skrifva till dig, för att tacka dig för nämnda bref och vidare för att bringa dig, Augusta och edra barn min varma lyckönskan med anledning af det nyss timade årsskiftet. Säkerligen skall detta nya år för Eder liksom för oss alla bära i sitt sköte många prof af Guds underbara ledning. Huru utsägligt godt är det icke, att lefva i hoppet och tron på en himmelsk fader, som skall styra allt till det bästa! Sannerligen jag vet, huru åtminstone jag eljes skulle kunna undvika att falla i den misströstan och verldströtthet, hvarmed den nuvarande tidens luft är späckad. Dock tror jag icke, att I lyckliga landsbor, som lefva med en bestående kallelse och mera utåt rigtad verkningskrets, känner hvad vi stadsbor och läskarlar i detta fall känna. Ett ensidigt lif är verkligen detta ändlösa studielif och ganska liten lycka skördar man genom detta djupare inblickande i människolärdomens tvetydiga och osäkra system. När man finner de lärdes inbördes split och kommer deras ofta syndfulla och fåfängliga väsen på spåren, frestas man ofta till detta tvifvel på sanningen, som möter oss vid flesta af alla kulturperioder. Vår tid är en upplösningens tid: lika visst som vid slutet af den förkristna tiden och af medeltiden torde äfven den härvarande tiden hafva att vänta någon gudasänd reformator, som förmår tillfredsställa de sanningssökandes behof af nya former och nya andliga föreningspunkter. Men hvilken strid återstår ej ännu, innan vi blifva mogna för friden och endrögten vid Jesu kors och i Jesu anda! Huru mycken korsfästelse af den gamla människans utåtvända sinne och oroliga äflan återstår ej ännu! Dock, denna förvandling kan ju genom Guds ande komma snarare, än det för våra ögon tyckes möjligt. Bedja vi derom för egen del på det rätta sättet, d.v.s. så, att vår bön är, hvad hvarje rätt bön måste vara, ett verkligt offer af egenviljan och verldssinnet, så skola vi ock på oss sjelfva få erfara Guds rikes kraft starkare än vi anat.

Jag har sett många osvikliga symptom af upplösningens sjukdom här i brännpunkten för vårt eget lands andliga lif. Ännu flera och svårare symptom deraf kommer jag att skåda i Leipzig, dit jag om några dagar begifver mig och som räknas såsom Tysklands vetenskapliga ?. Det skall blifva lärorikt för mig att på närmare håll få se och känna de stora motsatser, som i das grosse Vaterland nu mera än någonsin efter Luther bryta sig mot hvarandra. Jag har min resplan icke alldeles afgjord, man hoppas dock att äfven kommer att vistas någon tid i Berlin, isynnerhet för att på ort och ställe studera den häftiga agitation, som nu der pågår emot judarna. De socialdemokratiska revolutionsplanerna lära äfven der för närvarande hafva sitt säte. I Leipzig torde jag allrabäst kunna göra mig förtrogen med såväl den moderna pessimismen



som moderna animala magnetismen. Ty der hafva sedan ett år tillbaka vid universitetet många verldströtta studerande och lärde sökt den högsta lyckan de veta: döden genom sjelfmord, och likaså äro der flera lärde sysselsatte med andeskåderi och andra yttringar af vidskepelse. Gud gifve mig det rätta ögat och den rätta visdomen och bevare mitt lif och min själ i det fremmande landet! Julen tillbragte jag hos Karls. Han afsände julafton sin ansökan till Husby stora pastorat. Det är ej omöjligt, att han får förslagsrum, att döma deraf, att endast tvänne utom han äro graderade. Om han får rösterna är däremot mindre säkert. Han har ännu ej hållit en predikan och lider af en viss nervös åkomma till och med i sina händer, som icke ens genom öfning t.ex. att hålla kalken torde kunna öfvervinnas. Måtte det för honom bästa ske. Släkten lefde för öfrigt an väl. Moster var dock icke ännu uppstigen från sin sjukdom, ehuru tydliggen återställd. Vid min återkomst hit möttes jag af underrättelsen, att de tre sakkunniga afgifvit sina utlåtanden om mig och Schmidt. Begge äro vi förklarade kompetenta och ordningen mellan oss är af alla tre så bestämd, att jag fått första och S-t andra rummet. Jag kan icke säga, att jag känt mig särdeles glad öfver detta ?, medveten som jag är, att jag ingalunda eger de förutsättningar, som behöfves för att med framgång kunna vara professor, om så skulle ske, att fakulteten, konsistorium och öfriga myndigheter hafva samma mening som de sakkunniga. Det torde dröja till – midsommar, innan utnämning sker. Klagar S-t, såsom han lär hafva hotat, så dröjer det ännu längre. Emellertid reser jag nu bort från staden och kommer väl ej hit tillbaka förr än – midsommar. Herman lär åter vara insjuknad, förmodligen i sina gamla förgiftningssymptom, ty till Karl anlände först ett telegram med begäran om ett klibbröd och sedan ett bref skrifvet af Hermans bokhållare. Men inte ett ord nämdes deri huru Herman befinner sig. Gud vare hans tillflykt och hjelparen! Elise måste äfven vara klen och isynnerhet plågas af ledsnad och längtar efter sin Mauritz. Jag liksom Manne och Karl hafva med anledning häraf mycket undrat, huru denna historia skall sluta. Vi befinner oss äfven för långt från den verld hon ock han befinner sig, för att ens kunna gissa, huru de tänka ställa för sig. Har han icke velat söka Nora, sedan han fått Sandö? Jag undrar, om ej det för herrskapet skulle bli billigare att lefva i Nora än på Sandö – Nå! hvad bli resultatet af detta besök i Nora? Vill du skrifva härom och annat till mig, så kan du nog förstå, med hvilken längtan jag skall vänta bref i Tyskland der jag midt i den stora verlden säkert kommer att känna mig mycket ensam. Under Jan. och Febr. kan du adressera bref till Leipzig, poste restante. Ursäkta att brefvet blifvit så långt och ? vid början af ett annat bref, deraf du dock ej får veta mycket. Från Jönköping torde jag ej resa förrän den 15. Helsningar till alla de dina. Vale et fave Tuo

Robert

**Brev från broder Robert Sundelin till Immanuel Sundelin för vidare befordran till Karl, Ernst, Jonas och P.A.N. Sundelin 6 april 1881**

Alger den 6 April 1881

Min käre Broder!

Nu först är jag i tillfälle att skrifva, dock icke heller mycket äfven nu. Efter en i allo lycklig resa hit hann jag nätt och jämt komma till sanatoriet i Mustasha, för att under väntan på Doktors tillåtelse att inträda, höra i korridoren Hermans hjertslitande jämmerrop. Han hade just nyss förut blifvit betydligt sämre. När vi inträdde hade han all sin uppmärksamhet riktad på läkaren och begärde ytterligt ifrigt en morfin insprutning – det enda som sedan någon tid lindrade hans svåra plågor. Sedan helsade jag på den käre sjuke, hvars hela utseende bar vittne, att döden var i annalkande, äfvensom att han lidit mycket. Han kände igen mig, mottog under fullt medvetande och synbar rörelse den siste helsningen från föräldrar och syskon, men insprutningen gjorde nu sin verkan och afbröt h.o.h. allt vidare samtal. Han slumrade näml n in i en sorts dvala – jag väntade på hans uppvaknande i hopp att vi skulle få säga hvarandra något mera. Men snart började åter smärtorna ropa högt, ja högre än någonsin. Den olycklige hade mycket svårt att andas ty respirationsorganens funktionsförmåga var sedan en vecka mycket nedsatt. Nu tillkallades åter läkaren, han anropades åter om en ”indication” af morfin. Ogera gjorde han det, men det skedde och så föll H. åter i dvala. Jag väntar åter en half timme då läkaren inträdde och genast till min obeskrifliga fasa konstaterade hans – död. Herman dog alltså i ordets sanna bemärkelse stilla och lugnt.

Jag kunde länge icke fatta, att allt nu skulle vara slut och dock sade mig den dödskylla, som inträdde att det var så. Läkaren sökte trösta mig och förklarade nu, att han egentl n icke haft minsta hopp sedan den dag han afsände telegrammet efter mig. Alltså sedan en vecka var verkligen allt hopp förloradt och lifvet hade sedan dess endast på artificiell väg uppehållits, på det jag skulle hinna träffa honom. Tyvärr kom jag så sent, att lifsgnistan slocknade innan jag fick språka ett ord med honom om eviga och ekonomiska ting. Och detta kändes och kännes ännu mycket bittert. Kort efter döden skickade läkaren mig och en sekreterare till staden, för att på moiriet intyga dödsfallet och der äfven lemna alla upplysningar om föräldrar, födelseort m.m. Vidare för att arrangera om begrafningen, som på grund af det varma klimatet egentl n borde hafva skett tisdags f.m., men genom läkarens bemedling fick uppskjutas till samma dag e.m. kl.5. Det bråk, som nu inträdde, för att träffa alla förberedelser till en högtidlig begrafning värdig ett här så ansedt namn som Herman Sundelin kan och vill jag nu ej beskrifva. Jag bör dock säga, att jag på det utmärktaste sätt understöddes af hr Nordström, belgiske generalkonsuln, till hvilken jag skaffat mig

rekommendation i Berlin och åtskillige svenskar ? ? , is. trenne med hvilken jag hade lyckan få resällskap från Marseille.

Vid begrafningstillfället infunno sig en stor mängd personer ur den högre societeten och naturl s hela konsulatkåren. Generalguvernören lät representera sig af en äldre officer. Amiralen en fr. kommo personligen.

Jordfästningen förrättades på min tillstyrkan af en lutersk pastor Müller härstädes på ett särdeles värdigt sätt. En engelsk prest infann sig i går kv och bad att få fungera, men jag afböjde det. Han ville då åtm. få tillåtelse hålla ett extra tal vid grafen, men jag hade anledning afböja äfven det. Det troddes att han ville hålla ett tal med äckligt smicker. Vädret hade hela resan och till kl.5 Tisdag varit det herrligaste, men just när likprocessionen skulle aftåga började ett åskväder och så blixtrande af så oerhörda dimensioner att man här ej erinrade sig något så på en gång fruktansvärdt. Före aftåget höll pastorn ett tal och en bön, i den magnifika konsuls villan, vi satte oss i vagnar, efter att en god stund väntat på ovädrets upphörande, men ännu på den utmärkt sköna kyrkogården under jordfästningen och liktalet – det senare för min skull och på min begäran på tyska – blixtrade och dundrade det ej litet. Efter presten kastar jag mull på kistan på hvilken jag låtit lägga två kransar af kiste rosor, en större för familjen Sundelin och en för min enskilda person. Äfven andra hade låtit lägga kransar, dock ej många. Liktalet var flärdfritt och i min smak och gjorde på alla så godt intryck. Då konsuln ej står i något närmare förhållande till H. sade han ej många ord om hans inre, men hvad han sade fann allmänt eko. Han erinrade om, att en ung man vidt känd för sina seders renhet och sin nobla karakter, som skaffat honom många vänner och allmän högaktning, låge här framför oss till bevis, att vårt lif tidigare än vi ofta vilja tro kunnas afbrytas, och dermed öfvergick talaren att söka väcka de närvarande till besinning af lifvets allvar..... Så mycket om jordfästningen.

Det skall glädja dig liksom mig, att jag kan intyga, att H. här på kort tid förvärfvat sig ett ovanligt stort erkännande, och bland alla de yttranden som derom fällts till mig vill jag nu blott anföra, att hans hushållerska, den gamla madame Victoria, för mig förklaradt, att ehuru hon är katolik visste hon dock tro, att ingen i hela Alger lefvat så exemplarisk och varit så honnete som hennes Konsul.

Hvad vidare affärerna beträffar känner jag ännu intet närmare. Det har ingen tid ännu funnits att derom taga kännedom. Men Nordström säger sig veta, på hvad punkt stämningen i allm. är och att honom veterligen Herman icke är skyldig någon något (?). Men värdet af hans bo är deremot icke ringa, ty åtminstone salongs- och sängkammarmöbeln är ganska dyrbar. Vidare ? voro tre skeppslaster försålda kort före min ankomst, hvarpå en vinst är att vänta. Detta är för mig icke litet lugnande. Dock är jag ledsen att jag ännu ej funnit någon ordentlig räkenskapsbok, som dock enl. Nordström skall finnas i sanatoriet, och både stat och härvarande svenskar hafva insatt pengar på Konsulatet i betydligt belopp, hvilka i 1<sup>st</sup> rummet måste vara på ort och plats. Jag litar dock i detta fall

på Nordström, sedan jag trott mig finna, att Hermans bästa vänner tala godt om honom, och äfven att han verkligen varit i besittning af Hermans förtroende. Han har bedt mig p r telegraf anhålla om Morbrors rekommendation för ett interimsförordnande för honom att sköta Konsulatet. Eljes kan han ej stanna här och ej heller avsluta Hermans affärer, hvartill åtsk. månader gå åt. Förmodligen spekulerar han på Konsulatet och vill hafva meriter. Hans helsa tvingar honom att vistas i detta eller ett ännu varmare klimat.

Någon officiel bouppteckning lär ett konsulatsbo ej vara underkastadt. Flera hafva erbjudit mig sina bona officia. N m åter tycker, att han och jag böra vara de enda, som verkställa den privata bouppteckningen, ty han vill ej att någon person skola få sin nyfikenhet tillfredsstäld att se huru boet står. Endast detta yrkande af N. förekomma mig något besynnerligt, förutsatt att han lefver i den öfvertygelsen, att ingen brist finnas. Jag skall försöka se upp, så godt jag kan. Vanadis med prins Oskar kommer i dag eller morgon och kommer att fördröja min vistelse, liksom underrättelsen derom väsentl n påskyndade den ambitiöse Hermans försämring och död (Han gaf trots sitt elände bestämda order om dekoration och med ? o.s.v.). ? Nordström blir för fregattens skull mycket strängt upptagen. Emellertid skall jag försöka packa en lår med sådana saker, som ej böra säljas här, för att få skicka hem med Vanadis.

Jag sänder en packa sorgbref, hvaraf du och kära anhöriga vill se, huru ett sådant ? måste stiliseras. Tyvärr har jag efter dess förfärdigande upptäckt ett par anmärkningar, som torde göra dessa sorgbref obrukbara för distribution utom den närmaste familjekretsen. Det ena felet är att "leurs enfants" bordt hafva stått såväl efter Alfreds som ditt namn – ty eljes är "oncle" meningslöst. Den andra anmärkningen är att la famille Groenlund är särskildt nämnd, hvilket kan stöta andra morbröder och farbröder med deras barn (våra kusiner). Skälet hvarföre Morbrors namn i Stockholm upptars är att man sade och visade mig äfven att seden här fordra att närmast stå under anhöriga utom den egentl. la famille särskildt nämnas; - i den stora brådskan nämde jag då Morbror J.U.G. eftersom han is. under de sista åren stått Herman mycket nära. Det får nu bero på eder der hemma i Sverige att afgöra, om dessa anmärkningar äro af den betydenhet, att de göra nya sorgbref inom Sverige nödvändigt. Här har ingen reda på, att något fel är gjordt, hvarföre 100 tals äro distribuerade före begrafningen.

Jag telegraferade till dig dödsdagen, ? förrgår, om dödsfallet och dyl. för begrafningen och bad dig äfven underrätta anhöriga. Jag ber nu dig äfven med omgående öfversända detta bref till Karl för vidare cirkulation till Ernst, Alfred och Jonas, ty jag hinner förmodligen ej före postens afgang skrifva flera bref, som kan meddela så mycket som detta gör. Till hemmet skall jag dock skrifva i dag. Vidare måste jag öfverlämna åt dig att afgöra om de dödsannonser, som i svenska tidningar böra intagas. Då telegram äro mycket dyra härifrån, har jag inskränkt mig att telegrafera till dig och till morbror, och Nordström har telegraferat till ministern i Paris, Stockholm, och Kristiania samt

Kommersekollegium. I dag har telegram från Jonas anländt med begäran att få veta Hermans tillstånd, svaret är ? och afsändt i dag.

Huru många dagar jag blir här, vet jag ännu ej, men till Tisdag hoppas jag kunna resa tillbaka till Tyskland. Dock vänder jag ej åter till Berlin utan skall hädanefter besöka Tübingen och Sydtyskland. Vidare vet jag ej nu. Hvad pengarne beträffar, kan jag ej heller nu säga mycket. Så mycket måste jag dock nämna, att Nordström med Herman tänkt sig, att min resa skulle betalas af den senares kassa. Han hade sjelf ej trott sitt tillstånd vara så farligt och icke heller påyrkat min hitkomst. Som sagdt, beslöt läkaren på eget ansvar att eftertelegrafera mig, och man meddelade Herman först efter det mitt svar anländt, att jag skulle komma. Denna underrättelse gjorde honom kanske mera bekymmer än glädje. Han hade näml. sagdt, att han icke hade något att betala resan, men derpå hade Nordström svarat, att han just då lyckats uppföra goda affärer med Norrbom i H sand, hvarigenom min resa godt kunde betäckas. Alltså ock på grund af hvad jag förut reservationsvis meddelat om affärsställningen synes det såsom ett öfverskott här skulle vara att påräkna, hvarigenom ingen extra utskrifning för min resa vore nödig. Men om kontanter nu genast äro att här tillgå, vet jag ännu icke. Kanske blir det klart innan dina bref måste afgå. Jag sänder i dag i korsband för vidare circulation till tidningsannonser, som innehåller en varmhjertad nekrolog, som lär vara skrifven af Belgiske Generalkonsuln, den ofvannämnde tjenstaktige mannen, som säger sig hafva varit H. mycket nära. Han ger intryck att vara en mycket framstående och nobel herre, är katolik och har tre bröder, som äro .... prester (katolska). I nekrologen förekommer ett par ställen, som torde behöfva en förklaring. Det ena är, der förf. säger att infanteri och marin officerare skulle vida ? talrikt infunnit sig vid likprocessionen. "sans les recents evenements" – detta åsyftar det faktum, att sedan några dar väldiga laster med, krigsfolk transporteras härifrån till Tunis, så att nu arméer ? här ? ? ? representerad. Det andra stället nämner några ord om Hs generosité, och att vissa noms relevés förekomma i den inskription ?, som i sterbhuset låg framme några timmar före begrafningen. Dessa namn äro namn på välgörenhetsanstalter. Tiden tillåter ej detta. Du måste göra det, om du vill. Nordström torde att döma af hans ord sända ex. till myndigheter och några svenska tidningar.

Jag har i dag fått biljett från generalissimus här på platsen, då han ej var i tillfälle på grund af ? deltaga i processionen. Jag lär vara nödsakad uppvakta honom, generalguvernören, amiralen m.fl. och tacka för deras deltagande å Sundelinska familjens och egna vägnar. Lyckligtvis kan saken i flesta fall ske blott genom att aflemna 2 visitkort i sorgkant, ett med namn "La famille Sundelin" och ett med mitt eget namn.

Det kan ej underlätas att föranstalta om en värdig minnesvård och staket på Hermans graf. Alla Konsuln ligga på särskild plats. Genom energiska mått och steg hafva vi fått en grafplats gratis, som eljes skulle kosta 400 fcg. och finnes såsom vi skola hoppas ett öfverskott, tror jag, att vi alla anhöriga helst använda

detta för nyssnämnda ändamål. Jag hoppas så vidt jag nu vet, att du Manne i alla fall skall kunna få ersätta de förskott, du om jag hört rätt utgifvit för Hermans räkning i Sverige. Disponibelt är dock intet förr än hösten. Man anser, att icke heller förr möblerna skola försäljas, ty då böra de kunna säljas till – inköpspris. Jag sänder en packe sorgbref som du torde distribuera, om du finner dem lämpliga. Tillika följer en lista på svenskar icke nära släktingar till ledning för dig. Du vet för öfrigt bäst af oss alla Hermans konnässanser i hemlandet. Det är ingenting bestämdt uppgjort med sanatoriet, der H. fått den allra utmärktaste kroppsliga omvårdnad. D.v.s. det eljes vanliga arvodet är 1000 fcg pr månad, alltså något öfver 3000 fcg. N-m hoppas på någon nedsättning då H. rekommenderat så många svenskar dit.

Räkenskapsboken är nu afhemtad från sanatoriet och innehåller ej många sidor eller rättare många namn, med hvilka affärer egt rum. Ett par sidor med verifikationer upptager affärerna med dig noga specificerade.

Jag slutar nu, då jag ej i hast kan erinra mig något af vikt som är bortglömdt.

Här springa besökande med condoleanskort och affärsärenden oupphörligt och jag hinner icke ens genomläsa det långa brefvet ännu en gång.

Jag upprepar att min adress under närmaste framtiden är Tübingen poste restante.

Tusen hjertevarma helsningar till de dina och alla k. anhöriga, som torde hugna mig med bref. Din tillgifne

Robert.

Läkaren fullt öfvertygad att egl a dödsorsaken är den förra arsenikförgiftningen hvarigenom lilla hjernan, ryggmergens ? , blifvit paralyserad.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 2 juli 1881

Stensele den 2 Juli 1881

Min käre Broder!

Med dagens post måste många bref skrivas; det första anser jag mig böra skriva till Dig, såsom numer caput familia. Sedan vi sist meddelade oss med hvarandra, har ju vår dyre, vördade fader lemnat oss och flyttat till en annan verld. Jag hann tyvärr icke komma hem, innan den smärtsamma förlusten skedde. Pappa var redan död, innan Manne, Karl och jag hunnit passera Ålands haf, och redan högtidligen bisatt, innan jag lemnade Sandö. Underrättelsen om dödsfallet nådde mig först i Öfverrödå gästgiverigård på Måndag kl. 5 e.m., således ungefär samtidigt med den tidpunkt då J på Sandö borde hafva erhållit dödsbudet per telegraf. Full visshet erhöll jag senare på aftonen genom postiljonen, som jag mötte vid Stryksele. Och i Lycksele fick jag läsa bref härifrån, som meddelade närmare omständigheter. Bland dessa intresserade mig mest, hvad jag fick veta om den frid och tro, hvarunder Pappa skilts hädan, och jag ansåg mig böra meddela detta i ett telegram till Sandö genom en antydan, att talet om hans fridfulla död ej fick fattas såsom varande en tom vanlig fras. Pappa lär hela våren varit mycket ensam med Gud och sig sjelf, icke talat om sina inre strider, men i sitt tal och sätt visat en förnöjsamhet och undergifvenhet, som ej förut i liten grad funnits, samt flitigt läst Guds ord. Och natten innan han dog öppnade han ock sitt hjerta särskildt för Mamma på ett sätt, som skall hafva varit högst gripande och tillika lugnande med afseende å hans inre tillstånd. Derom har dock Elise redan skrivit i det gemensamma brefvet till Sandö. Döden kom för de efterlevande mycket oväntadt, ty inga plågor och lidanden funnos och Pappa sjelf uttalade sin ödmjuka tacksamhet till Gud, att döden tycktes nalkas honom utan bitterhet. Och efter hans död lär en underbar sällhet och frid hafva hvilat öfver Pappas ansigte. Vi få ju alltså hoppas, att Gud hört våra böner i många år, och att derigenom en ny nåd, större än någon föregående, blifvit oss gifven. Mamma och huset har varit föremål för mycket hjertligt deltagande från flera håll inom församlingen. Och, så vidt jag förstår, har käre far efterlemnade ett verkligt tomrum och flera vänner, som nu uppriktigt sörja med oss och glädjas öfver hans saliga hädanfärd. Den långa sjukbädden har väl äfven i sin mån mycket bidragit att utplåna alla missförstånd och utbreda försoningens anda, innan ännu döden infann sig. Ja, ”Herren hafver gjort stor ting med oss; dock äro vi glade”, - Den tröst, vi ega genom Pappas syndabekännelse och tro i dödens stund, har äfven förmildrat Mammans sorg öfver att nu vara enka. Hon har äfven nu visat en styrka och kraft att bära motgången, som väcker förvåning, isynnerhet då man betänker hennes veka, oroliga fruktan och omsorg för de sina. Kanske bidrager härtill äfven i någon mån hennes egen kroppsliga aftyning. Hon är nu betydligt korpulentare än då

jag sist var hemma, äter och sofver gerna och klagar nog öfver att hennes minne börjar vara klent. För öfrigt är hon sig lik – en moder och qvinna, som alla älska och beundra. En god sak är, att hon nu ej längre oroar sig för köket, utan tyckes h.o.h. hafva lemnat dithörande omsorger åt Ulla och Elise.

Hennes Marthasinne visar sig dock vara qvar i fråga om välfägnad o. dyl., t.o.m. ifråga om begrafningen. Hon vill gerna, att den skall firas så, att många dervid få invit att närvara och att de äfven skola rikligen undfägnas. Hon tänker, att alla f.d. tjenare borde bjudas och alla andra, om möjligt. Men hon är dock så undergifven mig och Elise, att hon ingalunda vill hålla på sina förslag utan böjer sig lika gerna för våra. Det är i sanning rörande att sitta och studera hennes harmoniska väsen, hvare en till alla sig sträckande kärlek, hvilken finner det vara saligare att gifva än att mottaga, utgör grundtonen.

Ja, begrafningen – den torde ej bereda oss så få svårigheter. Vi hafva icke trott oss längre kunna uppskjuta den än till fredagaftonen före 3 bön dagen. Mamma vill gerna hoppas, att du och några flera af sönerna komma hit till dess. Då jag ej hann träffa dig, vet jag ej, om du kan komma; de öfriga tycktes på min tillfrågan på Sandö ej finna det möjligt. Dock jag vill, äfven jag, hoppas, att så sker, då en så stor anledning finnes.

Men ännu svårare finner jag att ensam bland bröderna börja taga itu med bouppteckning och liqvidering af småskulder, som möjl n finnas. Vidare lär du vara den ende, som af Pappa fått närmare upplysning om stora skulder och affärerna i allmänhet. Kommer du ej hit, måste du utförligt redogöra för hvad du dervid fick veta och detta med omgående. Vidare återstår den viktiga frågan om Mamma skall stanna här; alla tyckes vara ense deri, att hon ej kan sköta prestbordet. Det synes på drängarna mycket väl, att de nu äro utan husbonde. Men skall prestbordet och Forsvik utarrenderas, så måste man hafva någon arrendator. – Ja, det är så många problem, som nu måste lösas, utan att jag känner mig duglig dertill. Dock, Gud skall väl i dyl. småsaker sprida ljus, när han gifvit oss så mycket ljus i större svårigheter. Jag slutar nu detta bref och beder om, min helsning till Augusta och barnen. Jag vet ej, om Karls möjligen nu äro på Sandö eller i Liden. Förmodligen har Manne återvändt till Jkg. Jag tillönskar Eder Guds frid och förblifver Eder tillgifne broder

Robert

Naturligtvis tusen helsningar från alla här.

Post går hit hvarje Torsdagsmorgon ifrån Lycksele och kommer hit fredagsmorgonen.



## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 30 juli 1881

Stensele den 30 Juli 1881

Min käre broder!

Med dagens post några rader! Hjärtligt tack för den glädje och tröst du skänkte mig och oss alla här genom ditt sista besök. Det har för oss varit en stor tillfredsställelse få höra att I lyckligen framkommit till Hsand (af M. T-n). Vi hoppas, att både du och Karls äfven sedermera hade lycka på resan till Edra respektive hem, och att den långa resan ej medfört något mehn för helsan. Sedan Eder afresa hafva vi här lefvat godt och våra dagar hafva förflutit i stillhet och fred. Föga är af mig gjordt annat än gräfvande i de digra breflådorna. Ännu återstår mycket att genomgå och bränna. I fäbodarna har jag varit och upptecknat hvad der finnes. Uppmätning af Forsviksarrendatorns uppodlingar är ock verkställd. Dessutom har jag predikat hvarje söndag och hållit bön hvarje dag i prestgården, hvilket senare endast nämnas derföre, att efter eder afresa dessa bönestunder blifvit besökta af ?gäster och andra, hvilka afhållit sig från dyl. besök i prestgården, så länge I voren här, af det skäl, att de ej ville störa vår sammanvaro. –

Mamma har mer än en gång uttalat, dock med sin vanliga ödmjukhet och stillhet, att hon ej tänkt sig, att redan på nyåret skulle för henne vara det sista afskedet från Stensele. Van som hon varit att hafva ”fullt upp” att ombesörja, fruktar hon utan tvifvel, att om hon lemnar allt eget hushåll, hennes lif skall blifva betydelselöst, och allrämest fruktar hon för, att hon skall blifva dig och Augusta till stort besvär. Det är icke svårt att förklara och ursäkta dessa farhågor hos Mamma. Men om ock öfvergången kommer att blifva svår, tror jag dock att vi måste hålla på, att inga ändringar vidtagas i projektet ang. resan och bortarrenderandet af prestbordet, ehuru hon verkligen t.o.m. låtit arrendatorn förstå att han får ej räkna så noga med henne, om hon stannar något utöfver tiden. – Mammans tillämnade afresa från socken har väckt stor bestörtning hos rik och fattig. Alla hafva sett med så stor högaktning och kärlek, till sitt nuvarande prestfolk, att flera redan med böner och tårar förestält Mamma, att hon ej bör öfvergifva Stensele. Få allt se, huru vida hon kan motstå dessa bearbetningar.

Betr. minnesvården har jag talat med en af stenarbetarna här, och denne har förklarat sig villig göra allt utom – inskriptionen. Men om en liten marmortafla med denna inskription beställes från Sthlm, lofvar han att insätta den i stenen, som göres här. Något kostnadsförslag har emellertid ännu ej kunnat uppgöras. Med dagens post skrifver jag emellertid till Karl och beder honom yttra sig öfver ett förslag till ritning jag uppgjort.

Mamma vill naturligtvis gifva Jonas och Lydia en lysningsgåfva. Här hafva vi ej kunnat föreslå något lämpligare än de två vackra taflorna å salskammaren,

föreställande Kristus i örtagården och David vid harpan. Ehuru dessa icke ega något egentligt penningevärde men dock såsom minnen från hemmet och morfar måste för Jonas vara af stor betydelse, såsom äfven för oss andra, önska vi att du med omgående yttrar din mening om förslaget. Karls mening har jag i dag äfven bedt få veta. Kanske ifall I skrifven genast och bifallen, jag kan medtaga taflorna. Men Mannes yttrande hinner jag dessförinnan icke inhemta. Kanske detta omintetgör hela förslaget, tills vidare åtminstone?

Med Johannes från Långvattnet har jag språkat. Gubben A. J-n. anser sig hafva att fordra 225 Kr. Jag tror, att han bör få denna summa, ehuru papperen äro oklara. Hvad säger du? – Pelle Sundelin med sin andra dotter är f.n. här, för att fiska. De bo dock icke här. I morgon fira vi här Jakobsmessö?, ehuru icke pålyst. Seth roar sig och andra ? tager sina presterliga omsorger lätt.

Tusen helsningar från oss alla till Eder alla. Gud med oss och Eder.

Din tillgifne Robert

P.S. Sedan en vecka dricka Mamma, Elise, Seth, Anna Rosling och jag – brunn! Arrendatorn har bedt, att Seth måtte få kosthåll hos Mamma så länge han är här. Hvad skall begäras i ersättning därför per dag? Kanske 75 öre?

#### P.S. no 2

Med anledning af den dåliga höbergningen detta år tror man knappt, att vi kunna påräkna högre pris p<sub>r</sub> ko än 40 kr. Arrendatorn vill arrendera äfven kor, om han får, dock ej flera än 5. Då han erbjuder borgen och vanlig hyresafgift, torde vi böra antaga anbudet. Han ämnar köpa 5 och bjuder redan nu 40 kr. per stycke. Detta anbud skall jag i samråd med Anders August taga i närmare bepröfning till nästa vecka.

Med hästarna ser det mörkare ut. Att sälja de begge unga och dyrbara hästarna nu i höst, torde här i trakten blifva stor missräkning. Arrendatorn vill köpa gamla märren för – 100 kr. och höres nu svårligen kunna ens låna någon af de bägge andra icke ens till vinterföret, ty han har utsigt att erhålla egen häst ss ersättning för en fordran å 200 kr. – Då nu du spekulerar på ungmärren och då den bruna hästen lär enl t<sub>u</sub> allas påstående vara ett praktexemplar af häst med alla möjl a förtjänster, - så kanske det bästa vore, att Jakob finge taga dem begge nu i Oktober till dina trakter och du der försälja den du ej sjelf ville köpa. Gustaf säger, att det minsta som i Lycksele skulle äfven i ett dåligt bergningsår bjudas för brun hästen vore 500 kr. Männe icke under sådana f.h. att af bruken vid Ångermanälven, hvilka väl äro teml n oberoende af årsväxten, vilja bjuda redan i Okt. minst lika stor summa?

Hvad Jakob beträffar, har han icke yttrat sig ännu, om han vill fara, ehuru jag upplyst honom, att han icke behöfver nästa år excercera, då han ännu ej fyllt 20 år. –

Sahlesson har inskickat en räkning å 66 kr. 92 öre, ensamt för medikamenter under högst 1 ½ år. Mamma och alla anse, att han tagit så orimligt hög betalning för sina medikamenter, att han ej behöfver en vidare ersättning för sitt läkarbesök, eftersom han för detta fått flera presenter både in natura och i pengar.

Hoppas på utförliga instruktioner, innan jag reser. Skrif, om du ämnar bestyra om hitsändande af frö och artificiella gödningsämnen. –

Din tillgifne Rt

Protokollet, öfver den auktion, som Pappa höll före afresan från Öhrträsk, upptager en slutsumma stor 1,338 kr.

P.S. nr 3. Bref I dag från Björzén. Han tror, att Tärnaaffären skall väl kunna uppgöras. Han säger sig icke hafva några fordringar i sterbhuset, men eftersom jag antyder, att sterbhuset ville veta hvad han fått i lön, för att gifva något mera, ifall det funne lönen varit för liten, säger han sig vara tacksam för ett dyl. halft löfte ehuru han som sagdt icke gör några anspråk utan nog är nöjd med hvad han fått. Han hade 300 ss adj. och icke heller mera ss er pastor, dock har han derjemte haft handtverkare för sin räkning sysselsatt i prestgården. Då v. pastors förordnandet räckte ett halft år skulle han ju enl t ditt förslag hafva att påräkna ett lönetillägg af 50 kr.

Årsväxten ingifver här ännu godt hopp. Ingenting af åkrarna är fruset, ehuru man så trodde, då I voren här. Höskörden på inegorna har utfallit bättre än i fjol och bättre än hela vägen åt Umeå.

Gustaf har att fordra på årets lön inemot 70 kr., ifall ”vi vilja gifva honom samma lön (125 kr.), som han förut haft”.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 11 nov. 1881

Upsala d. 11 Nov. 1881

Min käre Broder!

Hjertl t tackar jag dig för såväl ditt kärkomna, länge efterlängtade bref som för ditt konterfej, hvilket senare hedrar både fotografen och originalet. Du har alla skäl att vara nöjd med en dylik afbild: den är mycket lik dig sjelf och tillika idealiserad. – Glädjande var för mig höra, att du fortfarande sluppit göra bekantskap med din ”fiende på ryggen”. Blix är liksom jag mycket intresserad af att äfven hädanefter få emotse samma hugnande underrättelser.

Hemifrån har jag hvarje vecka goda nyheter. Den första auktionen lär hafva aflupit öfver förväntan. Äfven sedermera har under hand åtskilligt försålts. Dit hör ungmärren, som dock ej blifvit betald högre än med 160 kr. Köparen lär dock vara villig sälja den till dig om du i tid anmäler dig. Måtte nu brunhästen kunna afyttras på bättre vilkor till januari. En häst, för hvilken Pappa förut kunnat få 750 kr, borde vid midvintern på Åsele el r Sollefteå kunna säljas för minst 500 kr. Godt vore, om du i tid kunde uppsnappa någon spekulant. – Du torde hemifrån hafva hört, att en ny fordringsegare, Jan Jonsson Moritz i Jerfsjön anmält sig först i Oktober. Reversen finnes hos mig i afskrift och ser högst egendomlig ut: inga vittnen el r sigill till Pappas namnteckning, och ett par smärre afbetalningar, tillsammans 82 kr gjorda på så olika tider som 1872 och 27/12 80. Ang. räntan står antecknad: ”räntan till dato betald med 36, 68”, men denna dato finnes icke angifven. Återstående belopp är 158 kr. men förmodligen går den obetalda räntan till hälften af detta belopp. Hvad är att göra vid ett dylikt dokument, annat än betala?

Till Faster har jag längesedan skrifvit, men ehuru svar begärdes på det förslag, jag enligt uppdrag gjort henne, och den gamla reversen äfven hit reqvirerats, har jag dock ännu icke sett någotdera.

Jag förmodar, att unge Jakob nu finnes i Liden och att han måtte trifvas väl och vara dig till verklig nytta. Resan lär tyvärr börjat något olyckligt.

I Tisdags uppvaktade jag Kungen. Han var ganska vänlig. Tyvärr var jag dock så ”ko-lugn”, att jag tyckte mig stå inför en vanlig människa. Jag hade väntat, att mina knän skulle darra inför majestätet, men blef h.o.h. bedragen i detta hopp – Karls lefde godt men begge voro fullt upptagna af sin jordiska kallelsepligt. Jag reste åter samma dag.

Angående nådårsfrågan vill jag härmed hafva öfverlemnadt det definitiva beslut, som du efter samtalet med biskopen anser i den böra fattas, åt dig. Dina ord i sista brevet tyckes antyda, att hela frågan måste anses vara förfallen.

Tusen helsningar till Augusta och barnen, lille Alfred icke undantagen.

Gud välsigne oss. Skrif snart till din tillgifne

Robert.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 19 nov. 1881

Ups. d. 19 Nov. 1881

M. k. Broder!

På begären af Fr. Bergström öfversänder jag i dag med paketpost 1a) tvänne medikamentflaskor och 2a) böcker. I detta brefkuvert inneslutes ett bref af henne sjelf till dig jemte en räkning, från hvilken hon dock bad mig stryka 3 kr. med anl. af den upplysning jag lemnade henne, att du af ? Ramsay apotek verkligen tagit med dig hem ett par glaströr. Hon var mycket tacksam att af mig få emottaga 1,50 (egl 1,40), sin fordran af dig. Sedan hon gått, kom jag dock underfund med att böckerna ej voro upptagna på räkningen. Hon tycktes dock vänta sig något för eget besvär, och när du ersätter detta, får du komma ihåg att betala böckerna! Jag tänker att 2 kr. för dem är tillräckligt. Det är i dessa böcker du skall finna närmare besked.

Från Faster G-d fick jag i går den gamla reversen tillskickad i öfverkorsadt skick. Dessutom en dylik å 393 kr. (af år 1864). Jag minnes ej, om jag i mitt bref till henne antydde någon tvekan, om denna revers icke ingått i den stora. Skedde det, så skedde det i mycket försiktiga ordalag. Nu låter hon helsa ( ? pastor ?), att hon anser denna revers af 64 bör hafva ingått i det stora lösöreköpet!!  
Förlåt brådskan, beder din tillgifne

Robert

Den större boken måste sändas särskildt. I dag afgå alltså till dig tvenne brefsändningar genom min hand.

## Brev från broder Robert Sundelin till P.A.N. Sundelin 4 februari 1882

Upsala den 4 febr. 1882

Min Käre Broder!

Hjertligt tackar jag för ditt k. bref af d. 16 sistn. januari och för de vänliga nyårsönskningar, jag i samma bref fick emottaga. Jag kommer nu sent omsider äfven med mina välönskningar för dig och alla de dina med anledning af årsskiftet. Det ingångna året bär nog i sitt sköte mer och mindre viktiga skickelser för oss alla, och särskildt det sist förflutna årets ovanligt många och bittra erfarenheter för vår familj böra tillräckligt lärt oss, att allt i denna verden utom Guds nåd är förgängligt, och att alltså det dyraste lån, vi af Herren emottagit, helt plötsligt kan blifva oss beröfvadt. Det förfaller mig som det nya året icke minst för dig skall blifva af betydelse med hänsyn till den flyttning, som snart förestår från en församling, der du nu så många år verkat såsom en andlig fader, och der du måste lemna dem, du fått "föda" i Kriste Jesu genom evangelium. Måtte du få ega den goda helsa, som enligt ditt bref fortfarande kommer dig till del, både under den återstående Lidenstiden och under de kommande dagar i det nya hem, du går att taga i besittning!

Då jag genom nyss emottaget bref från Seth fått veta, att Mamma och Elise den 27 jan. afreste från Stensele, förmodar jag, att de kanske i dag anlända till Eder. Det var lugnande höra, att Anders August sjelf gjort sällskap ända till Liden. Han har efter allt hvad jag kunnat höra skött sig mycket väl såsom utredningsman i Sterbhuset och visat de våra ett tillmötesgående och deltagande, för hvilket vi alla komma att stå i stor förbindelse. Elise har på detta år icke fått tid skrifva till mig, och jag vet alltså icke, huru mycket som nu återstår att försälja och huru mycket pengar som influtit. Jag har skrifvit till henne och bedt henne lemna klar papper efter sig åt Anders August, för den händelse vi skulle vilja kontrollera dels uppbörden af auktionsmedlen, dels auktionslängdernas öfverensstämmelse med bouppteckningen. Jag har dock det största förtroende till A. As redbarhet. För öfrigt hoppas jag, att du nu blir i tillfälle sätta dig in i förhållandena och på det sätt, du finner lämpligast, öfvervaka ställningen. Jag vore tacksam, om jag snart finge veta, om de dyra resenärerna lyckligen anländt till Edert hem, och hvilket omdöme du faller om förvaltningen i det hela. Jag lefver mycket väl och har redan börjat min offentliga verksamhet för terminen. Tusen varma helsningar till Mamma, Augusta, Elise och dina små!  
från Eder tillgifne Robert.